

Ἀσματικὴ Ἀκολουθία
ἐπὶ τῇ Μνήμῃ τοῦ Φρικτοῦ Θαύματος
ὑπὸ τοῦ Θείου Σπυρίδωνος,
δι' οὗ ἐματαίωσε τὰς βουλὰς τῶν Παπιστῶν

ἐν Κερκύρα κατὰ
τὴν 11ην πρὸς 12ην Νοεμβρίου 1718

Ψάλλεται
τὴν 12ην Νοεμβρίου

Ἔκδοσις
Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας
τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν Ἑλλάδος
Ἀθῆναι 2018

Ἀσματικὴ Ἀκολουθία
ἐπὶ τῇ Μνήμῃ τοῦ Φρικτοῦ Θαύματος
ὑπὸ τοῦ Θείου Σπυρίδωνος,
δι' οὗ ἐματαίωσε τὰς βουλάς
τῶν Παπιστῶν,
ἐν Κερκύρα
κατὰ τὴν
11ην πρὸς 12ην Νοεμβρίου 1718
Ψάλλεται
τὴν 12ην Νοεμβρίου

Ἱερὰ Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.
Ἱερὰ Μονὴ Διονυσίου, Ἅγιον Ὄρος.

Ἀσματικὴ Ἀκολουθία
ἐπὶ τῇ Μνήμῃ τοῦ Φρικτοῦ Θαύματος
ὑπὸ τοῦ Θείου Σπυρίδωνος,
δι' οὗ ἐματαίωσε τὰς βουλάς
τῶν Παπιστῶν,
ἐν Κερκύρα
κατὰ τὴν
11ην πρὸς 12ην Νοεμβρίου 1718
Ψάλλεται
τὴν 12ην Νοεμβρίου

Ποιηθεῖσα,
ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου Παρίου († 1813),
συμπληρωθεῖσα δέ, Χάριτι Θεῖα,
ὑπὸ ἐλαχίστου Διακόνου † Ὡ. κ' Φ. Κ.

Ἔκδοσις
Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν
ἐν Ἑλλάδι

Ἐν Ἀθήναις, Μηνὶ Αὐγούστῳ, ἔτει σωτηρίῳ 2018ῳ.

ΟΤΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ

ἦτοι

Θαῦμα Φρικτὸν καὶ ἐξαισίον τοῦ θαυματουργικωτάτου Θεοῦ Σπυρίδωτος, δι' οὐ τὰς βουλὰς τῶν παρανόμων Παπισῶν, ἐματαιώσε, μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς, νὰ ἐγείρουν Ἀλτάριον, ἦτοι θυσιαστήριον, μέσα εἰς τὸν ἐν τῇ Κερκύρα ἁγίον τοῦ Ναὸν, συντεθέν, μετὰ καὶ ἱεράς καὶ ἐπινικίου ἀκολουθίας, εἰς αὐτὸ, παρὰ ζηλωτοῦ τῆς ἀδελφοῦ.

ἐν τεύτῃ 22

καὶ ὁ Θεοφεγγὴς βίος τοῦ ἱεροῦ Κλήμεντος τοῦ βουλγαροκήρυκος καὶ ὁμολογητοῦ, ἐκδίδεται ἔτερα κρίσις οὐρανοῦ, καὶ οὗτος ἦν κατὰ τῶν καινοτόμων Παπισῶν, συντεθείς μὲν ἑλληνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἐν ἁγίοις θεοφυλάκτου Ἀρχιεπισκόπου βουλγαρίας, μετανεχθεὶς δὲ παρ' ἡμῶν, εἰς τὴν κοινὴν ἡμῶν διάλεκτον, χάριν τῶν ἀπλουτέρων λαῶν, διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐλπίζομένην κοινὴν ὠφέλειαν, ἣν ἔνεκα νῦν δεύτερον πλήρως ἐκδίδονται, ἅτε κολοβωθεὶς τὰ καίρια παράτινος, ὁ πρότερον ἐν βενετία τυπωθεὶς.

Ἐκδίδονται δὲ καὶ τὰ δύο εἰς ἓν τεῦχος, διὰ δαπάνης τινῶν Φιλαδέλφων χριστιανῶν.

Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας.

Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ Ἔργου.
Ἐν Λειψίᾳ τῆς Σαξωνίας, 1805.

Ἀφιέρωσις

Εἰς τὴν Χορείαν τῶν Ὁσίων καὶ Θεοφόρων
Κολλυβάδων Πατέρων ἡμῶν,

τῶν ἐπ' ἐσχάτων τῶν χρόνων,
ἐν λόγοις σοφοῖς καὶ ἔργοις ἀγαθοῖς
ἀγωνισαμένων
ὑπὲρ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως
καὶ τῶν Ἱερῶν Παραδόσεων,

ῶν οἱ Πρόκριτοι
Μακάριος Κορίνθου,
Νικόδημος Ἀγιορείτης
καὶ **Ἀθανάσιος Πάριος**

Στίχοι

Γέγηθεν ὑμῖν ὁ Ἄθως Κολλυβάδες,
Νύμφη δὲ Χριστοῦ νῦν Ἐκκλησία χαίρει.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος
τῆς Ἐκκλησίας τῶν Γνησίων Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν
ἐν Ἑλλάδι

6η Αὐγούστου 2018 ἐκ. ἡμ.,
† Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν.

Σύγχρονος άποψις τής πόλεως Κερκύρας
και του παρακειμένου νησιδίου,
εις τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἡ «Οὐρανοῦ Κρίσις» (12.11.1718).

Περιεχόμενα

- σελ. ζ' **Ἀφιέρωσις.**
- σελ. ια' 1718 – 2018. **Τ**ριακοσιοστή Ἐπέτειος. **Θ**αῦμα **Φ**ρικτόν.
- σελ. ιθ' **Π**ροοιμιάζοντες.
- σελ. 1-24 **Ἰ**ερά **Ἀ**κολουθία.
- **Μ**ικρὸς Ἐσπερινός.
 - **Μ**έγας Ἐσπερινός.
 - **Ὁ**ρθρος.
 - **Θ**εία Λειτουργία.
 - **Μ**εγαλυνάριον.
- σελ. 25 **Ἐ**πίμετρον.
- **Ε**ὐαγγέλιον Ὁρθρου.
 - **Ἀ**πόστολος Λειτουργίας.
 - **Ε**ὐαγγέλιον Λειτουργίας.
- σελ. 29 **Ἀ**θανασίου τοῦ Παρίου, **Οὐ**ρανοῦ **Κ**ρίσις, ἥτοι Θαῦμα Φρικτόν καὶ ἐξαισίον τοῦ θαυματουργικωτάτου θείου Σπυριδῶνος, δι' οὗ τὰς βουλὰς τῶν Παπιστῶν ἐματαίωσε, μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς νὰ ἐγείρουν Ἀλτάριον*...
- σελ. 51 **Ἐ**πιστολή Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως πρὸς Πέτρον Κλαίρκιον.
- σελ. 57 **Ἡ** ἔκρηξις τοῦ 1718 στὸ νησὶ τῆς Κέρκυρας.
- σελ. 59 **Ἡ** ἀπώθησις τῶν Τούρκων ἐκ Κερκύρας ἐν ἔτει 1716.
- σελ. 63 **Σ**υναξάριον τῆς ια' Αὐγούστου.
- σελ. 65 **Γ**λωσσάριον.
- σελ. 68 **Εὐ**χαριστίες.
- **«Ἰ**χνογραφία» - **«Τ**οπογραφικὸν» Ἰεροῦ Ἀθανασίου.

Άποψις τῆς πόλεως Κερκύρας
καὶ τοῦ παρακειμένου νησιδίου,
εἰς τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἡ «Οὐρανοῦ Κρίσις».
Χάρτης τοῦ 1716.

Ἡ Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ κατὰ τοῦ Παπισμοῦ

1718 – 2018

Τριακοσιοστὴ Ἐπέτειος

Θαῦμα Φρικτὸν

**τοῦ Θαυματουργικωτάτου Σπυρίδωνος,
διὰ τοῦ ὁποίου ἐματαίωσε τὰς βουλὰς τῶν Παπιστῶν,
μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς νὰ κτήσωσιν ἀλτάριον*
μέσα εἰς τὸν ἐν Κερκύρα Ἅγιον Αὐτοῦ Ναὸν**

11η πρὸς 12ην Νοεμβρίου 1718

Οσοφώτατος Ἱερομόναχος Ἀθανάσιος ὁ Πάριος (1721, Πάρος - 1813, Χίος)· ἐκ τῶν ἐξεχόντων Διδασκάλων τοῦ Γένους ἡμῶν· μαθητὴς χρηματίσας διαδοχικῶς τοῦ Ὀσιωτάτου Νεοφύτου τοῦ Καυσοκαλυβίτου, τοῦ περιφήμου Εὐγενίου Βουλγάρεως καὶ τοῦ διασήμου Νικηφόρου Θεοτόκη· Καθηγητὴς διαπρεπῆς καὶ Σχολάρχης περιωνύμων Σχολῶν τοῦ Γένους· Φιλοκαλικὸς καὶ Κολλυβάς, στενὰ συνδεδεμένος μὲ τοὺς Ἁγίους Μακάριον Κορίνθου καὶ Νικόδημον Ἀγιορείτην· ζηλωτὴς Ἀντιπαπικὸς καὶ ὑγιὴς Ἀντιδυτικὸς· λαμπρὸς Παιδαγωγὸς· διαπρεπῆς Θεολόγος· κάτοχος τῆς θύραθεν σοφίας καὶ μεγάλης ὀλκῆς διανοητῆς· ὑπῆρξε καὶ πολυγραφώτατος· ἔγραψε περὶ τὰ τεσσαράκοντα βιβλία, ὡς καὶ Ἀκολουθίας εἰς Ἁγίους, Ἐπιστολάς καὶ Ποιήματα.

Τὸ κείμενον τῆς ἐν λόγῳ Ἀνακοινώσεως ἔχει ὡς ἐξῆς:

* * *

Ἔνα ἐκ τῶν πλέον χαρακτηριστικῶν ἔργων τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου εἶναι τὸ **πλήρως ἀντιπαπικὸν** βιβλίον: «**Οὐρανοῦ Κρίσις**» (Λειψία 1805), εἰς τὸ ὁποῖον μὲ γλαφυρότητα περιγράφει «**Θαῦμα Φρικτὸν**» τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἰς τὴν Κέρκυραν τὴν **12ην Νοεμβρίου 1718**, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπετράπη ἡ ἐπιβουλή κατὰ τῶν Ὁρθοδόξων ὑπὸ τῆς βενετικῆς παπικῆς Ἀρχῆς τῆς Νήσου.

Ὁρθῶς ἔχει γραφῆ, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ σοφωτάτου Ἀθανασίου «εἶναι λίαν ἐπίκαιρον καὶ ἀποτελεῖ τὸ **ἰσχυρότερον ἐπιχείρημα** ἐναντίον ὅλων ἐκείνων ποὺ δέχονται, ὅτι οἱ παπικοὶ ἀνήκουν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ».

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων υπερέσπισε δύο φορές διὰ «**Θαυμάτων Φρικτῶν**» τὴν Δογματικὴν Ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεώς μας, τόσον τὴν **Χριστολογικὴν** (Ἀ΄ Ἀγία Οἰκουμενικὴ Σύνοδος - ἐν ἔτει 325), ὅσον καὶ τὴν **Τριαδολογικὴν / Πνευματολογικὴν / Ἐκκλησιολογικὴν** (Κέρκυρα - 12.11.1718).

* * *

Τὸ πρὸ 300 ἐτῶν ἀκριβῶς «**Θαῦμα Φρικτῶν**» παρουσιάζει τὸν ζηλωτὴν Ἅγιον Σπυρίδωνα νὰ πυρπολῇ τὰς πυριτιδαποθήκας τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Κερκύρας, ἐκ τῆς προκληθείσης δὲ φοβερᾶς ἐκρήξεως προκαλεῖται ὁ θάνατος τοῦ δυσσεβοῦς παπικοῦ Κυβερνήτου, Ἀρχιναυάρχου Ἀνδρέου Πιζάνη, ὡς καὶ ἐννεακοσίων καὶ πλεόν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

Τί εἶχε προηγηθῆ; **Μετὰ** τὴν θαυμαστῶ τῷ τρόπῳ, τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἀπώθησιν τῶν Τούρκων κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ 1716, οἱ ὁποῖοι ἐπεχείρησαν νὰ καταλάβουν τὴν Κέρκυραν, ὁ Διοικητὴς Πιζάνης ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν Ἅγιον διὰ τῆς ἀνεγέρσεως ἐνὸς μαρμαρίνου ἀλταρίου* - θυσιαστηρίου ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν, ὅπου εὕρισκετο καὶ τὸ ἄφθαρτον Λεῖψανον αὐτοῦ.

Οἱ Ὁρθόδοξοι προσεπάθησαν, πλὴν ματαίως, νὰ μεταπέισουν τὸν παπικὸν Διοικητὴν, ἐφ' ὅσον θὰ ἦτο μεγάλη τοῦτο ἀσέβεια, ὅποτε ὁ Ἅγιος ἀνέλαβε «προσωπικῶς» τὰ περαιτέρω...

* * *

Ὁ Ἱερὸς Ἀθανάσιος ὁ Πάριος ἦτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ «**Θαύματος**»: ἐγεννήθη τρία ἔτη μετὰ ἀπὸ αὐτὸ (1718 → 1721), τὸ δὲ ἔτος 1760 (ἐτῶν 40) εὕρισκεται εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ παραμένει ὡς μαθητὴς τοῦ Νικηφόρου Θεοτόκη, ὅποτε εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ μελετήσῃ τὸ χειρόγραφον, τὸ περιγράφον τὸ «**Θαῦμα**», νὰ ἔλθῃ δὲ εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ ἐπιζῶντας αὐτόπτας μάρτυρας τοῦ «**Θαύματος**», ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ τοὺς χώρους καὶ τὰ λείψανα τοῦ φρικτοῦ γεγονότος καὶ περαιτέρω νὰ συντάξῃ ἓνα ἀκριβὲς καὶ λεπτομερὲς «τοπογραφικόν», μίαν «ἰχνογραφίαν», ἢ ὁποῖα περιλαμβάνεται εἰς τὸ σχετικὸν βιβλίον αὐτοῦ «**Οὐρανοῦ Κρίσις**», ἔθεσε δὲ ἐπὶ τοῦ «σχεδίου» ἀριθμοὺς καὶ ἐπεξηγήσεις πρὸς διευκόλυνσιν κατανοήσεως τοῦ «**Θαύματος**» (βλ. τὴν «ἰχνογραφίαν» αὐτὴν στὸ τέλος τοῦ ἀνὰ χεῖρας βιβλίου).

Εἶναι ἀξιοσημεῖωτον, ὅτι τὸ ἀντιπαπικὸν αὐτὸ «**Θαῦμα**» τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἀναφέρει ἐν περιλήψει, ἀλλὰ καὶ μὲ ὠρισμένα πρόσθετα στοιχεῖα, ὁ περιάκουστος Διδάσκαλος τοῦ Γένους, ὁ **Εὐγένιος Βούλγαρις** (1716, Κέρκυρα - 1806, Μόσχα), εἰς τὴν περίφημον αὐτοῦ

«Ἐπιστολὴν πρὸς Πέτρον Κλαίρκιον - Περὶ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν γινομένων ἐν Αὐτῇ Θαυμάτων».

* * *

Ἡ συνοπτικὴ διήγησις τοῦ «**Θαύματος Φρικτοῦ**» παρατίθεται ἐφ' ἐξῆς ἐκ τοῦ Συναξαριστοῦ:

«...**Ἐ**ποίησε δὲ καὶ ἄλλο μέγα τῷ ὄντι καὶ ἐξ-αίσιον τερατούργημα* ὁ Ἅγιος Σπυρίδων, διαφυλάξας τὴν Νῆσον ἀλύμαντον ἀπὸ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Ἀγαρηνῶν τῆς γενομένης κατὰ τὸ ἔτος 1716, ὅπερ θαῦμα ἅπασα ἡ νῆσος Κέρκυρα θαυμάζει καὶ τοῦ ὁποίου μὲ λαμπρὰν φωνὴν ἀνακηρύττει τὸ παράδοξον.

Ὁ δὲ ἀρχιναύαρχος τοῦ Ἑνετικοῦ στόλου καὶ διοικητῆς τῆς νήσου Κερκύρας Ἀνδρέας ὁ Πιζάνης διενεόθη νὰ ἀνεγείρῃ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου θυσιαστήριον διὰ νὰ τελεῖται ἐν αὐτῷ καθ' ἐκάστην ὑπὸ Λατίνου Ἱερέως λειτουργία, νομίσας ὅτι διὰ τούτου θ' ἀποδώσῃ εἰς τὸν Ἅγιον εὐχαριστίαν, διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς καταδρομῆς τῶν βαρβάρων.

Ἀλλὰ πῶς ποτε ὁ τῆς Ὁρθοδοξίας πρόμαχος ἤθελε συγχωρήσει εἰς τὴν σεπτὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ νὰ θυσιάζηται ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὑπὸ ἑτεροδόξων ἱερέων μὲ ἄζυμα*;

Ὁθεν δις φανερωθεὶς ὁ Ἅγιος εἰς τὸν ὕπνον αὐτοῦ, διέταξεν αὐτὸν ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, ἀλλ' οὗτος δὲν κατεπείθετο, διότι ἐπίστευσε περισσότερο εἰς τὸν θεολόγον αὐτοῦ, ὅστις τοῦ ἔλεγεν ὅτι τὸ ὄνειρον ἐγένετο ἐκ συνεργείας διαβολικῆς· ἠπέιλει δὲ ἀκόμη καὶ τοὺς Ἱερεῖς τοὺς δικαιοῦχους τοῦ ἁγίου Λειψάνου, διότι δὲν συγκατετίθεντο εἰς τοιοῦτον καινοτόμημα.

Ἀφοῦ λοιπὸν διὰ τῆς ὀπτασίας δὲν ἀπεμακρύνετο τοῦ ἐπιχειρήματος, ἤναψε παραδόξως νύκτα τινὰ ἢ πυριτιδοθήκη τοῦ παλαιοῦ φρουρίου καὶ κατακρημνίσασα τὰς ἐν τῇ ἀκροπόλει οἰκίας, ἐφόνευσε πάντας τοὺς περὶ αὐτὴν καὶ πολλοὺς τῶν ἄλλων Λατίνων· καὶ ὁ μὲν Ἀνδρέας Πιζάνης ἐπνίγη μεταξὺ δύο ξύλων περισφιγξάντων τὸν τράχηλον αὐτοῦ, ὁ δὲ κακόβουλος αὐτοῦ θεολόγος εὐρέθη νεκρός.

Ὁτε δὲ ταῦτα συνέβαινον, ὁ πρὸ τῆς πυριτιδοθήκης διωρισμένος φύλαξ **ἔβλεπε τὸν Ἅγιον προσερχόμενον μὲ δᾶδα**, ὅστις καὶ τὸν μετέφερεν σῶον πλησίον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Εἷς δὲ τῶν ἐν τῇ πόλει Ἑνετῶν, εὐρισκόμενος κατὰ τὴν ἰδίαν ὥραν εἰς τὸ ὑπερῶον αὐτοῦ, **εἶδε τρεῖς φλόγας ἐξερχομένας ἀπὸ τὸ κωδωνοστάσιον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ διευθυνομένας πρὸς**

τὴν ἀκρόπολιν, εὐθὺς δὲ μετὰ τοῦτο καὶ ἡ πυρι-
τιδοθήκη ἀνετινάχθη.

**Εἰς δὲ τὴν Ἑνετίαν, κατὰ τὴν αὐτὴν νύ-
κτα, κεραυνὸς ἐπιπεσὼν ἐπὶ τῆς εἰκόνας
τοῦ Πιζάνου κατέκαυσεν αὐτήν, χωρὶς νὰ
βλάβῃ ἄλλον τινὰ τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ.**

**Πάντα δὲ τὰ παράδοξα ταῦτα ἐτελέσθησαν
κατὰ τὸ 1718 τῇ 12ῃ Νοεμβρίου.**

ᾠ θαῦμα!... ᾠ κλέος τῶν Ὁρθοδόξων!...

**Ποῖος λοιπὸν τώρα καὶ ἀπὸ ταύτην τὴν Κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ δὲν
βλέπει βλασφήμους καὶ βδελυκτὰς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ τὰς καινοτομίας
τῆς παπικῆς Ἐκκλησίας;**

**Ἄλλ' εἶθε νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς ὁ Θεὸς νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν ἀλήθει-
αν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν παρεξέτράπησαν!**

**Τοιοῦτος λοιπὸν ἦτο περὶ τὴν πίστιν καὶ μετὰ θάνατον ὁ θεῖος Σπυ-
ρίδων...».**

*** * ***

**Τὸ ἐκτενῶς περιγράφον καὶ μὲ ἰδιάζουσας εὐφυΐαν σχολιάζον τὸ
«Θαῦμα Φρικτὸν» βιβλίον τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου Παρίου, περιλαμβάνει
τὰ ἐξῆς κεφάλαια μὲ τοὺς ἀντιστοίχους τίτλους:**

**• «Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις τῷ παρόντι βιβλιαρίῳ, ἐν Χριστῷ μοι
ἀδελφοῖς, ...» (σελίδες 3) • «Θαῦμα φρικτὸν τοῦ θαυματουργικωτά-
του Σπυρίδωνος, ...» (σελίδες 5) • «Κεφάλαιον α'. Τὴν διήγησιν τοῦ
θαύματος περιέχον» (σελίδες 6) • «Κεφάλαιον β'. Ὅτι ὁ ἐμπρησμὸς
τῆς ἀποθήκης, ὄντως ἔργον ἐστάθη τοῦ οὐρανοῦ» (σελίδες 9) • «Κεφά-
λαιον γ'. Ὅτι ἡ θαυματουργία αὕτη τοῦ θείου Σπυρίδωνος εἶναι κατὰ
ἀλήθειαν, ἀδέκαστος Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ, μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησι-
ῶν, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς» (σελίδες 9) • «Κεφάλαιον δ'. Ἐπίλο-
γος, παραίνεσιν ἔχων πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς» (σελίδες 4) • «Σχέδιον -
Εἰδησις περὶ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου [τοῦ Ἀγίου Σπυρίδωνος], τίνι τρόπῳ
κατήντησεν εἰς Κέρκυραν» (σελίδες 5) • «Ἀκολουθία Ὑμνητήριος,
ἣτις ὀφείλει ψάλλεσθαι ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων, κατὰ τὴν δωδεκάτην
Νοεμβρίου μηνός, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην φρικτὴν θαυματουργίαν
ὑπὸ τοῦ θείου Σπυρίδωνος, διὰ πυρὸς καὶ ὀλέθρου μεγίστου τοὺς πα-
πιστὰς κωλύσαντος, τοῦ οἰκοδομησαί ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ Ναοῦ
Ἀλτάριον*, ἧτοι θυσιαστήριον, ὡς ἠβουλήθησαν» (σελίδες 34).**

**Ἡ «Ἀκολουθία Ὑμνητήριος» εἶναι σαφῶς ποίημα τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανα-
σίου, ὁ ὁποῖος ἐκ λόγων μετριοφροσύνης εἰς τὸν μακροσκελέστατον
τίτλον τοῦ βιβλίου «Οὐρανοῦ Κρίσις» γράφει μὲν: «μετὰ καὶ ἱεραῶς**

καὶ Ἐπινικίου Ἀκολουθίας, εἰς αὐτὸ [τὸ Θαῦμα], παρὰ ζηλωτοῦ τι-
νος ἀδελφοῦ», ἀλλ' εἰς τὸ τέλος τοῦ τελευταίου Κεφαλαίου «**Σχέδι-
ον...**» ὁμολογεῖ, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ποιητής: «μετὰ τοῦτο δέ, ὑπὸ τοῦ
αὐτοῦ ζήλου κινούμενος ἐσύνθεσα καὶ Ἐπινίκιον Ἀκολουθίαν εἰς
αὐτὸ τοῦτο [τὸ Θαῦμα], καὶ ἅμα Εὐχαριστήριον εἰς τὸν Θεόν, καὶ τὸν
Ἅγιον Αὐτοῦ, ...».

* * *

Πηγές καὶ Βοηθήματα διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ παρόντος σημειώματος
εἶχομεν ἐνώπιόν μας τέσσαρας ἐργασίας πολυτίμους, τὰς ἐξῆς, ὡς καὶ
ἓνα βοήθημα·

α. Σπυρίδωνος Κ. Παπαγεωργίου, Καθηγητοῦ (ἐπιμ.), Συλλογὴ τῶν
Ἄσματος Ἀκολουθιῶν καὶ τῶν Συναξαρίων τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς
ἡμῶν Σπυρίδωνος ..., Ἐν Ἀθήναις 1883, ἐκδότου Σεργίου Χ. Ραφτάνη.

«**Οὐρανοῦ Κρίσις**» (σελ. 113-126, μόνον τὰ Κεφάλαια α' - δ').

«**Ἀκολουθία Ὑμνητήριος...**» (σελ. 129-155).

β. Μαρίου Ι. Πηλαβάκη, Καθηγητοῦ (ἐπιμ., ἔκδ.), **Οὐρανοῦ Κρίσις**,
ἦτοι ..., μετὰ καὶ ἱεραῶς καὶ ἐπινικίου ἀκολουθίας ..., Μεθώνη Πιερίας
2008, (σελίδες 96).

Βασίζεται εἰς τὴν ἔκδοσιν α', Λειψία Σαξωνίας 1805.

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον, ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν, δημοσιεύεται πίναξ, βα-
σιζόμενος εἰς τὴν «ἰχνογραφίαν» τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου, τῆς ἐξιστο-
ρούσης τὸ «**Θαῦμα Φρικτόν**».

γ. Ἀρχιμανδρίτου Νεκταρίου Ζιόμπολα (ἐπιμ.), **Οὐρανοῦ Κρίσις** –
Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου καὶ Εὐγενίου Βουλγάρεως – Πάθημα
Παπιστῶν στὴν Κέρκυρα ..., Ἀθήνα 2007, σελίδες 280 (+ Φωτογρ. Πα-
ράρτημα, σελίδες 16).

Μόνον ἢ διήγησις τοῦ «**Θαύματος Φρικτοῦ**» μὲ σχολιασμὸν τοῦ
Κειμένου (σελ. 17-60).

Συνεκδίδεται κεχωρισμένως τὸ «ἰχνογράφημα» τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανα-
σίου (διαστάσεις: περ. 20 x 40 ἐκ.).

**δ. «Ἐπιστολὴ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως πρὸς Πέτρον Κλαίρκιον -
Περὶ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλη-
σίας καὶ τῶν γενομένων ἐν Αὐτῇ Θαυμάτων».**

Βλέπε· Ἐπισκόπου Ροδοστόλου Χρυσοστόμου, Ἴδου ὁ Παπισμὸς,
Ἅγιον Ὅρος 2002 (σελίδες 488)· τοῦ Αὐτοῦ, Παπομάστιξ, Ἅγιον Ὅρος
2014 (σελίδες 532).

ε. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, τόμος ΙΑ', σελ. 44α-47β, «Ἐκ-
δοτικὴ Ἀθηνῶν», 1975.

Λεπτομερὴς περιγραφὴ τῆς ἀπωθήσεως τῶν Τούρκων, κατ' Αὐγου-

στον 1716, έπεχειρησάντων να καταλάβουν την Κέρκυρα.

* * *

‘Ο ‘Ιερὸς Ἀθανάσιος ὁ Πάριος, εἰς τὸ πολυμερὲς πόνημα αὐτοῦ: «**Οὐρανοῦ Κρίσις**», ἀναδεικνύεται διάπυρος ζηλωτὴς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ γνησίως πατερικὸς, θεωροῦμεν δὲ ἀναγκαῖον νὰ παραθέσωμεν τμήματά τινα τοῦ συγκεκριμένου ἔργου του, πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν εὐσεβῶν.

● **[Κεφ. γ']** «**Τώρα φαίνεται μοι, πῶς δὲν εἶναι πολλὴ δυσκολία νὰ στοχασθῆ καθ’ ἓνας, ὅτι ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐπαράστηνε καὶ παραστήνει ὅλον ἓνα, τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν μὲ ὅλα τῆς τὰ φρονημάτα. Καὶ πάλιν, ὅτι μὲ τὸ Ἀλτάρι*** ἐκεῖνο, ἐπαραστήνετο ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μὲ ὅλα τὰ ἐδικά τῆς φρονημάτα, καὶ μὲ τὸν Πάπαν τῆς...

● **Τὸ Ἀλτάριον*** εἰσάγει καὶ Πάπαν, καὶ ψευδοσύνοδον Φλωρεντινὴν, ἤγουν* καὶ προσθήκην τοῦ ἁγίου Συμβόλου, καὶ ἄζυμοθυσίαν*, καὶ μετουσίωσιν ἄνευ ἐντεύξεως [ἐπικλήσεως], καὶ ὅλας τὰς ἐξῆς καινοτομίας.

‘Ο Σπυρίδων ὀργίζεται, καὶ ὀργιζόμενος ἀποβάλλει τὸ ἠγούμενον, ἤγουν* τὸ Ἀλτάρι*. Ἄρα σὺν αὐτῷ καὶ δι’ αὐτοῦ ἀπέβαλε καὶ Πάπαν καὶ Φλωρεντίαν, καὶ ὅλα τὰ λοιπά, ἤγουν* ὅλον τὸν κακὸν ὄρμαθὸν* τῶν παπικῶν καινοτομιῶν.

● **Καὶ λοιπόν, χριστιανοὶ ὀρθόδοξοι, χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνα γνησιώτατα, τὸ θαῦμα τοῦτο, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα θαῦμα, ἤγουν* δὲν εἶναι ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θαύματα, ὅπου δείχνουσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀγκαλὰ* καὶ νὰ κἀνη καὶ τοῦτο τὸ ἴδιον, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν εἶναι μία ἀδέκαστος τοῦ Οὐρανοῦ Κρίσις.**

● **Κρίσις, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Οὐρανὸς ἄνωθεν ἔδειξε σήμερον, ποία ἀπὸ τὰς δύο Ἐκκλησίας βαστᾶ τὴν θεῖαν ἀλήθειαν, ἤγουν* ποία ἀπὸ τὰς δύο κρατεῖ ἀπαρασάλευτα τὰ θεοπαράδοτα καὶ ἀποστολικὰ δόγματα, καὶ τὰς ἀποστολικὰς καὶ πατρικὰς παραδόσεις, καὶ ποία ἠθέτησε καὶ ἀνέτρεψε αὐτὰ ὅλα, καὶ μὲ τὰς κακὰς τῆς καινοτομίας, ἔγινεν ἀφορμὴ, ἢ μία Ἐκκλησία νὰ σχισθῆ εἰς δύο ἐναντίας καὶ πολεμίας ἀναμεταξύ των...**

● **Σήμερον ὁ Οὐρανὸς ἄνωθεν, διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μεγάλου προστάτου τῆς Ὁρθοδοξίας θεοῦ Σπυρίδωνος, ὀλοφάνερα καὶ καθαρῶτατα Ἀπεφάσισε, πῶς ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, εἶναι ὀρθόδοξος, εὐσεβεστάτη, ἀποστολική, καὶ ἁγία. **Ἡ δὲ Δυτικὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι κακόδοξος, αἰρετικὴ, δυσσεβεστάτη, παπιστικὴ, καὶ πονηρὴ...****

● **[Κεφ. δ']** **Λοιπόν, τί ἀκολουθεῖ; Τοῦτο βεβαιότατα ἀκολουθεῖ· ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν Κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ, οὔτε φιλονεικίας ἔχουσι πλέον περὶ τῶν Λατίνων.**

● Ὁμολογουμένως, ἀναμφιβόλως, ἀναντιρρήτως οἱ Λατῖνοι εἶναι ἀδόκιμοι, ἀπόβλητοι, ἐχθροὶ καὶ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ...

● Τὸ θαῦμα λοιπὸν ἐκεῖνο τοῦ θείου Σπυρίδωνος, ἐστάθη μία πραγματικὴ Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ αἰσθητῶς καὶ νοητῶς ἀπέβαλε καὶ ἀπέκοψεν, ὡς σαπημένην καὶ τρομερὰν ἀπὸ τὸν τρομερὸν παπισμὸν, τὴν Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, ἀπὸ τὴν πνευματικὴν ὀλομέλειαν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας...

15.10.2017 ἑκ. ἡμ.

Ὁ ἐπιμελητὴς

† Ὁ Ὡ. κ` Φ. Κ.

Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ,
τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτῷ,
τῇ δυνάμει τῆ Τιμῆς Σταυρῶ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία,
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
Ἄμην!

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων, κατὰ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (325),
ποιῶν τὸ Θαῦμα, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς Τριαδικότητος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν,
διὰ τῆς κεραμίδος, ἣ ὁποία ἂν καὶ μία,
συντίθεται ἐκ πυρός, ἐξ ὕδατος καὶ ἐκ χώματος.

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος,
προστατεύοντος τὴν πολιορκημένην ὑπὸ τῶν Τούρκων Κέρκυραν
(Αὐγουστος 1716).

Ναῦδριον Αἰξωνῆς Γλυφάδας Ἀθηνῶν.

Προοιμιάζοντες

Μὲ τὴν Χάρι τοῦ Κυρίου μας καὶ τὶς πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος, ὅταν μᾶς ἀνετέθη ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος βιβλίου «*Οὐρανοῦ Κρίσις*», συγγραφὸν ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, δὲν εἶχαμε τὴν φιλοδοξία μιᾶς ἐμπεριστατωμένης φιλολογικο-θεολογικῆς ἐργασίας.

Ἐνεκα τούτου, ἀπεφύγαμε τὶς συγκριτικὲς παρατηρήσεις μεταξὺ τῶν ἐκδόσεων τοῦ Κειμένου, τόσον τῆς *Διηγήσεως τοῦ Θαύματος* στὴν Κέρκυρα (12.11.1718), ὅσον καὶ τῆς σχετικῆς *Ἱερᾶς Ἀκολουθίας*.

Ἐν τούτοις, προσεπαθήσαμε νὰ καταστήσουμε τὸ Κείμενο, ἰδίως τῆς *Διηγήσεως τοῦ Θαύματος*, ὅσο ἦταν δυνατὸν προσεγγίσιμο καὶ κατανοητό, μάλιστα στὸν μέσο ἀναγνώστη, διότι τὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα τοῦ ἱεροῦ Συγγραφέως, ἀλλὰ καὶ ἡ δομὴ τῆς συντάξεως, ἐκφράζουν τὰ δεδομένα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος, καὶ ὅπωςδήποτε δυσκολεύουν τὸν σύγχρονο ἀναγνώστη.

Πρὸς τοῦτο, ἐλαφρύνσαμε, ὅπου ἐκρίναμε αὐτὸ ἀναγκαῖον, τὸ Κείμενο ἀπὸ τὸ μεγάλο πλῆθος τῶν σημείων στίξεως, κατετμήσαμε τοῦτο σὲ μικρότερες ἐνότητες-παραγράφους, ἐχρησιμοποίησαμε δὲ σὲ ὠρισμένες λέξεις-φράσεις τὰ κεφαλαῖα γράμματα ὡς ἀρχικά, πρὸς ἔξαρσιν σημασιολογικὴν καὶ σεβασμὸν τοῦ ἀναφερομένου προσώπου ἢ γεγονότος.

Μάλιστα, ἐπειδὴ ὑπάρχει μία ποικιλία λέξεων-ὄρων, βενετσιάνικης προελεύσεως ἢ καὶ δυσκόλων ἑλληνικῶν, καταρτίσαμε καὶ ἓνα *Γλωσσάριον*, στὸ ὁποῖο ὁ ἐπιμελὴς ἀναγνώστης δύναται νὰ ἀνατρέχη, ὅταν συναντᾷ λέξεις μὲ ἀστερίσκον (*).

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν *Ἱερὰ Ἀκολουθία*, ἀπετολήσαμε νὰ προβοῦμε σὲ ἐλάχιστες ἐπεμβάσεις, πρὸς βελτίωσιν τροπαρίων τινῶν.

Ἐπίσης, συνετάξαμεν συμπληρωματικῶς τὸ *Μηνολόγιον*, τὸ *Συναξάριον* καὶ ἐπενέβημεν στοὺς *Στίχους*, ἀφ' ἑκτῆς Ὠδῆς.

Τέλος, ὁ *Μικρὸς Ἐσπερινὸς* καὶ τὸ *Μεγαλυνάριον* εἶναι ἡμέτερα νεοσύνθετα.

* * *

Ἀξίζει νὰ ἐπισημανθῇ, ὅτι ἡ *Διήγησις* καὶ ἡ *Ἀκολουθία* εἶναι πλήρεις θείου ζήλου ἀντιπαπικοῦ, συναντῶνται δὲ συχνὰ φράσεις καὶ λέξεις αὐστηρές, ἐνίοτε καὶ *τολμηρές*, ἐξ αἰτίας τοῦ ὁποίου ὁ Καθηγητὴς Σπυρίδων Κ. Παπαγεωργίου, προλογίζων τὴν ἔκδοσιν τοῦ 1883, τοῦ Σεργίου Χ. Ραφτάνη, γράφει τὰ ἑξῆς ἐντυπωσιακά:

«...**Τ**ῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας δὲν γίνεται οὐδέποτε χρῆσις ἐπ' Ἐκκλησιαστικῆς καὶ δικαίως. Διότι ἐὰν παντοῦ καὶ πάντοτε ἡ τοῦ Ἰησοῦ Θρησκεία ἐπιβάλλει τοῖς ὁπαδοῖς αὐτῆς εἰρήνην καὶ φιλαδελφίαν, πολλῶ μᾶλλον ὀφείλεται αὕτη νὰ τηρῆται ἐν τῷ Ναῷ τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς στιγμὰς καθ' ἃς προσευχόμεθα, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν συγχώρησιν τῶν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἐνώπιον Θεοῦ ἁμαρτησάντων. Ὁ ἐκδότης ὁμῶς κ. Ραφτάνης ἐνόμισε καλὸν τὴν ἀναδημοσίευσιν τῆς Ἀκολουθίας πρὸς διάσωσιν αὐτῆς, μᾶλλον ὑπὸ γραμματολογικὴν ἔποψιν καὶ φιλολογικὴν ἀξίαν».

Ἡ διάκρισις ὁμῶς τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου ἔχει προλάβει ἐγκαίρως νὰ ἀπαντήσῃ σὲ αἰτιάσεις τοιαύτης μορφῆς, ἐφ' ὅσον στὸν Ἐπίλογο τῆς *Διηγήσεως τοῦ Θαύματος* συμβουλεύει τὰ ἀκόλουθα:

«**Δ**ῆλον δέ, ὅτι ἡ χαρμονικωτάτη αὕτη Ἑορτή, εἰς τοὺς τόπους τῶν παπιστῶν δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνεταί· λοιπὸν θέλει ψάλλεταί εἰς τοὺς τόπους ὅπου ἐκεῖνοι δὲν ἐξουσιάζουσιν, ἀλλ' εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν παπικὴν δυναστείαν· τοῦτο δὲ λέγομεν, οὐχὶ νομοθετοῦντες, ἀλλὰ τὸ καλὸν καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον ἀδελφικῶς ἡμῖν συμβουλεύοντες».

* * *

Τέλος, προκειμένου νὰ ἐμπλουτισθῇ ἱστορικῶς καὶ νὰ τεκμηριωθῇ πλήρως ἡ ἔκδοσις, θεωρήσαμε σκόπιμο νὰ προσθέσουμε τὴν ἐκ τῆς *Ἐπιστολῆς Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως πρὸς Πέτρον Κλαίρκιον* Διήγησιν τοῦ αὐτοῦ Θαύματος τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος στὴν Κέρκυρα, ὡς καὶ ἕτερα ἱστορικὰ στοιχεῖα ἐκ τῆς *Ἐκρήξεως τοῦ 1718*, τέλος δὲ καὶ τὴν Διήγησιν ἐκ τῆς *Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους τῆς Ἀπωθήσεως τῶν Τούρκων ἐν ἔτει 1716* καὶ τῆς θαυμαστῆς διασώσεως τῆς Κέρκυρας, ἐπεμβάσει τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, ἡ ὁποία ἐορτάζεται κατ' ἔτος τὴν 11ην Αὐγούστου, συμφώνως πρὸς τὸ ἐπίσης παρατιθέμενο *Συναξάριον*.

* * *

Ἐλπίζουμε, ὅτι τὸ ζηλωτικὸ αὐτὸ πόνημα τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ μάλιστα τῆς 300ετοῦς Ἐπετείου τοῦ «Θαύματος Φρικτοῦ», ὡς λίαν ἐπίκαιρον, ἐφ' ὅσον ἡ οἰκουμενιστικὴ λατινοφροσύνη καὶ ὁ διαχριστιανικὸς συγκρητισμὸς κορυφοῦνται, θὰ εὕρῃ ζωηρὰν καὶ εὐρεΐαν ἀπήχησιν στοὺς Ἀκαινοτομήτους Ἀντι-οικουμενιστάς, ὡς καὶ σὲ κάθε καλοπροαίρετο ἀναζητητῇ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀληθείας.

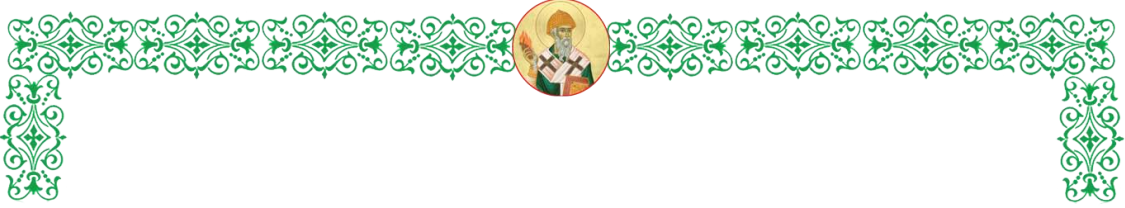
4η Αὐγούστου 2018 ἐκ. ἡμ.
† Μνήμη τῶν Ἁγίων
Ἑπτὰ Παίδων ἐν Ἐφέσῳ

Ὁ πονήσας καὶ ποιήσας,
ἐλάχιστος Διάκονος
† ὁ Ὡ. κ' Φ. Κ.

Ἀποψις τῆς πόλεως Κερκύρας
καὶ τοῦ παρακειμένου νησιδίου,
εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένεν ἡ «**Οὐρανοῦ Κρίσις**».

Χάρτης τοῦ 1575.

Ἀκολουθία Ὑμνητήριος,
ἣτις ὀφείλει ψάλλεσθαι ὑπὸ τῶν Ὁρθοδόξων,
κατὰ τὴν δωδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός,
διὰ τὴν ἐν αὐτῇ γενομένην φρικτὴν θαυματουργίαν
ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Σπυρίδωνος,
διὰ πυρὸς καὶ ὀλέθρου μεγίστου τοὺς Παπιστὰς κωλύσαντος,
τοῦ οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ σεβασμίῳ αὐτοῦ Ναῶ Ἀλτάριον*,
ἣτοι θυσιαστήριον, ὡς ἠβουλήθησαν.

Ἐν τῷ Μικρῷ Ἑσπερινῷ

Μετὰ τὸν Προοιμακόν, εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰστῶμεν Στίχους δ' καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια γ', δευτεροῦντες τὸ πρῶτον.

Προσόμοια ἑπτὰ καὶ Ἰδιόμελον ἓν, φέροντα Ἀκροστιχίδα:
«Πόνος Ἑ.Δ.Κ. (Ἐλαχίστου Διακόνου Κυπριανοῦ)».

Ἦχος γ'. Μεγάλη τοῦ Σταυροῦ Σου.

Πατέρων Ἐκκλησίας Δόγματα ἐκύρωσας, Σπυρίδων Τριμυθοῦντος θαυματουργία θεία, καὶ κατέλυσας τῶν Παπικῶν ἐρεσχηλί-
ας*, καὶ Ἐνετοὺς ἤσχυνας καὶ ἐπε-
στόμισας*, δυνάμει Παρακλήτου.

Ὁρῶντες Δυτικῶν τὸν ὄλεθρον εἰς Κέρκυραν, θελήσαντας μι-
ᾶναι Ναὸν τὸν τοῦ Κυρίου, τὴν Ἁγίαν Τριάδα ἐν ὕμνοις εὐφη-
μοῦμεν, καὶ εὐσεβῶς ἄδοντες,
μέγαν Σπυρίδωνα, εὐγνωμόνως
τιμῶμεν.

Ναόν Σου ἐν Κερκύρα Ἁγίε ἐ-
φύλαξας, Λατίνων ἐμμενότων
τοῦ λειτουργεῖν ἐν τούτῳ, καὶ
κατηύφρανας τοὺς Ὁρθοδόξους

δεομένους, τὸν ἐκ Δυσμῶν κίν-
δυνον, ταχὺ ἐλαύνειν Σέ, λιταῖς
Σου θεοδέκτοις.

Δόξα. Ἦχος γ'.

Ὁλοτρόπως τὰς βουλάς τῶν
Λατίνων ἀνέτρεψας, ὦ Σπυρί-
δων θαυμάσιε· καὶ ὡς πάλαι τὸν
κακόφρονα Ἄρειον ἐφίμωσας,
νῦν κατήγησας Ἐνετῶν τὴν κα-
κόνοϊαν· ὅθεν Κέρκυρα ἀπαύ-
στως ἀνυμνεῖ Σε, τὸν κήρυκα τῆς
Πίστεως.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.
Ὁ αὐτός.

Ἁγιόπρωτε Σεμνή, ἐγκώμιον
οὔσα, τῶν οὐρανίων Ταγμάτων,
Ἀποστόλων ὕμνωδία, Προφητῶν
περιοχή, Δέσποινα, πρόσδεξαι,
καὶ ἡμῶν τὰς δεήσεις.

Εἰς τὸν Στίχον.

Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος β΄. Οἶκος τοῦ Ἐφραθά.

Σάλος δεινὸς τῆς γῆς, καὶ πῦρ
τὸ οὐρανόθεν, βουλὰς τὰς τῶν
Λατίνων, κατήγγησαν ἀθρόως*,
τῷ Σῶ Σπυρίδων νεύματι.

Στίχ α΄. Οἱ ἱερεῖς Σου Κύριε ἐνδύ-
σσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὄσιοί Σου
ἀγαλλιάσονται.

Ἐθηκας ἐκποδῶν, Λατίνων τὰς
παγίδας, θελόντων λειτουργῆ-
σαι, Ναῶ Σου ἐν Κερκύρα, ᾧ Τρι-
μυθοῦντος ἡδυσμα*.

Στίχ β΄. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ
ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοι-
κοῦντες τὴν οἰκουμένην.

Δύσεως τὴν ἀχλύν, διέλυσας
Σπυρίδων, καὶ Ἐνετῶν τὸ θρά-
σος· καὶ Κρίσις Οὐρανόθεν, τοὺς
Ὁρθοδόξους ἠῤφρανε.

Δόξα. Καὶ νῦν. Ὅμοιον.

Κόπασον ᾧ Ἄγνη, τὰ κύμα-
τα τῆς πλάνης, ὄρμήν τε Και-
νοτόμων, εἰρήνην Ἐκκλησία,
βραβεύουσα ἀτάραχον.

* * *

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐσπερινῷ

Μετὰ τὸν Προοιμιακὸν καὶ τὴν α΄ Στάσιν τοῦ Καθίσματος Α΄ τοῦ Ψαλ-
τηρίου, ἦτοι τὸ Μακάριος ἀνὴρ, εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰστῶμεν Στίχους ζ΄
καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια ζ΄.

Ἦχος πλ. δ΄. Ὡ τοῦ παραδόξου.

Ἡ τοῦ παραδόξου θαύματος, τοῦ
ἐκ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, γενομένου,
εἰς ἐνδειξιν, τῆς ἀγίας Πίστε-
ως, τοῖς ἀνόμοις τρανότατα·
ὡς γὰρ Ἡλίας, πυρὶ παρέδωκε,
Σπυρίδων τούτους, πιστῶν ὁ πρό-
μαχος· ᾧ οἶον δέδρακεν*, ὡς
λαμπρῶς κατέστρεψε τῶν Πα-
πιστῶν, ἅπασαν ἐπίνοιαν, καὶ
μέγα φρύαγμα.

Ἡ τῆς ἀδεκάστου Κρίσεως, τοῦ
Οὐρανοῦ μεταξύ, τῆς Ἐφᾶς* καὶ
Δύσεως, εἰς ἅει ἐν δόγμασι, μα-
χομένων τὸ πρότερον· ὁ γὰρ Σπυ-
ρίδων θεόθεν ἔκρινε, Λατίνων
γένη εἶναι ἀπόβλητα· ᾧ θείας

κρίσεως, ὡς καλῶς διέστειλε
τῶν ἱερῶν, τὸ παρανομώτατον,
θυσιαστήριον.

Χαίροις Ἐκκλησία πάνσεμνε,
ἡ ἐκλεκτὴ τοῦ Χριστοῦ, Νύμφη
ὄντως καὶ ἄμωμος, καὶ ἡμῶν τῶν
δούλων Σου, θεία Μήτηρ καὶ καύ-
χημα· ὡς Μωαβίτας πόρρω γὰρ
ᾤθησε, τῶν περιβόλων τῆς εὐ-
πρεπείας Σου, τοὺς ἐκ τῆς Δύ-
σεως, ὁ Σπυρίδων ἄριστα κατα-
βαλῶν, οἷα μελετήσαντας καινὰ
καὶ ἄθεσμα.

Ἦχος α΄. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Ἡ τῶν σοφῶν τοῦ Κυρίου, κρι-
μάτων ἀνθρωποι, ὅτι Λατίνων

λώβην*, ἐξ ἡμῶν ἀποκρίνων, ἤλασε βαρβάρων ῥάβδῳ τὸ πρίν, τὸν δὲ θεῖον Σπυρίδωνα, ὡσπερ φλογίνην ῥομφαίαν, κατὰ δυσμάς, πρὸς αὐτῶν τὰ θράση ἔταξε.

Τῶν Κερκυραίων ἡ πόλις, σκίρτα καὶ χόρευε· ἐν σοὶ γὰρ ὁ Σπυρίδων, τοῦ Θεοῦ ὁ βραχίων, δέδωκε τὸ κράτος, τῇ τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησίᾳ ἀείμνηστον, τοὺς Παπιστὰς ὡς ἀθέους καὶ βδελυκτοὺς, τῷ πυρὶ καταστρεψάμενος.

Χαίροις Γραικῶν* Ἐκκλησία, ἡ ἐπομένη ἀεὶ, τοῖς τῶν Πατέρων Ὅροις, ὡς λαμπρῶς μαρτυρεῖ Σοι, Σπυρίδων οὐρανόθεν, μένων ἐν Σοί, καὶ τῶν Σῶν προϊστάμενος, ὃν σὺν τῷ Μάρκῳ Ἐφέσου χαρμονικῶς, περικρότει ὡς ὑψοῦντάς Σε.

Δόξα. Ἦχος α΄.

Θεαρχίῳ νεύματι, ἄνωθεν Σπυρίδων ὁ θεοφόρητος, ὑπὸ πιστῶν θλιβομένων καλούμενος· (ἦχος πλ. α΄) τὸν μὲν ἡγεμόνα πανέστιον*, σὺν τῷ λήρῳ* θεολόγῳ, ἐπιστὰς ἀθρόον* κατέχωσεν*· (ἦχος β΄) οἱ δὲ ὑπόλοιποι τῶν Ἐνετῶν πρωΐας, παρὰ τοῦ φύλακος τὰ πάντα κατακούσαντες· (ἦχος πλ. β΄) τὸ φρικτὸν ὄντως καὶ ἐξαισίον θαῦμα ὡς ἔμαθον, τῷ δέει* κρατούμενοι εἰς τὰ οἰκεῖα συνεστάλησαν, καὶ μετ' αἰσχύνης ἐβόων

τοῖς ὁμοφύλοις καὶ ὑπηρέταις· ἰδοὺ δὴ ὦ φίλοι φράτορες* τὸ πρᾶγμα πῶς ἀντέστραπται· (ἦχος γ΄) ἄρατε λοιπὸν ἐκεῖθεν μετὰ τῶν λίθων καὶ τὴν ἄσβεστον, ἵνα μὴ τι χεῖρον ἡμῖν ξυμβαίῃ· (ἦχος βαρὺς) διὰ ταῦτα γὰρ καὶ ἡ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν πανωλεθρία γέγονεν, ἣ ἀντιλέγειν οὐκ ἰσχύομεν, καὶ ταύτην λόγοις βεβήλοισ διαστρέφειν ἀδύνατον· (ἦχος δ΄) τοῦτο γὰρ τὸ θαῦμα ὑπερέχει πᾶσαν ἔννοιαν· (ἦχος πλ. δ΄) ἀλλ' ὦ πανθαύμαστε Ἱεράρχα, ὡς τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πάλαι καὶ νῦν Σὲ προστάτην εἰδότες καὶ πρόμαχον, εὐεργέτην θεῖον ἐπιγραφόμεθα, καὶ τὴν Σὴν προστασίαν ἀεὶ ἐξαιτούμεθα· (ἦχος α΄) εἰς τοὺς αἰῶνας ἀξιοπρεπῶς Σὲ γεραίροντες.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἦχος πλ. δ΄.

Μετὰ τὸ τεχθῆναί Σε θεόνυμφε Δέσποινα, παρεγένου ἐν Ναῶ Κυρίου, τοῦ ἀνατραφῆναι εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων ὡς ἡγιασμένη. Τότε καὶ Γαβριὴλ ἀπεστάλη πρὸς Σὲ τὴν πανάμωμον, τροφήν κομίζων Σοι. Τὰ οὐράνια πάντα ἐξέστησαν, ὀρῶντα τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν Σοὶ σκηνῶσαν. Δι' ὃ ἄσπιλε ἀμόλυντε, ἡ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς δοξαζομένη, Μήτηρ Θεοῦ σῶζε τὸ γένος ἡμῶν.

* * *

Εἴσοδος. Φῶς ἰλαρόν.

Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας.

Τὰ Ἀναγνώσματα.

Ἀριθμῶν τὸ Ἀνάγνωσμα.

15' 24-35.

[Καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων·] λάλησον τῇ συναγωγῇ λέγων· ἀναχωρήσατε κύκλω ἀπὸ τῆς συναγωγῆς Κορέ.

Καὶ ἀνέστη Μωϋσῆς καὶ ἐπορεύθη πρὸς Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, καὶ συνεπορεύθησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ.

Καὶ ἐλάλησε πρὸς τὴν συναγωγὴν λέγων· ἀποσχίσθητε ἀπὸ τῶν σκηνῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τούτων, καὶ μὴ ἄπτεσθε ἀπὸ πάντων, ὧν ἐστὶν αὐτοῖς, μὴ συναπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἁμαρτία αὐτῶν.

Καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κορὲ κύκλω· καὶ Δαθὰν καὶ Ἀβειρών ἐξῆλθον καὶ εἰστήκεισαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σκηνῶν αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν.

Καὶ εἶπε Μωϋσῆς· ἐν τούτῳ γνώσεσθε ὅτι Κύριος ἀπέστειλέ με ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦτα, ὅτι οὐκ ἀπέμαυτοῦ·

Εἰ κατὰ θάνατον πάντων ἀνθρώπων ἀποθανοῦνται οὗτοι, εἰ καὶ κατ' ἐπίσκεψιν πάντων ἀνθρώπων ἐπισκοπῆ ἔσται αὐτῶν, οὐχὶ Κύριος ἀπέσταλκέ με·

Ἄλλ' ἢ ἐν φάσματι δείξει Κύριος, καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καταπίεται αὐτοὺς καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τὰς σκηνάς αὐτῶν καὶ πάντα, ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ἄδου, καὶ γνώσεσθε, ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν Κύριον.

Ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους, ἐρράγη ἡ γῆ ὑποκάτω αὐτῶν·

Καὶ ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας μετὰ Κορὲ καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν.

Καὶ κατέβησαν αὐτοὶ καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῶν ζῶντα εἰς ἄδου, καὶ ἐκάλυψεν αὐτοὺς ἡ γῆ, καὶ ἀπώλοντο ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς.

Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ οἱ κύκλω αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν, ὅτι λέγοντες· μὴ ποτε καταπίῃ ἡμᾶς ἡ γῆ.

Καὶ πῦρ ἐξῆλθε παρὰ Κυρίου καὶ κατέφαγε τοὺς πενήκοντα καὶ διακοσίους ἄνδρας τοὺς προσφέροντας τὸ θυμίαμα.

Εὐφράνθητι, Ἱερουσαλήμ, καὶ πανηγυρίσατε ἐν αὐτῇ, πάντες οἱ ἀγαπῶντες αὐτήν, χάριτε ἅμα αὐτῇ χαρᾶ, πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτῇ·

Ἵνα θηλάσητε καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς, ἵνα ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εἰσόδου δόξης αὐτῆς.

Ὅτι τάδε λέγει Κύριος· ἰδοὺ Ἐγὼ ἐκκλίνω εἰς αὐτοὺς ὡς ποταμὸς εἰρήνης καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων δόξαν ἐθνῶν· τὰ παιδιά αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσονται καὶ ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται.

Ὡς εἴ τινα μήτηρ παρακαλέσει, οὕτως καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς, καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ παρακληθήσεσθε.

Καὶ ὄψεσθε, καὶ χαρήσεται ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ τὰ ὀσᾶ ὑμῶν ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ· καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ Κυρίου τοῖς φοβουμένοις Αὐτόν, καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν.

Ἴδου γὰρ Κύριος ὡς πῦρ ἤξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἄρματα Αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν Αὐτοῦ καὶ ἀποσκορακισμὸν Αὐτοῦ ἐν φλογὶ πυρός.

Ἐν γὰρ τῷ πυρὶ Κυρίου κριθήσεται πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ Αὐτοῦ πᾶσα σὰρξ· πολλοὶ τραυματῖαι ἔσονται ὑπὸ Κυρίου.

Οἱ ἀγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους καὶ ἐν τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὕειον καὶ τὰ βδελύγματα καὶ τὸν μῦν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναλωθήσονται, εἶπε Κύριος.

[**Τάδε λέγει Κύριος**] καὶ ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τὴν κρίσιν, καὶ ἡ δικαιοσύνη μακρὰν ἀφέστηκεν, ὅτι κατηναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλήθεια, καὶ δι' εὐθείας οὐκ ἐδύναντο διελθεῖν.

Καὶ ἡ ἀλήθεια ἤρται, καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ συνιέναι· καὶ εἶδε Κύριος, καὶ οὐκ ἤρεσεν Αὐτῷ, ὅτι οὐκ ἦν κρίσις.

Καὶ εἶδε καὶ οὐκ ἦν ἀνὴρ, καὶ κατενόησε καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιληψόμενος, καὶ ἠμύνατο αὐτοὺς τῷ βραχίονι Αὐτοῦ καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἐστηρίσατο.

Καὶ ἐνεδύσατο δικαιοσύνην ὡς θώρακα καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως καὶ τὸ περιβόλαιον.

Ὡς ἀνταποδώσων ἀνταπόδοσιν ὄνειδος τοῖς ὑπεναντίοις.

Καὶ φοβηθήσονται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα Κυρίου καὶ οἱ ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἔνδοξον· ἤξει γὰρ ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὄργη παρὰ Κυρίου, ἤξει μετὰ θυμοῦ.

Καὶ ἤξει ἔνεκεν Σιών ὁ ρυόμενος καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.

Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' Ἐμοῦ διαθήκη, εἶπε Κύριος· τὸ πνεῦμα τὸ Ἐμόν, ὃ ἐστὶν ἐπὶ σοί, καὶ τὰ ῥήματα, ἃ ἔδωκα εἰς τὸ στόμα σου, οὐ μὴ ἐκλίπη ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ σπέρματός σου· εἶπε γὰρ Κύριος, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα.

Φωτίζου φωτίζου Ἱερουσαλήμ, ἦκει γὰρ σου τὸ φῶς, καὶ ἡ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκεν.

Ἴδοὺ σκότος καλύψει γῆν ὡς γνόφος ἐπ' ἔθνη· ἐπὶ δὲ σὲ φανήσεται Κύριος, καὶ ἡ δόξα Αὐτοῦ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται.

* * *

Εἰς τὴν Λιτὴν.

Στιχηρὰ Ἰδιόμελα.

Ἦχος α'.

Σταλάξατε τὰ ὄρη γλυκασμόν, καὶ οἱ βουνοὶ ἀγαλλίασιν· τοὺς γὰρ ἐπὶ πλείστοις ἔτεσι τὴν καθ' ἡμᾶς ἀγίαν Ἐκκλησίαν, ἀσχέτῳ θράσει διαβάλλοντας, ἐπὶ τῇ ἔξωθεν αὐτῆς ταπεινώσει, καὶ δίκας ἀπειθείας καὶ σχίσματος τίνειν* αὐτὴν λέγοντας, σήμερον ὡς ἀληθῶς ἡ τοῦ Θεοῦ δίκη μετῆλθε, διὰ Σπυρίδωνος τοῦ θεόφρονος· τὴν γὰρ παρατροπὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ παραδοθείσης Πίστεως, μηδαμῶς ἀνεχόμενος, καὶ τὴν Ἰουδαϊκὴν ἀζυμοθυσίαν* βδελυττόμενος, ὡς Ἀμμανίτας καὶ Μωαβίτας, πόρ-

ρω τοῦ θεοῦ ἀπήλασε Ναοῦ, ἐν αὐτῷ θυσιαστήριον πῆξαι βέβηλον σπεύδοντας· καὶ τοὺς μὲν ὡς πυρὸς ἀξιόους τοῦ αἰωνίου, διὰ πυρὸς κατεστρέψατο καὶ κατέχωσε* τὴν δὲ ὡς Νύμφην Ἐαυτοῦ ἐκλεκτὴν καὶ πανάμωμον, στολὴν δόξης περιέβαλε καὶ ἀνύψωσε. Δι' ὃ σήμερον ἀγαλλομένη, πρὸς Αὐτὸν βοᾷ λέγουσα· ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα Σου Κύριε, δόξα Σοι.

Ὁ αὐτός.

Ἀγάλλεται σήμερον ἡ Κέρκυρα, ὡς ὁ πάλαι Ἰσραήλ, ἰδοῦσα τὴν χεῖρα τοῦ Θεοῦ τὴν ὑψηλὴν· ὡς γὰρ ἐκεῖνος τοὺς διώ-

κοντας Αιγυπτίους, ὑποβρυχίους ἐώρακεν, οὕτω καὶ νῦν αὐτή, τοὺς κατὰ Θεοῦ βουλευσαμένους, Λατίνους, ὑποχθονίους γενομένους τεθέαται, τοῦ Σπυρίδωνος κατὰ μέσσην νύκτα, τὴν ἀκρόπολιν αὐτοῖς διὰ πυρὸς ἐπισείσαντος· καὶ εἴληφεν, ὡς ἀληθῶς ἐν αὐτῇ πέρας ἢ ἀγιόφθογγος ῥῆσις τοῦ Δαβίδ· τὸ γὰρ ἐσπέρας μὲν κλαυθμῶ ἠυλίσθη καὶ δάκρυσι, πρὸς Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ θεράποντα, τὸν θερμὸν τῆς πίστεως προστάτην καὶ πρόμαχον· εἰς δὲ τὸ πρωῖ ἐπέλαμψεν ἀγαλλίασις· δι' ὃ καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς ἀποδιδούσα τὰ χαριστήρια, δοξάζει εἰς αἰῶνας τὸν σωτῆρα Χριστόν, καὶ Σπυρίδωνα τὸν αὐτοῦ βραχίονα.

Ἦχος β΄.

Ἡ χάρις ἐπέλαμψε τῆς ἀληθείας· τὰ θεσπιζόμενα πάλαι λογικῶς, νῦν πραγματικῶς ἐκυρώθησαν· τοὺς γὰρ ἀθετοῦντας, τοὺς τῶν Συνόδων Ὅρους, Σπυρίδων ὁ τούτων σύμψηφος καὶ ἐκδικος*, ἐνδίκως* τῷ πυρὶ παρέδωκεν. Ἐνδυσάσθωσαν αἰσχύνην οἱ τούτοις μὴ πειθόμενοι· ἡμῖν γὰρ δόξα τὰ τῶν Συνόδων κρατεῖν, οὐκ ἐκ τοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἐκ τοῦ Πατρὸς θεολογοῦσι τὸ Πνεῦμα, ὡς αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ Κύριος. Πρὸς Ὅν βοήσωμεν λέγοντες· Φιλάνθρωπε Κύριε, ἀξιώσον ἡμᾶς μέχρι τέλους τηρεῖν τὴν ἄχραντόν Σου Θεολογίαν, καὶ μετὰ ταύτης παραστῆναι ἐνώπιόν Σου, ἐν τῇ Ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως.

Ἦχος γ΄.

Τὴν ἱερατικὴν στολὴν ἀμπεχόμενος, φλόγα προσῆγες τοῖς ὑβρισταῖς, διεκδικῶν τὴν Εὐσέβειαν, θρασυνομένοις τῷ κράτει τῆς ἀσεβείας, ὑβρίζειν τὸν Ναόν Σου τὸν ἅγιον· τοιαῦτα γάρ που τὰ ἄζυμα*. Καὶ μάρτυρα τρόπαιον τέμενος ἀπαράγραπτον, τὸν στέφανον ἐδωρήσω τῆς νίκης, ἡμῖν τοῖς Σε τιμῶσι, Σπυρίδων παναοίδιμε.

Ἦχος πλ. β΄.

Μέγας εἶ Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα Σου, καὶ τῆς συνέσεώς Σου ἀληθῶς οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς· ἵνα γὰρ θεομηνίας, ἀλλ' οὐ φύσεως ἀποτέλεσμα κριθῆ, ἢ τῶν κακοβούλων Παπιστῶν καταστροφή, τὸν μὲν φύλακα ὀφθαλμοῖς ἠξίωσας ἰδεῖν τὸν Ἅγιόν Σου, τὸ πῦρ μετὰ χειρας φέροντα, καὶ ζῶντα διετήρησας μεταθέμενος, ὡς εἶναι τοῦτον μάρτυρα ἀπαράγραπτον, ὧν ἐώρακεν, ὧν τε ἤκουσε, καὶ ὧν πέπονθε· τὴν δὲ ἐν τῷ Ναῷ τοῦ ἡγεμόνος φωταγωγόν*, ἐξ ἰσχυρᾶς ἀλύσεως, ἠωρημένην* εἰς γῆν ἠυδόκησας πεσεῖν, καὶ ἅμα τὴν ἐν ταῖς Ἐνετίαις αὐτοῦ εἰκόνα, κεραυνόβλητον γενέσθαι πεποίηκας· ἅπαντα γὰρ ταῦτα, τῆς Σῆς Χάριτος ἔργον ὑπάρξαι, τὴν πανωλεθρίαν διεβεβαίωσαντο. Δι' ὅπερ ἡμεῖς οἱ ἀνάξιοι, οἱ τηλικαύτης εὐεργεσίας ἀπολαύσαντες, εὐχαριστοῦντές Σοι κραυγάζομεν· ἀπειροδύναμε, καὶ ἀπειρόσοφε Κύριε δόξα Σοι.

Δόξα. Ἦχος β΄.

Ἱεραρχῶν τὸ θεῖον κειμήλιον,
πάτερ ὅσιε Σπυρίδων σοφέ, Σὺ
ἐν ἀρεταῖς ἀναδέδειξαι· ὅθεν
τῆς Ἐκκλησίας προστάτης γε-
νόμενος, αἰρεσιώτας ἐξώθησας,
καὶ τοῦ δυνάστου τὸ φρύαγμα,
διὰ πυρὸς εἰς γῆν κατηδάφισας·

δι' ὃ θαυματουργῶν ἐν ἔργῳ καὶ
λόγῳ, τὸν Σωτῆρα ἰκέτευε ὑπὲρ
τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἦχος πλ. β΄.

Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου, εἰς Σὲ
ἀνατίθηναι, Μῆτερ τοῦ Θεοῦ, φύ-
λαξόν με ὑπὸ τὴν σκέπην Σου.

* * *

Εἰς τὸν Στίχον.

Στιχηρὰ Προσόμοια τρία.

Ἦχος πλ. α΄. Χαίροις ἀσκητικῶν.

Χαίροις ἡ θεία δόξα Θεοῦ, ἡ
ὕψηλὴ καὶ θαυμαστὴ καὶ ἐξαι-
σιος, Σπυρίδων ὁ τῶν Λατίνων,
τὴν ἐπηρμένην ὀφρύν, καὶ τὴν
ὑβριν πᾶσαν τὴν τολμήσασαν,
εἰς Ναόν Σου μυστήρια, ἐκτε-
λεῖν τὰ ἀπάδοντα, καταχαώ-
σας*, καὶ τὴν τόλμην ἀντίθεον
καὶ παράφρονα, ἀποδείξας τοῖς
πράγμασι· Μάρκου δὲ τὰ παλαι-
σματα, κυρώσας τρανώτατα, λη-
ρον* ἡγεῖσθαι δὲ ὄντως τῆς Φλω-
ρεντίας τὸν σύλλογον, Χριστὸν
καταπέμψαι, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν
δυσώπει τὸ μέγα ἔλεος.

Στίχ. Οἱ ἱερεῖς Σου Κύριε ἐνδύσον-
ται δικαιοσύνην καὶ οἱ ὀσιοί Σου
ἀγαλλιᾶσονται.

Χαίροις ὁ καὶ πραῦς ἐν καιρῷ,
καὶ μαχητὴς κατὰ Μωσῆν ἐν-
δικώτατος*, τῶν θείων τῆς Ἐκ-
κλησίας, ἀθετουμένων θεσμῶν·
τοὺς γὰρ Ὅρους πάντας, τοὺς
ἀβίαστον, διαμένειν τὸ Σύμβο-
λον, ἐκφωνοῦντας σαφέστατα,
ἀδικουμένους, τοῖς σπαράκταις
τῆς Δύσεως, ἐξεδίκησας*, κατα-
στρέψας τοὺς ἄφρονες. Ὅθεν

νῦν ἐπαγάλλονται, Πατέρων τὰ
τάγματα, καὶ τῶν Συνόδων τὰ
πλήθη, τῶν ἱερῶν πόρρω βλέπον-
τα, ὡς δὴ ἀνιέρους, ὑπὸ Σοῦ κε-
ραυνωθέντας, Σπυρίδων ἐνδοξε.

Στίχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη,
ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες
τὴν οἰκουμένην.

Δεῦτε οἱ χριστοφόροι λαοί, τῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οἱ τρό-
φιμοι, τὴν νίκην, τὴν δεδομένην
παρὰ Θεοῦ πρὸς ἡμᾶς, ἐπιγνό-
ντες πόθῳ ἐορτάσωμεν, λαμπρῶς,
καὶ κροτήσωμεν, τὸ τοῦ Πνεύ-
ματος ὄργανον, καὶ τῆς Ἐφῶς* τὸ
περίδοξον καύχημα, καὶ ὑπέρ-
μαχον, τὸν ἐκ Κύπρου Σπυρίδω-
να, πάντας τοὺς ἑτερόφρονες,
διδάξαντα πράγματι, μίαν εἰδέ-
ναι Ἀγίαν, ὡς ἀληθῶς καὶ Ὁρ-
θόδοξον, Χριστοῦ Ἐκκλησίαν,
τὴν κατέχουσαν τὴν Πίστιν, ἀκαι-
νοτόμητον.

Δόξα. Ἦχος δ΄.

Ὅσιε πάτερ Ἱεράρχα ἀοίδιμε,
Ἀποστολικῆς Διδασκαλίας γε-
νόμενος ἔμπλεως, καὶ τοῦ Θεοῦ

ου Πνεύματος καταγώγιον, δι' ἐναρέτου πολιτείας ἀναδειχθείς, τῆς Ἐκκλησίας τοὺς λύκους, διὰ δογμάτων ἀπήλασας, καὶ τὴν Ὁρθόδοξον σαφῶς τρανώσας Πίστιν, στῦλος ἀναδείκνυσαι, εὐσεβείας πρόμαχος· διὸ καὶ νῦν θαυματοργῶν ἐν τῇ Κερκύρα, πόρρω Ναοῦ Σου Παπιστὰς ἐδίωξας, ὡς ἀσεβεῖς καὶ κακόφρονας. Ἄλλ' ὦ Πατέρων ἀξιάγαστε, καὶ τῶν Συνόδων ἔκδικε*, τὸν

Σωτῆρα ἰκέτευε, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Ὁ αὐτός.

Θεοτοκίον.

Δεῦτε πάντες οἱ λαοί, τὴν μόνην Ἀνώμητον ἐγκωμιάσωμεν, τὴν ἐκ τῶν Προφητῶν προκηρυχθεῖσαν, καὶ ἐν Ναῶ προσενεχθεῖσαν· τὴν πρὸ αἰώνων προορισθεῖσαν Θεοτόκον· Κύριε πρεσβείαις Αὐτῆς, τὴν εἰρήνην Σου παράσχου ἡμῖν, καὶ τὸ μέγα ἔλεος.

* * *

Ἀπολυτίκια.

Ἦχος α'. Τῆς ἐρήμου πολίτης.

Τῆς Συνόδου τῆς πρώτης, ὡσπερ πάλαι ὑπέρμαχος, οὕτω νῦν ὑψῶν ἀνεφάνης τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ· καὶ γὰρ Ναοῦ Σου ἐξέωσας μακράν, καὶ ἄρδην* ἐν πυρὶ ἀπέπεμψας, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀπήλασας σαφῶς, Λατίνων γόνους, ὡς στρεβλοῦντας τὴν θεολογίαν Σου. Δόξα τῷ Σὲ βραβεύσαντι ἡμῖν, δόξα τῷ Σὲ δοξάσαντι, δόξα τῷ διὰ Σοῦ ὑψώσαντι ἡμᾶς, Σπυρίδων μέγιστε.

Δόξα. Καὶ νῦν.

Θεοτοκίον. Ἦχος α'.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου Σοι Παρθένε τὸ Χαῖρε, σὺν τῇ φωνῇ ἐσαρκοῦτο, ὁ τῶν ὄλων Δεσπότης, ἐν Σοὶ τῇ ἀγία κιβωτῷ, ὡς ἔφη ὁ δίκαιος Δαβίδ. Ἐδείχθης πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, βαστάσασα τὸν Κτίστην Σου. Δόξα τῷ ἐνοικήσαντι ἐν Σοί, δόξα τῷ προελθόντι ἐκ Σοῦ, δόξα τῷ ἐλευθερώσαντι ἡμᾶς, διὰ τοῦ τόκου Σου.

* * *

Εἰς τὸν Ὁρθρον

Καθίσματα.

Μετὰ τὴν α' Στιχολογίαν.

Ἦχος πλ. δ'. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Δεῦτε ἴδωμεν φρικτά, ἐν τῇ Κερκύρα τῇ λαμπρᾷ· ἐθαυμαστώθη γὰρ ἐκεῖ, Πίστις ἢ θεία ἐκ Θεοῦ, καταχωσθέντων* τῶν βιαστών τῆς Ἐκκλησίας· ἔκρινεν

ἡ δίκη, τοὺς ὑβριστὰς τοῦ Θεοῦ· ἐκβέβληται ὁ Παπισμός, Ναοῦ τρανώτατα· τοῦτο γὰρ Σπυρίδων ἔδειξεν, ὡς βέβηλον τὴν θυσίαν μὴ στέρξας, τὴν τῶν ἀζύμων*, καὶ τὴν προσθήκην, οἷα λοιμὸν τῆς Ἐκκλησίας.

Δόξα.

Ἦχος α΄. Τὸν Τάφον σου Σωτήρ.

Ἡ πλάξ ἐν τῷ Ναῶ, τῷ ἀκούοντι Δόμῳ*, ἀφώνως μαρτυρεῖ, τὸ ἐξαίσιον θαῦμα, κειμένη που σεμνότερον, τοῖς Γραιοῖς* τερπνὸν θέαμα· οὐ γὰρ ἴσχυσαν ἐν τῷ Ναῶ σου Σπυρίδων, εἰς Ἀλτάριον* αὐτὴν ποτε ἐνθρονίσαι, καινῶς βιασάμενοι.

Καὶ νῦν.

Προεόρτιον. Ὅμοιον.

Δικαίων ὁ καρπός, Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννης, προσφέρεται Θεῷ, ἱερῶ ἐν ἀγίῳ, σαρκὶ νηπιάζουσα, ἢ τροφὸς τῆς Ζωῆς ἡμῶν· Ἦν ἠυλόγησεν ὁ ἱερὸς Ζαχαρίας· Ταύτην ἅπαντες, ὡς τοῦ Κυρίου Μητέρα, πιστῶς μακαρίσωμεν.

Μετὰ τὴν β΄ Στιχολογίαν.

Ἦχος πλ. δ΄. Κατεπλάγη Ἰωσήφ.

Ἀναντίρρητός ἐστιν, αὕτη ἀποδείξις Θεοῦ, καὶ ἐπίγνωτε λοιπόν, ὅτι πλανᾶσθε Παπισταί· καὶ τὴν κακίστην ἀπόσασθε νῦν πεισμοσύνην· πᾶσι γὰρ σαφές, ἤδη γέγονεν, εἶναι παρ' ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν. Καὶ μαρτυρεῖ τὰ πράγματα βοῶντα, σάλπιγγος δίκην καὶ λέγοντα· Σπυρίδων πάντας, ἀποδιώκει, τοὺς Λατίνους ὡς βδέλυγμα.

Δόξα.

Ἦχος γ΄. Τὴν ὠραιότητα.

Μάτην ἀνιέρε, φράτορ* βεβούλησαι, τελεῖν τὴν βέβηλον, καινοτομίαν σου, ὁ ἐναγῆς ἐν τῷ πλευρῷ Σπυρίδωνος τοῦ ἀγίου· ἄζυμα* οὐ δέχεται, ὁ Σπυρίδων

τὰ ἔκθεσμα, ὡσπερ οὐδὲ Σύμβολον ἐν προσθήκῃ ψαλλόμενον· διὸ καὶ ἐν βορβόρῳ ἐρρίφθης, βόρβορος ὢν καὶ ἐν φρονήματι.

Καὶ νῦν. Προεόρτιον.

Ἦχος δ΄. Ἐπεφάνης σήμερον.

Εὐφροσύνης σήμερον, ἢ οἰκουμένη, ἐπληρώθη ἅπασα, ἐν τῇ εὐσήμεῳ Ἑορτῇ, τῆς Θεοτόκου κραυγάζουσα, Αὕτη ὑπάρχει σκηνὴ ἐπουράνιος.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον.

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Στεναγμοὺς τοῦ λαοῦ σου μὴ παριδῶν, ὧ Σπυρίδων καὶ θράσος μὴ ἐνεγκῶν, ὀλέθρῳ παρέδωκας, Παπιστῶν τοὺς ἠγήτορας· ὡς Κορὲ σὺν τῷ γένει, καὶ ἄδην οἱ δεῖλαιοι, καὶ τὸ πῦρ τῆς Γεέννης, ἀθρόον* ἠλλάξαντο, οὐ μὲν οὖν καὶ ζῶντες, τῷ γὰρ ὕπνῳ οὐκ ἔζων· καὶ νῦν οἱ περίλοιποι, μετ' αἰσχύνης αἰσθάνονται, εἰς κενὸν αὐθαδίσαντες, ἔχοντες οὐδὲν ἀντειπεῖν· ἀλλὰ καὶ μένουσιν οὕτως ἀσύνητοι, οἱ τὴν σύμπασαν Ἐκκλησίαν ταράξαντες.

Δόξα. Καὶ νῦν. Προεόρτιον.

Ὁ αὐτός. Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς.

Ἀγαλλιᾶσθω ὁ Δαβὶδ ὁ ὕμνογράφος, καὶ χορευέτω Ἰωακείμ σὺν τῇ Ἄννῃ, ὅτι γόνος Ἅγιος ἐξ Αὐτῶν προῆλθε, Μαρία ἡ φωτοφόρος θεία λαμπάς, καὶ χαίρει εἰσερχομένη ἐν τῷ Ναῶ· Ἦν καὶ βλέπων εὐλόγησεν, ὁ Βαραχίου υἱός, καὶ χαίρων ἀνεκραύγαζε, χαῖρε θαῦμα παγκόσμιον.

* * *

Τάξις Εὐαγγελίου τοῦ Ὁρθρου.

Οἱ Ἀναβαθμοί.

Τὸ α' Ἀντίφωνον τοῦ δ' ἤχου.

Προκείμενον. Ἦχος δ'.

Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ Θεὸς Ἰακώβ. (δις)

Στίχ. Ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην.

Κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν, ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ Θεὸς Ἰακώβ.

Τὸ Πᾶσα πνοή.

Εὐαγγέλιον. Βλέπε Δεκεμβρίου Ϛ', τὸ τοῦ Ὁρθρου, ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην ι' 1-9.

Βλέπε Ἐπίμετρον, σελ. 25.

Ὁ Ψαλμὸς Ν'.

Δόξα. Ἦχος β'.

Τὰ σύμπαντα σήμερον χαρᾶς

πληροῦται, λαμπρῶς φανείσης τῆς Ἀληθείας.

Καὶ νῦν.

Ταῖς τῆς Θεοτόκου πρεσβείαις Ἐλεῆμον, ἐξάλειψον τὰ πλήθη τῶν ἐμῶν ἐγκλημάτων.

Στίχ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός Σου, καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν Σου, ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου.

Ἰδιόμελον.

Ἦχος πλ. β'.

Ἐώας* ἀγλάϊσμα, Σπυρίδων σοφέ, καὶ ἀκροθίνιον*, τῇ τῶν θαυμάτων Σου αἴγλη, τῆς οἰκουμένης φωτίζων τὰ πέρατα, καὶ τῆς λώβης* τῶν Λατίνων ἀναίρετης φανείς, τὸν Σωτῆρα ἰκέτευε, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

* * *

Οἱ Κανόνες.

Ὁ τῆς Θεοτόκου, ἐκ τοῦ Μηναίου, Ἀ' Νοεμβρίου, μετὰ τῶν Εἰρμῶν εἰς Ϛ'· καὶ οἱ δύο τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἕκαστος ἄνευ Εἰρμῶν εἰς δ'.

Τῆς Θεοτόκου.

Ἦχος α'.

Ἦδὴ α'. Ὁ Εἰρμός.

«Ἦδὴν ἐπινίκιον, ἄσωμεν πάντες, Θεῷ τῷ ποιήσαντι, θαυμάστα τέρατα, βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ σώσαντι τὸν Ἰσραὴλ, ὅτι δεδόξασται». (δις)

Ἦς μόνη τὸν ἄχρονον, Υἱὸν ἐν χρόνῳ, τεκοῦσα σαρκὶ ἀγνή, Παναγία ἄχραντε, πάντα τὰ χρόνια, τῆς παναθλίας μου ψυχῆς, πάθη θεράπευσον.

Τὰ τραύματα Πάναγνε, τὰ τῆς

ψυχῆς μου, καρδίας τὴν πόρωσιν, λογισμοῦ τὴν σκότωσιν, καὶ τοῦ νοὸς ἐκτροπᾶς, ἀφάνισον ὡς συμπαθῆς, ταῖς Σαῖς δεήσεσιν.

Τὸ Φῶς ἢ κυήσασα, τὸν Λυτρωτὴν μου, τοῦ σκότους με λύτρωσαι, καὶ βασάνων, Ἄχραντε, τῶν αἰωνίων ἐκεῖ, ὅπως σωζόμενος ὑμνῶ, τὰ μεγαλεῖά Σου.

Νοός μου Πανάμωμε, τὰς ἀμαυρώσεις, φωτί Σου ἀπέλασον, ἢ τὸ Φῶς κυήσασα, καὶ δώρησαι μοι ἀγαθή, τὸ φῶς προσβλέψαι τὸ ἐκ Σοῦ, ἐξανατεῖλαν ἡμῖν.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

Ἦχος δ΄.

ᾠδὴ α΄. Θαλάσσης τὸ ἐρυθραῖον.

Ἦμνοῦμεν, τὴν θεϊκὴν Σου Δέσποτα, δεόντως Πρόνοϊαν· τὸν εὐσεβῆ λαόν Σου, καὶ γὰρ Σὺ, ἐξ ἐχθρῶν ἐξεδίκησας, διὰ πυρὸς ὡς ἄφρονας, τοὺς Παπιστὰς καταστρεψάμενος.

Ἐπῆλθεν, εἰς νοῦν ποτε τοῦ φράτορος*, προσφέρειν ἄζυμα* οὐκ εὐσεβῶς, ἐγεῖραί τε βωμόν, ἐν Ναῶ τοῦ Σπυρίδωνος, ἀλλὰ κακῶς ὁ ἄνομος, ὡσπερ Δαθὰν καταδεδίκασται.

Καὶ θᾶπτον, ὁ Ἠγεμὼν ἐπένευσε, καὶ ἅμα προῦτεινε, τῷ ἱερεῖ ὁ βούλεται εἰπὼν, καὶ μὴ ἄλλως ἐνδέχεσθαι· ἀλλὰ νυκτὸς ὡς ὑπνωσε, κάτω ἐν τῷ ἄδῃ ἀφύπνωσεν.

Θεοτοκίον.

Ἀσπόρως, τῷ τοῦ Πατρὸς βουλήματι, ἐκ Θεοῦ Πνεύματος, τὸν τοῦ Θεοῦ συνείληφας Υἱόν, καὶ σαρκὶ ἀπεκύησας, τὸν ἐκ Πατρὸς ἀμήτορα, καὶ δι' ἡμᾶς ἐκ Σοῦ ἀπάτορα.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεύτερος.

Ἦχος α΄.

ᾠδὴ α΄. ᾠδὴν ἐπινίκιον.

ᾠδὴν ἐπινίκιον ἄσωμεν πάντες, Θεῷ τῷ ποιήσαντι θαυμαστά τέρατα, βραχίονι ὑψηλῷ, καὶ κρίναντι, ὅτι Γραικοὶ* ὀρθῶς πιστεύουσι.

Λαμπρῶς ἐορτάσωμεν, σήμερον πάντες Θεοῦ τὰ θαυμάσια

καὶ λαμπρὰ τρόπαια· κατέστρεψε γὰρ ἐχθρούς, καὶ ἐρῥήξε* τοὺς Παπιστὰς εἰς γῆν ὡς ἄφρονας.

Ἡμέραν εὐφρόσυνον, Κέρκυρα ἄγει, τοὺς πρῶην ὑβρίζοντας, εἰς γῆν βλέψασα· ἀνέστη καὶ γὰρ Θεός, καὶ ἔκρινεν ἐξ Οὐρανοῦ φρικτοῖς ἐν θαύμασι.

Θεοτοκίον.

Τὸ ὄρος τὸ Ἅγιον, ὅπερ προεῖδεν Προφήτης ἐν Πνεύματι, ἐξ οὗ λίθος τέτμηται, τοὺς τῶν εἰδώλων βωμούς, συντρίψας σθένει θεϊκῷ, Σὺ εἶ Παρθένε ἀγνή.

Καταβασία· Ἀνοίξω τὸ στόμα μου.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ γ΄. Ὁ Εἰρμός.

«Στερεωθήτω ἡ καρδία μου, εἰς τὸ θέλημά Σου Χριστέ ὁ Θεός, ὁ ἐφ' ὑδάτων οὐρανόν, στερεώσας τὸν δεύτερον, καὶ ἐδράσας ἐν τοῖς ὕδασι, τὴν γῆν παντοδύναμη». (δὶς)

Τῆς στερεινότητος διανοίας μου, ἀκαρπίαν πᾶσαν ἀπέλασον, καὶ καρποφόρον ἀρεταῖς, τὴν ψυχὴν μου ἀνάδειξον, Παναγία Θεοτόκε, τῶν πιστῶν ἡ βοήθεια.

Ῥῦσαί με πάσης κατακρίσεως, καὶ πολλῶν σκανδάλων τοῦ ὄφους, τοῦ αἰωνίζοντος πυρός, καὶ τοῦ σκότους Πανάμωμε, ἢ τὸ Φῶς ἀποκυήσασα, ἡμῖν τὸ ἀνέσπερον.

Τὸ ἀπαραίτητον κριτήριον, καὶ τὸ πῦρ ἐκεῖνο τὸ ἄσβεστον, καὶ τὴν ἀπόφασιν Ἄγνή, τὴν φρικτὴν ὅλως δέδοικα, σπεῦσον

σῶσον πρὸ τοῦ τέλους, ἀγαθὴ τὸν οἰκέτην Σου.

Εὐλογημένος τῆς κοιλίας Σου, ὁ καρπὸς Παρθένε πανύμνητε· τοὺς γὰρ φθαρέντας τῷ καρπῷ, διὰ ξύλου Σταυροῦ αὐτοῦ, ἀφθαρτίσας κατεστήσατο, κοινωνοὺς θείας Χάριτος.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

ᾠδὴ γ΄. Εὐφραίνεται ἐπὶ Σοί.

Ἐδόξασας ἀληθῶς, τὴν Ἐκκλησίαν Σου Χριστὲ σήμερον, δείξας Αὐτὴν ἄμωμον, τοὺς Παπιστικούς ἀπώσαμενος.

Ἀνέδειξας Ἀγαθὴ, ὀρθοδοξοῦντας τοὺς Γραικοὺς* σήμερον, τοὺς Δυτικοὺς δ' ἔμπαλιν*, σκεύη τῶν αἱρέσεων κάκιστα.

Σπυρίδωνα τὸν σεπτόν, ἀνευφημοῦμεν οἱ πιστοὶ σήμερον· καὶ γὰρ αὐτὸς ἔσβεσε, τῶν αἱρετικῶν τὰ φρυάγματα.

Θεοτοκίον.

Σὺ μόνη τοῖς ἐπὶ γῆς, τῶν ὑπὲρ φύσιν ἀγαθῶν πρόξενος, Μητὴρ Θεοῦ γέγονας· ὅθεν Σοι τὸ χαῖρε κραυγάζομεν.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεύτερος.

ᾠδὴ γ΄. Στερεωθήτω ἡ καρδία μου.

Ὁ στρατιώτης θεασάμενος, ἐν χειρὶ τὸ πῦρ Σε κατέχοντα, νόμῳ καὶ τάξει ἐρωτᾷ, κοινὰ βλέπειν οἰόμενος· τοῦ δὲ πάθους τελεσθέντος, κήρυξ ὤφθη τοῦ θαύματος.

Σύνετε νῦν οἱ Λατινόφρονες, ἀληθῶς οἱ ὄντες μιξόθηρες*· ὅτι ἀπώλειαν γεννᾷ, ἢ τοῦ Πάπα προσκύνησις· καὶ Γραικοὶ* ὄντες τῷ γένει, πρὸς Γραικοὺς* ἐπιστρέφητε.

Ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κακόδοξοι, τάληθες ἐντεῦθεν διδάχθητε· οὐς γὰρ Σπυρίδων ἐκδικεῖ*, κατὰ πάντων ἀπόδειξις· Οὐρανοῦ γὰρ αὕτη Κρίσις, ἀψευδῆς καὶ ἀδέκαστος.

Θεοτοκίον.

Τῆς στειρευούσης διανοίας μου, ἀκαρπίαν πᾶσαν ἀπέλασον, καὶ καρποφόρον ἀρετῶν, τὴν ψυχὴν μου ἀνάδειξον, Παναγία Θεοτόκε τῶν πιστῶν ἢ βοήθεια.

Καταβασία· Τοὺς Σοὺς ὕμνολόγους.

* * *

Καθίσματα.

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Ἐκ ποιμνίου προβάτων ἐπιστατεῖν, τὴν Χριστοῦ Ἐκκλησίαν προχειρισθεῖς, ποιμὴν Σὺ παγκόσμιος, ἀνεδείχθης τοῖς πράγμασι, κακοδοξίας λύκους, ἐλάσας* τοῖς θαύμασιν, ἐν εὐσεβείας πόᾳ Αὐτὴν ἐκτρεφόμενος·

καὶ νῦν ἐν Κερκύρα, τῶν φρατόρων* τὰ στίφη, ἀθέους ἀνέδειξας, παραπέμψας εἰς ὄλεθρον, Ἱεράρχα πανεύφημε. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς Σὲ τιμῶσιν ἐν πίστει, Σπυρίδων πανθαύμαστε.

Δόξα.

Ὁ αὐτός. Τὸ προσταχθέν.

Τῶν θαυμασίων τοῦ Θεοῦ ἄγοντες μνεΐαν, ἐτοιμαζώμεθα πιστοὶ πρὸ τῆς ἐξόδου, καὶ τῆς Πίστεως ἀξίως πολιτευθῶμεν· ὁ Παῦλος γὰρ πᾶσι λέγει, ὡς φοβερὸν, εἰς χεῖρας Θεοῦ τῶν ὄλων, τὸ ἐμπεσεῖν· ὅθεν φόβῳ λατρεύσωμεν, Ἡμέραν ὄντως τὴν φρικτὴν, Ἐκείνην ἐνθυμούμενοι, ὅτε κρίνει τὰ σύμπαντα.

Καὶ νῦν.

Προεόρτιον. Ὅμοιον.

Ἀγαλλιᾶσθω ὁ Δαβὶδ ὁ ὕμνογράφος, καὶ χορευέτω Ἰωακείμ σὺν τῇ Ἄννῃ, ὅτι γόνος Ἅγιος, ἐξ αὐτῶν προῆλθε, Μαρία ἡ φωτοφόρος θεία λαμπάς, καὶ χαίρει εἰσερχομένη ἐν τῷ Ναῷ· Ἦν καὶ βλέπων εὐλόγησεν, ὁ Βαραχίου υἱός, καὶ χαίρων ἀνεκραύγαζε· χαῖρε θαῦμα παγκόσμιον.

* * *

Κανόνων συνέχεια.

Τῆς Θεοτόκου.

Ὡδὴ δ΄. Ὁ Εἰρμός.

«Ἐν Πνεύματι προβλέπων, Προφῆτα Ἀββακούμ, τὴν τοῦ Λόγου Σάρκωσιν, ἐκήρυττες βοῶν· Ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ, ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ· δόξα τῇ δυνάμει Σου Κύριε». (δις)

Παρθένε Παναγία, ἀμόλυντε σκηνή, μολυνθέντα παισίματι, καθάρισόν με νῦν, τῶν οἰκτιρμῶν Σου ῥανίσι καθαρωτάταις, καὶ δός μοι χεῖρα βοηθείας, ἵνα κράζω· δόξα Σοι Ἄγνῃ θεοδόξαστε.

Ναὸς ἡγιασμένος, ἐδείχθης τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἐν Σοὶ οἰκήσαντος, Παρθένε ὑπὲρ νοῦν, Αὐτὸν δυσώπει, ἀμαρτιῶν ἡμᾶς ῥύπου ἀποκαθᾶραι, ὅπως οἶκος γνωρισθῶμεν, καὶ κατοικητήριον Πνεύματος.

Ἐλέησόν με μόνη, ἐλέους τὴν πηγὴν, Θεοτόκε τέξασα, καὶ λυ-

σον τὴν δεινὴν, τῆς ψυχῆς μου νόσον, καὶ πόρωσιν τῆς καρδίας, δακρῶν ῥεῖθρα καὶ κατάνυξιν πρὸ τέλους, θείαν δωρουμένη πρεσβείαις Σου.

Νοήσας ὁ Προφήτης, ἐν Πνεύματι Θεοῦ, Ὅρος Σε προέγραψε, κατάσκιον Ἄγνῃ· τοὺς γὰρ φλογμῶ τῶν ἐγκλημάτων ἐκτακέντας, ἀποκαθαίρεις μεσιτεΐαις Σου Παρθένε, μόνη τῶν βροτῶν ἢ ἀνόρθωσις.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

Ὡδὴ δ΄. Ἐπαρθέντα Σε ἰδοῦσα.

Οὐ βδελύγματα ἀζύμων* ἢ Ἐκκλησία, τῷ Ἐαυτῆς Νυμφίῳ, εἰς θυσίαν προσάγει· ὅθεν ἀπελαμβάνονται, οἱ ἐβιωνίζοντες*, δόξαν τῷ Κυρίῳ μὴ φέροντες.

Δεισιδαίμονος ἐκ πλάνης σὺν Ὁρθοδόξοις, ὡς πάλαι Σαμαρεῖται μετὰ τῶν Ἰουδαίων, εἶναι τοῦ Θεοῦ λατρευταί, ἐθέλουσι φράτορες*, ὅμως μετ' αἰσχύνης διώκονται.

Τὸν Παπισμόν, ὃν τρέμουσι πᾶσαι γλῶσσαι, ὁ ταπεινὸς Σπυρίδων, εἰς τὴν γῆν καταράσσει*, καὶ παίγνιον δίδωσι, τοῖς πίστει κραυγάζουσι· δόξα τῇ δυνάμει Σου Κύριε.

Θεοτοκίον.

Ἀπειρογάμως ἐκύησας, ὦ Παρθένε, καὶ μετὰ τόκον ὤφθης παρθελεύουσα πάλιν· ὅθεν ἀσιγήτοις φωναῖς, τὸ χαῖρέ Σοι Δέσποινα, πίστει ἀδιστακτῶ κραυγάζομεν.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεύτερος.

Ῥδὴ δ'. Ἐν πνεύματι προβλέπων.

Σπυρίδων ὁ θεόφρων, οὐ μέλλει οὐδ' ἀργεῖ, ἐν πυρὶ ἐφίσταται ἐνδίκως μετ' ὀργῆς, τοῦ στρατιώτου τὰ πάντα θεασαμένου, καὶ μεθ' ἡμέραν μεγάλως βοῶντος πᾶσιν· ὄντως ὁ Σπυρίδων εἰργάσατο.

Ἐκάλυψε καὶ πάλαι Δαθάν καὶ Ἀβειρών, ὑπὸ γῆν ὁ Κύριος, μὴ ὄντας ἱερεῖς· νῦν δὲ Σπυρίδων τοὺς φράτορας* ὡς ἀνιέρους, εἰς βυθὸν ἄδου κατάγει, ὡς μὴ βοῶντας· δόξα τῇ δυνάμει Σου Κύριε.

Ἀισχύνθητε ὦ φλάροι*, τὰ πράγματα βοᾶ· καὶ γὰρ ὡς κακόδοξοι διώκεσθε αἰσchrῶς. Πότε οὖν, πότε γνώσεσθε, ὅτι πλανᾶσθε; Καὶ μέχρι τίνος τυφλοὶ τοῖχον ψηλαφᾶτε· ὄντως ἐπαξίως πεπόνθατε.

Θεοτοκίον.

Παρθένε Θεοτόκε, ἀμόλυντε Σκηνή· μολυνθέντα πταίσμα-

σι, καθάρισόν με νῦν, τῶν οἰκτιρμῶν Σου καθαρωτάταις ράνισι, καὶ δός μοι χεῖρα βοηθείας, ἵνα κράζω· δόξα Σοι ἀγνή θεοδόξαστε.

Καταβασία· Τὴν ἀνεξιχνίαστον.

Τῆς Θεοτόκου.

Ῥδὴ ε'. Ὁ Εἰρμός.

«Τὴν Σὴν εἰρήνην δὸς ἡμῖν, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ· ἄλλον γὰρ ἐκτός Σου, Θεὸν οὐ γινώσκομεν, τὸ ὄνομά Σου ὀνομάζομεν, ὅτι Θεὸς ζώντων, καὶ τῶν νεκρῶν ὑπάρχεις». (δις)

Τὰς κόρας τῆς καρδίας μου, διάνοιξον Ἄγνή, βλέπειν με τρανώς, τὴν θείαν λαμπρότητα, καὶ τὴν Σὴν δόξαν τὴν ἀνεκφραστον, ὅπως ἐλέους τύχω, καὶ αἰωνίου δόξης.

Ἐν δύο ταῖς Θελήσει, τὸν Ἐνα τῆς σεπτῆς, τέτοκας Τριάδος Πανάχραντε, φέροντα μίαν τὴν Ὑπόστασιν, Ὅν ἐκτενῶς δυσώπει, πάντας ἡμᾶς σωθῆναι.

Πανάχραντε ὡς τέξασα, Σωτῆρα καὶ Θεόν, πρέσβευε ἐκ πάσης με θλίψεως, καὶ νοσημάτων καὶ κακώσεως, σῶσον συντηρηθῆναι, τὸν Σὸν ἀχρεῖον δοῦλον.

Δυσώπησον Ὅν ἔτεκες, Παρθένε ὑπὲρ νοῦν, σῶζεσθαι τοὺς πίστει Σοι κράζοντας· Χαῖρε Παρθένε παναμώμητε, εὐλογημένη μόνη, τοῦ κόσμου προστασία.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

Ῥδὴ ε'. Σὺ Κύριέ μου φῶς.

Σὺ Κύριε Χριστέ, εἰς γῆν ὄντως

κατέραξας*, τὴν ἔπαρσιν τῶν Λατίνων, τὴν σεπτὴν Ἐκκλησίαν, ὑψώσας τῇ δυνάμει Σου.

Σὺ πάλαι τὸν Κορέ, ἱεράσθαι τολμήσαντα, ἐχάωσας* ἀνομοῦντα, καὶ νῦν οὕτω κολάζεις, Παπιστὰς τῇ δυνάμει Σου.

Σὲ Λόγε τοῦ Θεοῦ, Κεφαλὴν ἐπιστάμεθα, ἀθάνατον Ἐκκλησίας τῆς σεπτῆς καὶ Καθόλου, τὸν Πάπαν βδελυσσόμενοι.

Θεοτοκίον.

Σὲ ὄπλον ἀρράγες, κατ' ἐχθρῶν προβαλλόμεθα· Σὲ ἄγκυραν καὶ ἐλπίδα, τῆς ἡμῶν σωτηρίας, Θεόνυμφε κεκτῆμεθα.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεύτερος.

ᾠδὴ ε΄. Τὸ φαεινὸν ἡμῖν ἐξανάτειλον.

Χρεωστικῶς πιστοὶ ἀνυμνήσωμεν, νῦν τὸν Σπυρίδωνα, τὸν ὀρθρίσαντα ἐπὶ τὸν κίνδυνον τῆς Ἐκκλησίας, κράτιστον ὑπέμμαχον, Ἐφᾶς* καὶ καύχημα.

Τοὺς ταπεινοὺς ἡμᾶς ἐκ τῆς θλίψεως, χεὶρ ἐξανέστησε, τοῦ Σπυρίδωνος· καὶ γὰρ ὡς ὄργανον τοῦ Παρακλήτου, ἔτοιμος εὑρίσκεται, ἐχθρῶν πρὸς καθαίρεσιν.

Τὸ δυτικὸν λοιπὸν φρατορίδιον*, ὡς ἄλλος Ἄρειος ἀποβέβληται, καὶ ὡς ὢν βέβηλος, ἐν τοῖς βεβήλοις, θέαμα παναίσχιστον, ὁ αἰσχιστος εὔρηται.

Θεοτοκίον.

ᾠς Κιβωτὸς σεμνὴ ἀγιάσματος, καὶ ὡς πυρίμορφος Θρόνος ἅγιος, καὶ ὡς Παλάτιον ἡγιασμένον, Δέσποινα, ἐχώρησας, Θεὸν Παντοκράτορα.

Καταβασία· Ἐξέστη τὰ σύμπαντα.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ ζ΄. Ὁ Εἰρμός.

«Τὸν Προφήτην Ἰωνᾶν, ἐκμιμούμενος βοῶ, τὴν ζωὴν μου Ἀγαθέ, ἐλευθέρωσον φθορᾶς, καὶ σῶσόν με, Σωτὴρ τοῦ κόσμου, κράζοντα· δόξα Σοι». (δις)

Μολυνθέντα με πολλαῖς, ἀμαρτίαις δυσωπῶ, Σὲ τὴν ὄντως ἀγαθὴν, καὶ ἀμόλυντον Σκηηνὴν ἀπόπλυνον, παντοίου ρύπου, τῇ μεσιτεῖᾳ Σου.

Κυβερνήτης μοι γενοῦ, θαλατεύοντι ἀεὶ, ἐν πελάγει τῶν δεινῶν, τῶν τοῦ βίου πειρασμῶν, καὶ σῶσόν με, πρὸς σωτηρίας, ὄρμον ἰθύνουσα.

Τρικυμῖαι λογισμῶν, καὶ παθῶν ἐπαγωγαί, καὶ βυθὸς ἀμαρτιῶν, τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν, χεϊμάζουσι, βοήθησόν μοι, Ἁγία Δέσποινα.

Μεγαλειὰ Σοι ἀεὶ, ἐποίησατο Χριστός, Ὅν ἰκέτευε ἀεὶ, μεγαλῦναι ἐπ' ἐμοί, τὰ πλούσια, Αὐτοῦ ἐλέη, Θεοχαρίτωτε.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

ᾠδὴ ζ΄. Θύσω Σοι, μετὰ φωνῆς.

Οὐ Πάπαν, ἀλλὰ Χριστὸν Θεμέλιον ἔχουσα, ἢ πανταχοῦ Ἐκκλησία, ἐγκαυχᾶται Μόνῳ, ὡς ἀθανάτῳ, καὶ δοξάζει ὡς λυτρωθεῖσα, Αὐτοῦ ἐν τῷ Αἵματι.

Γνώτωσαν, τῶν δυσμενῶν φρατόρων* τὰ κόμματα, τὴν τῶν Γραικῶν* Ἐκκλησίαν, τοῖς Πα-

τέρων Ὅροις ἐφεπομένην, καὶ δικάζει, ὁ τοῦ Ὑψίστου ὀφθαλμὸς ἄνωθεν.

Οὐ λόγοι, σοφιστικοὶ δυνήσονται ἄφρονες, τὴν προφανῶς γενομένην, καθ' ὑμῶν ἐνδίκως θεομηνίαν, ἀνατρέψαι· τοῖς γὰρ πράγμασιν οἱ λόγοι ἐλέγχονται.

Θεοτοκίον.

ᾠ θαῦμα, τῶν ἀπάντων θαυμάτων καινότερον· ὅτι Παρθένος ἐν μήτρα, τὸν τὰ σύμπαντα περιέχοντα, ἀπειράνδρως συλλαβοῦσα, οὐκ ἐστενοχώρησεν.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεύτερος.

ᾠδὴ ζ΄. Τὸν Προφήτην Ἰωνᾶν.

Οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ, οἱ τοῦ Πάπα λατρευταί, ἀπαράδεκτοί

εἰσιν, εἰς τὸν Οἶκον τοῦ Θεοῦ, ὡς γέγραπται, καὶ ὡς βδελύγματα ἔξω ρίπτονται.

Τῆς δεήσεως ἡμῶν, ἐπακούσας ὁ Θεός, καθαιρεῖ τὸν Παπισμὸν, πολυτρόπως πολεμῶν· ἀλλὰ καὶ οὕτω μένει ἀσύνητος.

Ἐν Κερκύρα τῇ κλεινῇ, ἐδοξάσθη ἐκ Θεοῦ, Ἐκκλησία ἡ σεπτὴ, ἡ ἁγία Κιβωτός, ἡ ἔχουσα τὸ θεῖον Σῶμα, τὸ τοῦ Σπυρίδωνος.

Θεοτοκίον.

Τρικυμῖαι λογισμῶν, καὶ παθῶν ἐπαγωγαί, καὶ βυθὸς ἀμαρτιῶν, τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν, χειμάζουσι· βοήθησόν μοι ἁγία Δέσποινα.

Καταβασία· Τὴν θεῖαν ταύτην.

* * *

Κοντάκιον καὶ Οἶκος.

Ἦχος γ΄. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ἐκκλησία σήμερον, λαμπρῶς ἐόρταζε πᾶσα, τῶν ἐχθρῶν τὴν ἔπαρσιν, κατερραγμένην* ὀρῶσα· ἄνωθεν τὸ πῦρ κατέρχεται φλέγον· κάτω δὲ ἡ γῆ τινάσσεται στρεφομένη· καὶ καλύπτει τοὺς τοῦ ψεύδους, προστάτας χάος, ταῖς τοῦ Σπυρίδωνος λιταῖς.

Οἶκος.

Χρεωστικῶς οἱ πιστοὶ πάντες, τὸν μέγαν ἐν ἱεράρχαις ὑμνήσωμεν Σπυρίδωνα· ἡ γὰρ Αὐτοῦ παραδόξως ἐν τῇ Κερκύρα γενομένη θαυματουργία, δόξα τῶν εὐσεβούντων Γραικῶν* ὑπάρχει καὶ

σέμνωμα· διὰ γὰρ ταύτης, σαφῶς, λαμπρῶς, καὶ ἀναμφιβόλως, ἡμεῖς μὲν ἐξ ὧν καὶ μεθ' ὧν τυγχάνει διαμένων, εὐσεβοῦντες ἀνεδείχθημεν· οἱ δὲ τοῖς τοῦ Πάπα ληρήμασιν* ἐπόμενοι, αἰρετικοὶ τε καὶ κακόδοξοι, καὶ Θεῷ ἱεραῖσθαι ἀπόστοργοι*· δι' ὃ καὶ τοὺς τοῦτο ποιεῖν ἐν τῷ πανσέπτῳ αὐτοῦ Ναῶ διανοηθέντας, ἐν δίκῃ κατεχάωσεν*, ὡς ποτὲ ὁ Μωϋσῆς τὸν Δαθὰν καὶ τὸν Ἀβειρών.

Μηνολόγιον.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, δωδεκάτῃ τοῦ Μηνὸς Νοεμβρίου, τὴν ἀνάμνη-

σιν ποιούμεθα τοῦ φρικτοῦ καὶ ἐξαισίου Θαύματος τοῦ θαυματουργικωτάτου Ἁγίου Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος, δι' οὗ ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ δεκάτῳ ὀγδόῳ (1718Ϝ), τὰς βουλάς τῶν αἰρετικῶν Λατίνων ἐματαίωσε, μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς, ἵνα ἐγείρωσι παπικὸν θυσιαστήριον ἐντὸς τοῦ ἐν Κερκύρα πανσέπτου Αὐτοῦ Ναοῦ, ἔνθα καὶ τὸ χαριτόβρυτον Αὐτοῦ θεῖον Λεῖψανον τεθησαύρισται.

Στίχοι.

Ὁ θαυματουργός, κἄν τέθνηκε, Σπυρίδων,

τοῦ θαυματουργεῖν εἰσέτι συνεχίζει,

Δυοκαιδεκάτη Παπιστῶν μηχανὰς ἤραξε.

Συναξάριον.

Θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ, ὁ καὶ δι' Αὐτῶν μαρτυρῶν καὶ διαβεβαιῶν καὶ στηρίζων τὸν Χριστόνυμον Αὐτοῦ Λαὸν ἐν τοῖς ὑγίεσι Δόγμασι τῆς Εὐσεβείας καὶ τῆ Ἀληθείᾳ τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, ἐν τέρασί τε καὶ σημείοις καὶ φοβραῖς θεοσημεῖαις.

Οὕτω καὶ ἐγένετο ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ δεκάτῳ ὀγδόῳ (1718Ϝ), ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ, τῆ δωδεκάτῃ ἡμέρᾳ, ἐν τῇ περιφήμῳ νήσῳ τῆς Κερκύρας, ἐχούσῃ ἐν ἑαυτῇ τεθησαυρισμένον θησαυρὸν ἀδάπανον τὸ τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος πάνσεπτον Λεῖψανον.

Τῶν Ἀγαρηνῶν οὖν ἀπωθηθέντων καὶ τῆς Κερκύρας λυτρωθείσης, τῆ

τοῦ οὐρανοῦ αὐτῆς Προστάτου πρεσβείᾳ καὶ ἐνθέρμῳ παρουσίᾳ, ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑπτακοσιοστῶ δεκάτῳ ἕκτῳ, μηνὶ Αὐγούστῳ, ἡμέρᾳ ἐνδεκάτῃ, ἐπιθυμίαν ἀσεβῆ ἐπεθύμησεν ὁ τότε λαχὼν Λατίνος Ἡγεμῶν Ἀνδρέας Πιζάνης, ἵνα εὐχαριστήσῃ τὸν θεῖον Σπυρίδωνα διὰ τὴν μεγίστην ταύτην εὐεργεσίαν.

Δι' ὃ ἀπεφάσισεν, ὅπως ἀνεγείρῃ λατινικὸν θυσιαστήριον ἐντὸς τοῦ ἐν Κερκύρα ἱερωτάτου Ναοῦ τοῦ ἐν Ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος, ἔνθα καὶ τὸ χαριτόβρυτον Αὐτοῦ θεῖον καὶ ἄφθαρτον Σκῆνωμα, ἐπέμεινε δὲ πρὸς τοῦτο, ζηλώσας ζῆλον οὐ κατ' ἐπίγνωσιν, παρὰ τὰς παρακλήσεις τῶν εὐσεβῶν Ὁρθοδόξων, Κλήρου τε καὶ Λαοῦ, πρὸς τούτοις δὲ ἀπιστήσας ταῖς προτροπαῖς αὐτοῦ τούτου τοῦ Ἁγίου καὶ περιφρονήσας αὐτάς, ἐφανισθέντος αὐτῷ δις καὶ προτρέψαντος τῷ Ἡγεμόνι, ὅπως ἀποστῆ τοῦ τοιοῦτου τολμηροῦ καὶ ἀντιθέου ἐγχειρήματος.

Τί οὖν τὸ μετὰ ταῦτα; Περὶ τὸ μεσονύκτιον πρὸς τὴν δωδεκάτην ἡμέραν Νοεμβρίου μηνός, ἐφανισθέντος αἰφνης τοῦ Ἁγίου, κρατοῦντος δαυλὸν* ἀνημμένον, ἐντὸς τοῦ περιτειχισμένου νησιδίου παρὰ τὴν κυρίως πόλιν τῆς Κερκύρας, ἐν ᾧ ἦν ἡ Ἀκρόπολις καὶ τὸ παλάτιον τοῦ Ἐνετοῦ Ἡγεμόνος, ἔτι δὲ καὶ αἱ οἰκίαι τῶν λατίνων κατοίκων, ὡς καὶ ἡ πυριτιδαποθήκη, παρευθὺς ἤναψεν αὕτη καὶ ἡ τοιαύτη ἔξαψις καὶ ἡ ἀκολουθήσασα φρικτὴ ἔκρηξις πάσας ἀνέτρεψε τὰς οικοδομὰς τὰς ἐν τῷ φρουρίῳ κειμένας.

Οὕτως ἀπωλέσθη ὁ Ἡγεμὼν καὶ πολὺς λαὸς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἕκ τε τῆς Αὐλῆς αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν Λατίνων, ψυχὰι ὡσεὶ ἐννεακόσiai, ταυτοχρόνως δὲ συνέβησαν καὶ ἕτερα θαύματα ἐν τῷ φρικτωδε-

στάτω τούτω καὶ μεγίστω Θαύματι, ματαιωθείσης τοιουτοτρόπως τραγικῶ τῷ τρόπῳ τῆς βουλῆς τῶν ἀσεβῶν, ὅπως μιάνωσι τὸν πάνσεπτον τοῦ Ἁγίου Ναόν.

Θαῦμα ὄντως θαυμάτων ἦν τὸ μέγα τοῦτο σημεῖον καὶ ἀληθῶς ἀδέκαστός τις τοῦ Οὐρανοῦ Κρίσις, δι' ἧς ἐμαρτυρήθη ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ὡς Ὁρθόδοξος, Εὐσεβεστάτη, Ἀποστολικὴ καὶ Ἁγία, κρατοῦσα ἀπαρασαλεύτως τὰ Θεοπαράδοτα Δόγματα καὶ τὰς Πατρικὰς Παραδόσεις, μὴ ἐπιτρεπομένης δὲ οὕτω πάσης ἀναμειξέως, καὶ ἐν τῇ λατρείᾳ ἔτι, μετὰ τῶν Λατίνων, ὄντων ὁμολογουμένως, ἀναμφιβόλως καὶ ἀναν-

τιρρήτως ἀδοκίμων, ἀποβλήτων, ἐχθρῶν καὶ ἀλλοτρίων τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων Αὐτοῦ.

Μεγάλῃ ὄντως καὶ ἄφατος ἡ Πρόνοια τοῦ Παναγίου Θεοῦ, ἡ ἀποστείλασα εἰς τὴν Κέρκυραν τὸν ὑπερθαύμαστον καὶ θειότατον Σπυρίδωνα, ἵνα οὗτος ἀποτελῇ ἐν φοβερὸν μεθόριον, μίαν ἄλλην φλογίνην ρομφαίαν, κρατοῦσαν μακρὰν τοῦ νοητοῦ Παραδείσου τῆς Ὁρθοδοξίας τοὺς πεπτωκότας καὶ ἐπηρεμένους καὶ μεγαλαύχους Λατίνους.

Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Θεῷ, τῷ ἐνδοξασθέντι διὰ τοῦ θαυματουργικώτατου Σπυρίδωνος, δόξα καὶ εὐχαριστία. **Ἀμήν.**

* * *

Κανόνων συνέχεια.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ ζ'. Ὁ Εἰμὸς.

«Τοὺς ἐν καμίνῳ Παῖδάς Σου Σωτήρ, οὐχ ἤψατο, οὐδὲ παρηνώχλησε τὸ πῦρ· τότε οἱ τρεῖς ὡς ἐξ ἑνὸς στόματος, ὕμνου καὶ ἠυλόγουν λέγοντες· Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν». (δις)

Τὴν μιανθεῖσαν ἄχραντε ψυχὴν, ἀγίασον, πάντοτε τοῦ δούλου Σου Ἁγνή, καὶ τοῦ νοδὸς δεινὰς αἰχμαλωσίας, καὶ καρδίας πόρωσιν, καὶ τῶν δαιμόνων ὀρμάς, τάχος ἀφάνισον.

Νενεκρωμένον πάθεσι σαρκός, Πανάμωμε, ζώωσον τὸν νοῦν μου καὶ Θεῷ, τὰ ἀρεστὰ ἐπιτελεῖν ἐνίσχυσόν με, ἵνα μεγαλύνω Σε, ἵνα δοξάζω ἀεὶ, τὴν ἀγαθότητά Σου.

Νέκρωσόν μου Δέσποινα ἀγνή, τὰ τῆς σαρκὸς πάθη, καὶ ψυχῆς μου ταπεινῆς ῥύπον, δεινὸν ἐναποσμήχουσα* Παρθένε, καὶ λογοθεσίου με, τῶν ἀοράτων ἐχθρῶν, ῥῦσαι καὶ σῶσόν με.

Σοὶ Παναγία ἄχραντε ἀγνή, οἱ δοῦλοί Σου, πάντοτε ἡμέρας καὶ νυκτός, προσπίπτομεν συντετριμμένη διανοία, δυσωποῦντες λύτρωσιν, ἀμαρτημάτων εὐρεῖν, ταῖς ἰκεσίαις ταῖς Σαῖς.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

ᾠδὴ ζ'. Ἐν τῇ Καμίνῳ.

Ἐξω οἱ κύνες, μέλλοντες θύειν ἄζυμα* Παπισταί, ἔνδον εἰς Ναὸν τὸν ἅγιον τοῦ Θεοῦ· ἀναμέλπειν γὰρ οὐκ ἔμαθον· εὐλογημένος εἶ ἐν τῷ Ναῷ, τῆς δόξης Σου Κύριε.

Ὡσπερ Ἥλιος, τῆς εὐσεβείας

ζήλω Σὺ ἐπιστάς, σκεύη μιαρῶν αἱρέσεων ἐν πυρί, παραδόξως κατηνάλωσας, μὴ εὐλογοῦντας ἔνδον τοῦ Ναοῦ, τῆς δόξης τὸν Κύριον.

Ἀγαλλομένη, ὡς κεκτημένη, ἢ Κέρκυρα ἀεὶ, Πάτερ κατὰ τῶν αἱρέσεων τῶν ἐγγύς, ἐλατῆρά* Σε καὶ φύλακα, εὐλογημένος εἰς ἀεὶ βοᾶ, τῆς δόξης ὁ Κύριος.

Θεοτοκίον.

Τὸ τοῦ Ὑψίστου, ἡγιασμένον θεῖον σκῆνωμα, χαῖρε· διὰ Σοῦ γὰρ δέδοται ἡ χαρά, Θεοτόκε τοῖς κραυγάζουσιν· εὐλογημένη Σὺ ἐν γυναιξὶν ὑπάρχεις, πανάμωμε Δέσποινα.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεύτερος.

ᾠδὴ ζ'. Ἡ Κάμιнос Σωτῆρ ἔδρουσίζετο.

Ὁ τύραννος ἐχθρὸς κατεστρέφετο, οἱ πρότερον δακρύοντες ἔψαλλον· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Κατέσεισε τὸ ἄστρῳ εἰς ὄλεθρον, Σπυρίδων μὴ ψαλλόντων σὺν ἄπασιν, εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Ἐσκίρτησαν παμμακάκαρ οἱ δοῦλοί Σου, ῥυσθέντες παραδόξως καὶ ἔψαλλον· εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Στερέωσον τὸν νοῦν μου τρεπόμενον, τὸν λογισμὸν κλονούμενον ἔδρασον, ἐν ἀσαλεύτῳ με πέτρα, τῇ Σῆ σκέπη Μητροπάρθενε.

Καταβασία· Οὐκ ἐλάτρευσαν.

Τῆς Θεοτόκου.

ᾠδὴ η'. Ὁ Εἰρμός.

«Ὁν φρίττουσιν Ἄγγελοι, καὶ πᾶσαι στρατιαί, ὡς Κτίστην καὶ Κύριον, ὑμνεῖτε ἱερεῖς, δοξάσατε παῖδες, εὐλογεῖτε λαοί, καὶ ὑπερυψοῦτε, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας». (δὶς)

Σαρκοῦται ὁ Ἄσαρκος, ἐκ Σοῦ θεοπρεπῶς, Ὁν αἴτησαι Πανάγνε, τὰ πάθη τῆς ἐμῆς, ψυχῆς θανατῶσαι, καὶ ζωῶσαι αὐτήν, νεκρωθεῖσαν πάλαι, κακίστη ἁμαρτία.

Ἰάσω τὸ σύντριμμα, Ἄδαμ τοῦ χοϊκοῦ, Σωτῆρα κυήσασα, Πανάχραντε Θεόν· Αὐτὸν ἐκδυσώπει τὰς πληγὰς τῆς ἐμῆς, ψυχῆς θεραπεῦσαι, ἀνίατα νοσοῦσης.

Ἀνάστησον κείμενον, εἰς βάθη με κακῶν, τοὺς νῦν πολεμοῦντάς με, πολέμησον ἐχθρούς· τρωθέντα ἀτόποις, ἡδοναῖς τὴν ψυχὴν, Ἄγνη μὴ παρίδης, ἀλλ' οἰκτεῖρον καὶ σῶσον.

Ἰάτρευσον Ἀχραντε, τὰ πάθη τῆς ἐμῆς, καρδίας κυήσασα, τὸν πάντων Ἰατρόν, καὶ τῆς τῶν Δικαίων δεῖξον μέτοχον, Παρθένε μερίδος, Χριστὸν ἐκδυσωποῦσα.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

ᾠδὴ η'. Χεῖρας ἐκπετάσας Δανιήλ.

Σκῆνωμα Θεοῦ τὸ νοητόν, τερπνὸς Παράδεισος, Νύμφη τε πάγκαλος, ἢ Ἐκκλησία νῦν δέδεικται, καὶ κροτεῖ* τὰ νικητήρια, καὶ τοὺς οἰκείους συγκαλεῖ πρὸς εὐφροσύνην λαούς, κατησχύνθη Παπιστῶν βούλευμα, βοῶσα, καὶ πέπτωκεν.

Αισχύνθητε πλάνοι Δυτικοί, καὶ ἐγκαλύφθητε, τρώγλας εἰσδύοντες, τὰ Προσώποις ἰδιάζοντα, ἐν Θεότητι συγγέοντες, μὴ αἰδεσθέντες, τὸν ἡμᾶς μυσταγωγῶντα Χριστόν, ἐκ Πατρὸς τὸ Πνεῦμα κηρύττειν, ἀνάρχως τὸ Ἅγιον.

Σήμερον ἐξ ὕψους ἐνιδὼν Χριστὸς ὁ Κύριος, Ἦν περ ἐκτίσατο, τῷ τιμίῳ Αὐτοῦ Αἵματι Ἐκκλησίαν ἐξεδίκησε· τῶν γὰρ φρατόρων* καθαιρεῖ τὰς παρανόμους βουλὰς, μὴ βοῶντων, πάντα τὰ ἔργα ὑμνεῖτε τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Σὺ μόνη ἐν πάσαις γενεαῖς, Παρθένε ἄχραντε, Μήτηρ ἐδείχθης Θεοῦ· Σὺ τῆς Θεότητος γεγονας, ἐνδιαίτημα Πανάμωμε, μὴ φλογισθεῖσα τῷ πυρὶ τοῦ ἀπροσίτου Φωτός· ὅθεν πάντες Σὲ εὐλογοῦμεν Μαρία θεόνυμφε.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεῦτερος.

Ῥδὴ η΄. Ὅν φρίττουσιν Ἄγγελοι.

Τί μάτην ἀσύνητοι προτείνετε ἡμῖν, τῆς γῆς τὰ ληρήματα*, καὶ σκῆπτρα καὶ ἀρχάς; Οὐ ταῦτα βραβεῖα, οὐδὲ μὲν οὖν μισθοί, τοῖς ὀρθῶς ὑμνοῦσι τὸ Πνεῦμα εἰς αἰῶνας.

Οὐκ ἔστι συμφώνησις, οὐδέποτε ἡμῖν, καὶ Πάπα τῆς Δύσεως, ἐν Οἴκῳ τοῦ Θεοῦ· ὁ μὲν γὰρ ἀζύμωσ*, ἐνζύμωσ δὲ ἡμεῖς· καὶ Υἱοῦ τὸ Πνεῦμα οὐκ ἐξ Υἱοῦ ὑμνοῦμεν.

Ἀπόλετο, πέπτωκε τὸ ράντισμα* ἰδοῦ· ὁ Πάπας ἀμύητος, καὶ ἀνατρεπτικός· τοῦτο ἐκ Κερκύ-

ρας ὁ Σπυρίδων βοᾷ, τοῖς τρεῖς καταδύσεις ποιοῦσι κατὰ λόγον.

Θεοτοκίον.

Ἀνάστησον κείμενον, εἰς βάθη με κακῶν· τοὺς νῦν πολεμοῦντάς με πολέμησον ἐχθρούς· τρωθέντα ἀτόποις, ἡδοναῖς τὴν ψυχὴν, Ἄγνη μὴ παρίδης, ἀλλ' οἴκτειρον καὶ σῶσον.

Καταβασία· Παῖδας εὐαγεῖς.

Τῆς Θεοτόκου.

Ῥδὴ θ΄. Ὁ Εἰρμός.

«Τὴν φωτοφόρον νεφέλην, ἐν ἧ ὁ πάντων Δεσπότης, ὡς ὑετὸς ἐξ οὐρανοῦ, ἐπὶ πόκον κατῆλθε, καὶ ἐσαρκώθη δι' ἡμᾶς, γενόμενος ἄνθρωπος, ὁ ἀναρχος, μεγαλύνωμεν πάντες, ὡς Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀγνήν»· (δὶς)

Φιλαμαρτήμων ὑπάρχων, ἐν ἀμελείᾳ διάγω, καὶ τὸ κριτήριον Ἄγνη, τὸ ἀδέκαστον τρέμω, ἐν ᾧ με τήρησον ταῖς Σαῖς, ἀγίαις δεήσεσι, Θεόνυμφε, ἀκατάκριτον ὅπως, ὡς προστάτιν μακαρίζω Σε ἀεὶ.

Φρίττω τὸ βῆμα Παρθένε, καὶ τὸ ἀλάθητον ὄμμα, τοῦ Σοῦ Υἱοῦ, πράξεις αἰσχράς, ἐπὶ γῆς ἐκτελέσας, καὶ διὰ τοῦτό Σοι βοᾷ· Πανεύσπλαγχνε Δέσποινα βοήθει μοι, καὶ τῆς τότε ἀνάγκης, ἐξελοῦ με καὶ διάσωσον Ἄγνη.

Ῥς φοβερὰ ἡ ἡμέρα, τῆς ἐξετάσεως Κόρη! ὡς ἡ ἀπόφασις φρικτῆ! ὡς δεινὴ ἡ αἰσχύνη! τίς ὑποστήσεται λοιπόν; Πανάχραντε Δέσποινα ἐλέησον, τὴν ἀθλίαν ψυχὴν μου, καὶ πρὸ τέλους δός μοι ἄφεςιν Ἄγνη.

Φῶς ἡ τεκοῦσα τὸ θεῖον, ἐσκοτισμένον με πάσαις, ταῖς προσβολαῖς τοῦ πονηροῦ, καὶ κακίαις ἀπάσαις, καὶ παροργίζοντα Θεόν, Πανάμωμε φώτισον, ὀδηγοῦσα πρὸς καλὰς ἐργασίας, ὡς αἰτία οὐσα πάντων τῶν καλῶν.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ πρῶτος.

Ῥδὴ θ'. Λίθος ἀχειρότητος ὄρους.

Δεῦτε καθαρᾶ τῇ καρδίᾳ καὶ νηφαλαία διανοία, τῆς τοῦ Βασιλέως Θυγατρός, τῆς Ἐκκλησίας τὴν ὠραιότητα, ὑπὲρ χρυσίον λάμπουσαν, κατανοοῦντες μεγαλύνωμεν.

Χαῖρε καὶ εὐφραίνου ἡ Νύμφη, τοῦ Βασιλέως τοῦ Μεγάλου, ἐνστερνιζομένη ἀπαύστως, Αὐτοῦ τὴν Πίστιν ἀκαινοτόμητον, Υἱοῦ μὲν Πνεῦμα ψάλλουσα, ἐκ τοῦ Υἱοῦ δὲ Σὺ οὐδέποτε.

Τὴν ἐξ ὕψους ἄμυναν Σῶτερ, τῇ Ἐκκλησίᾳ Σου παρέσχες· Πάπαν γὰρ οὐκ οἶδεν, εἰ μὴ Σὲ Χριστὲ μουῦντα, ἐν τὸ Αἴτιον εἶναι, Σοῦ τοῦ Υἱοῦ καὶ Πνεύματος, τὸ ἄναρχόν τε καὶ ἀναίτιον.

Θεοτοκίον.

Δέχου τὰς λιτὰς τοῦ λαοῦ Σου, πρὸς τὸν Υἱόν Σου Θεοτόκε, ἰλεωσαμένη εὐμενῶς, ἡμᾶς κινδύνων καὶ περιστάσεων, ῥυσθῆναι τοὺς ὑμνοῦντάς Σε· Σὺ γὰρ

προστάτις καὶ ἐλπίς ἡμῶν.

Τοῦ Ἁγίου, ὁ δεῦτερος.

Ῥδὴ θ'. Τὴν ζωοδόχον πηγὴν.

Ὁ τοὺς Ἐφούς* ἡμᾶς τοῖς ἐκ Δύσεως, ἀναμιχθῆναι κωλύων τοῖς θαύμασιν, ὁ Λαὸν τὸν ἅγιον ὀδηγῶν ἐκάστοτε, εἰς οὐρανὸν ἀπὸ γῆς, θεῖος Σπυρίδων, φωτοειδῆς ἐν ἡμῖν στύλος γνωρίζεται.

Παλινωδίαν μετ' αἰσχύνης ἄσαντες, οἱ περιόντες τὴν ὕλην μετέθηκαν, σὺν σπουδῇ κραυγάζοντες, τί δὴ φίλοι μέλλετε; Καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπὸ γῆς πάντας ἐκτρίβει*· τὰ τοῦ βωμοῦ πάντα ἐκείθεν ἐξάρατε.

Ἀνατολῶν ὁ Σπυρίδων ὀρμώμενος, εἰς δὲ τὴν Δύσιν καλῶς μεταθέμενος, ἐκδικεῖ* τὰ Πάτρια· Παπιστῶν τὴν ἔπαρσιν, ἐξ Οὐρανοῦ, ὡς ποτὲ τὴν ἐωσφόρου, συγκαταστρέφων, καὶ δείκνυσι παίγνιον.

Θεοτοκίον.

Ῥυπαρωτάτοις ἐν χεῖλεσι Παναγνε, ἡ καθαρῶτατον Λόγον κυήσασα, τὴν εὐχὴν προσάγω Σοι, καθαρὸν με ἀνάδειξον, παντοδαπῶν μολυσμῶν ὄντα με πλήρη, μεσιτεύοντος τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος.

Καταβασία· Ἄπας γηγενής.

* * *

Ἐξαποστειλάρια.

Ἦχος β'. Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Συστήματα εὐφραίνονται, τὰ τῶν Συνόδων σήμερον, ὀρῶντα βεβαιωμένους, ὧ Ἱεράρχα Σπυρί-

δων, τοὺς ἱεροὺς αὐτῶν Ὅρους· Σὺ γὰρ ἐξεδίκησας*, τὸ πάνσεπτον ἀξίωμα, διὰ πυρὸς οὐρανοῦ, αὐτῶν καὶ τῆς ἀληθείας.

Θεοτοκίον. Ὅμοιον.

Τὴν φύσιν ἀνεκαίνισας, φθαρείσαν τοῦ Προπάτορος, ὑπερφυῶς συλλαβοῦσα, καὶ ἀπειράνδρως τεκοῦσα, τὸν Πλάστην πά-

σης φύσεως, ὑφ' Οὗ νικῶντες ὠφθησαν, Γραιοὶ* Λατίνους, μέλποντες, Σὲ τῆς ἡμῶν σωτηρίας, τὴν ἀπαρχὴν Θεοτόκε.

* * *

Εἰς τοὺς Αἶνους.

Ἰστῶμεν Στίχους δ' καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια τοῦ Ἁγίου.

Ἦχος δ'. Ὁ ἐξ Ὑψίστου κληθεῖς.

Ἔτις ἐξ ὕψους ταχείας βοηθείας· ὅτι ὁ πανύψιστος Λόγος καὶ Κύριος, ἡ Κεφαλὴ ἢ ἀθάνατος, τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐχ' ὁ Πάπας ὁ ἐχθρικότατος, Ταύτης προνοούμενος, φθάνει ρυόμενος, καθάπερ μήτηρ φιλόστοργος, ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ τῶν σκανδάλων τῶν ἐκ τῆς Δύσεως· Σοῦ γὰρ τὰ τείχη ἐξωγράφισα, ἐν χερσὶ ταῖς ἐμαῖς, πρὸς Αὐτὴν φησι, καὶ οὐ λήσεσθαι* μέλλω, τοῦ λυτροῦσθαι Σε τῶν θλίψεων.

Σήμερον χαίρει καὶ Φώτιος ὁ θεῖος, ὁ πρῶτος ἐν Πνεύματι, δείξας τὰ σχίσματα, ὡς ἐκ τῆς Ῥώμης ἀρξάμενα· μετὰ δὲ τοῦτον, ὁ τὸ τοῦ Πάπα ρίψας μνημόσυνον, μέλος ὡς ἀνίατον ἐκλογισάμενος, μετὰ Συνόδου ὁ Σέργιος· καὶ γὰρ ὀρώσιν, ἀποβληθέντας ἐκ Θεοῦ σήμερον· ὅθεν κατ' ἴχνος ὡς στοιχίσαντες, τῷ λαλοῦντι Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἰκετεύουσι σῶσαι, καὶ φωτίσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Νῦν Φλωρεντία αἰσχύνθητι, καὶ κρύψον, τοῦ ψεύδους τὸ ἄθυρμα*, ὄρον τὸν βέβηλον· καὶ σὺ Κερκύρας τὸ βδέλυγμα, ἀχρειοκόλαξ*, καὶ ἀποστάτης Πέτρος Ἀρκούδιος*· Λέων τε Ἀλάτιος* τῆς

Χίου ἔκτρομα, καὶ παπολάτρης γενόμενος· καὶ μετὰ τούτων, οἱ ἐκ τῆς Τάργας* καταψευσάμενοι, ἅπιτε πάντες αἰσχυρόμενοι· ὁ Σπυρίδων ὑμᾶς ἀπελέγχει τρανῶς, καταστρέφων, ἐκβάλλων, οὓς ὑμεῖς ὑποστηρίζετε.

Χαίροις ὦ Μάρκε τὸ θαῦμα τῶν αἰώνων, ὁ μόνος πρὸς ἅπαντας ἀγωνισάμενος, πρὸς ὁμοφύλους, πρὸς φράτορας*, καὶ κατ' ἰδίαν αὐτῆς τῆς Δύσεως τὸν πανύψιστον*· βλέπε τοὺς ἀγῶνάς Σου, καὶ τὰ παλαίσματα, κεκυρωμένα ὡς ἔνθεα, εἰς τοὺς αἰῶνας, καὶ ἐπαγάλλου μετὰ Σπυρίδωνος, μεθ' οὗ συμφώνως καὶ θεσπίσαντες, ὡς διδάσκει Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἰκετεύσατε Τοῦτον, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα. Ἦχος πλ. β'.

Ἱεραρχῶν τὴν καλλονὴν, τὸ τῶν Συνόδων κλέος, τὴν φρίκην τῶν Λατίνων, καὶ τῶν πιστῶν ἀντιλήπτορα μέγιστον, συνελθόντες, ὦ φιλέορτοι, ἀσματικοῖς ἐγκωμίοις ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις ὁ τῆς Ἐφῶς* φωστήρ, καὶ βλάστημα τερπνόν, καὶ καύχημα περιδοξόν· χαίροις ὁ καταργήσας τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων, καὶ βωμὸν τὸν βέβηλον ἐν τῷ Σῶ Ναῶ μὴ καταδεξάμενος· χαίροις ὁ τὴν ἀγέρωχον

ὄφρυν καταβαλὼν τῶν Παπιστῶν,
τῶν δὲ Γραικῶν* ὑψώσας τὴν Ὁρ-
θόδοξον Πίστιν ἐν τοῖς πέρασι·
καὶ νῦν Σπυρίδων πανθαύμαστε,
μὴ παύση πρεσβεύων Χριστῶ τῷ
Θεῷ, τοῦ φυλάττεσθαι ἡμῶν ἀεὶ,
τὴν εὐσέβειαν ἄτρωτον.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.
Προεόρτιον. ᾠχος β΄.

Σήμερον τῷ Ναῶ προσάγεται,

ἢ πανάμωμος Παρθένος, εἰς κα-
τοικητήριον τοῦ παντάνακτος
Θεοῦ, καὶ πάσης τῆς ζωῆς ἡμῶν
τροφοῦ· σήμερον τὸ καθαρῶτατον
ἀγίασμα, ὡς τριετίζουσα δάμαλις,
εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἀγίων εἰσάγεται·
Ταύτη ἐκβοήσωμεν, ὡς ὁ Ἄγγε-
λος· χαῖρε μόνη ἐν γυναιξίν εὐ-
λογημένη.

Δοξολογία Μεγάλη. Τὸ Ἀπολυτίκιον. Ἡ Ἐκτενὴς καὶ τὰ Πληρωτικά.
Ἀπόλυσις.

* * *

Εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν

Τυπικὰ

Ὁ Ψαλμὸς ρβ΄, ᾠχος πλ. δ΄, ὡς καὶ
ὁ Ψαλμὸς ρμε΄, ᾠχος β΄.

Μακαρισμοὶ

Ἰστῶμεν ἢ καὶ ψάλλομεν ἐκ τῆς
ᾠδῆς ζ΄ ἐκ τῶν δύο Κανόνων τοῦ
Ἁγίου Σπυρίδωνος.

Ἀπόστολος

Βλέπε Σεπτεμβρίου β΄, Πρὸς Ῥω-
μαίους ἡ΄ 28-39.
Βλέπε Ἐπίμετρον, σελ. 25.

Εὐαγγέλιον

Βλέπε, Νοεμβρίου ιγ΄, ἐκ τοῦ κατὰ
Ἰωάννην, ι΄ 9-16.
Βλέπε Ἐπίμετρον, σελ. 27.

Κοινωνικὸν

Ψαλμὸς ρι΄ 3.

Ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον Αὐτοῦ, καὶ ἡ δικαιο-
σύνη Αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἀλληλούϊα.

Ψαλμὸς ρια΄ 6.

Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἔσται Δίκαιος. Ἀλληλούϊα.

* * *

Μεγαλυνάριον

ᾠχος πλ. δ΄.

Θαῦμα τὸ ἐξαίσιον καὶ φρικτόν, Κέρκυρα κηρύττει, τοῦ Σπυρί-
δωνος ζηλωτοῦ, δι' οὗ τὰς αἰρέσεις, τῆς Δύσεως ἐλαύνει, ἐν Κρί-
σει Οὐρανίῳ, θυμῷ θεόφρονι.

†

Τῷ δὲ Δοτῆρι καὶ Εὐεργέτῃ Θεῷ ἡμῶν,
τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Παρακλήτῳ,
δόξα, προσκύνησις, καὶ εὐχαριστία! Ἀμήν!

Ἐπίμετρον

Εὐαγγέλιον Ὕορθρον

Ἰωάννου ι' 1-9. Βλ. Εὐαγγελιστάριον, Νοεμβρίου ιγ', Ἀγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, εἰς τὸν Ὕορθρον.

[Εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἐληλυθότας πρὸς Αὐτὸν Ἰουδαίους·**]** Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ ληστής·

Ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. **Τ**ούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα καὶ ἐξάγει αὐτά.

Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ·

Ἄλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ οἶδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι Ἐγὼ Εἶμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

Πάντες ὅσοι ἤλθον πρὸ Ἐμοῦ, κλέπται εἰσὶ καὶ λησταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

Ἐγὼ Εἶμι ἡ θύρα· δι' Ἐμοῦ ἔάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.

Ἀπόστολος

Πρὸς Ῥωμαίους η' 28-39. Βλ. Ἀποστολάριον, Σεπτεμβρίου β', Ἀγίου Μάρτυρος Μάμαντος.

Α. Προκείμενον τοῦ Ἀποστόλου. Ἦχος βαρὺς. Ψαλμὸς ξγ'.

Δ. Πρόσχωμεν!

Λ. Εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐν τῷ Κυρίῳ. (δὶς)

A. Στίχ. Εισάκουσον, ὁ Θεός, τῆς φωνῆς μου.

A. Εὐφρανθήσεται δίκαιος ἐν τῷ Κυρίῳ.

Δ. Σοφία!

A. Πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολῆς Παύλου τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δ. Πρόσχωμεν!

[Ἀδελφοί,] οἶδαμεν ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν·

Ὅτι οὖς προέγνω, καὶ προώρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ Υἱοῦ Αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι Αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς·

Οὖς δὲ προώρισε, τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὖς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὖς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; Εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

Ὅς γε τοῦ ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν Αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν Αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν χαρίζεται;

Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιοῦν·

Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, Ὅς καὶ ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, Ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; Θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμὸς ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα;

Καθὼς γέγραπται ὅτι ἕνεκά Σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.

Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς.

Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

A. Ἀλληλουῖα. Ἦχος βαρύς. Ψαλμὸς 4α'.

Δ. Πρόσχωμεν!

A. Ἀλληλουῖα. (γ')

- Α.** Δίκαιος ὡς φοῖνιξ ἀνθήσει, ὡσεὶ ἡ κέδρος ἢ ἐν τῷ Λιβάνῳ πληθυνθήσεται.
- Λ.** Ἀλληλουῖα. (γ')
- Α.** Πευτευμένοι ἐν τῷ οἴκῳ Κυρίου, ἐν ταῖς ἀύλαις τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐξανθήσουσιν.
- Λ.** Ἀλληλουῖα. (γ')
- Δ.** Σοφία· ὀρθοὶ ἀκούσωμεν τοῦ Ἁγίου Εὐαγγελίου.
- Ι.** Εἰρήνη πᾶσι!
- Λ.** Καὶ τῷ πνεύματί Σου.
- Ι.** Ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Ἁγίου Εὐαγγελίου τὸ Ἀνάγνωσμα.
- Δ.** Πρόσχωμεν!
- Λ.** Δόξα Σοι, Κύριε, δόξα Σοι!

Εὐαγγέλιον Θείας Λειτουργίας

Ἰωάννου ι' 9-16. Βλ. Εὐαγγελιστάριον, Νοεμβρίου ιγ', Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου, εἰς τὴν Λειτουργίαν.

[Εἶπεν ὁ Κύριος·] Ἐγὼ Εἰμι ἡ θύρα· δι' Ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὐρήσει.

Ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· Ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

Ἐγὼ Εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν Αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων·

Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα.

Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων.

Ἐγὼ Εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ Ἐμὰ καὶ γινώσκονται ὑπὸ τῶν Ἐμῶν.

Καθὼς γινώσκει Με ὁ Πατὴρ καὶ γὼ γινώσκω τὸν Πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν Μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων.

Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· καὶ κεῖνά Με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς Μου ἀκούσουσι· καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς Ποιμὴν.

Ⓐ. Ἀναγνώστης. Ⓐ. Διάκονος. Ⓐ. Ἱερεὺς. Ⓐ. Λαός.

ΟΥΡΑΝΟΥ ΚΡΙΣΙΣ

Τὸ παρακείμενον εἰς τὴν πόλιν τῆς Κερκύρας νησίδιον,
εἰς τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἡ «**Οὐρανοῦ Κρίσις**».

Λεπτομέρεια συγχρόνου πίνακος,
βασιζομένου εἰς τὴν «**Ἰχνογραφίαν**»
τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου Παρίου,
φυλασσομένου εἰς τὸ «**Κέντρον Πατερικῶν Μελετῶν**»,
Μεθώνη Πιερίας.

«Πιζάνειος ἔμπρησμός»:

«Ἐκρινε σήμερον ὁ Οὐρανὸς ἀπὸ τὰ ὑψηλά, ποῖοι εἶναι κατὰ ἀλήθειαν καὶ σχισματικοὶ καὶ κακόδοξοι αἰρετικοὶ καὶ ἄξιοι τοῦ αἰωνίου πυρὸς»

Ἀθανασίου τοῦ Παρίου

Οὐρανοῦ Κρίσις*

ἤγουν*

Θαῦμα Φρικτὸν

τοῦ θαυματουργικωτάτου Σπυρίδωνος,

**διὰ τοῦ οὐοίου ἔματαίωσε τὰς βουλὰς τῶν παρανόμων Παπιστῶν,
μὴ συγχωρήσας αὐτοῖς νὰ κτίσωσιν Ἀλτάριον*, ἤτοι θυσιαστήριον,
μέσα εἰς τὸν ἐν Κερκύρα ἅγιόν του Ναὸν**

Σημ. ἐπιμ.: Τῆς Διηγῆσεως τοῦ Θαύματος, βάσει τῆς πρώτης ἐκδόσεως τοῦ βιβλίου «Οὐρανοῦ Κρίσις», Λειψία 1805, προηγείται ἓνα Κεφάλαιον: «Πᾶσι τοῖς ἐντευξομένοις...», εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἱερὸς Συγγραφεὺς ἀναφέρεται εἰς τὸ ἱστορικὸν τῆς ἐκδόσεως τοῦ «πονηματίου» αὐτοῦ, ἐπακολουθεῖ δὲ ἕτερον Κεφάλαιον, δοξολογικὸν καὶ εὐχαριστιακόν, τοῦ οὐοίου δημοσιεύομεν ἀκολούθως μόνον τὴν χαρακτηριστικὴν κατακλειδα.

...Λοιπὸν ἐπειδὴ καὶ δίκαιον καὶ σωτήριο πρᾶγμα εἶναι καὶ Θεοῦ θέλημα ἀπεδείχθη, πῶς εἶναι νὰ κηρύττωνται τοῦ Θεοῦ τὰ θαυμάσια, διὰ τοῦτο, Χριστιανοὶ Ἀδελφοί, ἔρχομαι νὰ διηγηθῶ εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην τὴν ὑπερφυᾶ καὶ παράδοξον εὐεργεσίαν, τὴν ὁποίαν ὁ φιλόανθρωπος Κύριος, τώρα εἰς τὸν ἐδικὸν μας αἰῶνα, ἐτέλεσεν εἰς ἡμᾶς, διὰ Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργικωτάτου καὶ πιστοῦ Αὐτοῦ θεράποντος.

Εἶναι σχεδὸν εἰς ὅλους γνωστὸν, πῶς ἀκατάπαυστα δὲν λείπει ἐκεῖνος ὁ μέγας Ἅγιος ἀπὸ τοῦ νὰ ἐκτελῇ εἰς τὴν Νῆσον τῶν Κορυφῶν* μεγάλα καὶ ἐξαίσια πρᾶγματα, καὶ τοῦτο εἶναι πλέον παρὰ βέβαιον.

Ἄλλ' ὅμως ἐκεῖνο, ὁποῦ ὑπερβαίνει ὅλα του τὰ ἄλλα καὶ στεφανώνει, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτσι, τὰ θαύματα τοῦ Σπυρίδωνος καὶ ὁποῦ δικαίως δὲν πρέπει νὰ λέγεται ἀπλῶς θαῦμα, ἀλλὰ Θαῦμα Θαυμάτων, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα καὶ ὀρθότερα, πρέπει νὰ ὀνομάζεται **Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ**, ἐκεῖνο λέγω εἶναι ἡ παραδοξοτάτη καταστροφὴ τῶν μιαινωτάτων Λατί-

(*) Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Παρίου, Οὐρανοῦ Κρίσις, ἐκδόσεις «Ὁρθόδοξον Κέντρον Πατερικῶν Μελετῶν “Ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός”», Μεθώνη Πιερίας 2008, σελ. 96.

νων, με την όποιαν (τὸ λέγω καὶ σκιρτᾷ τὸ πνεῦμά μου), με την όποιαν τοὺς ἀπεδίωξεν ἀτιμότατα ἀπὸ τὸν θεῖον του Ναόν, ὅταν ἐμελέτησαν καὶ ἐγγὺς ἦλθον νὰ τὸν μολύνουν με τὸ θεοστυγές* των Ἀλτάριον*.

Τοῦτο βεβαιότατα, ἀγκαλὰ* καὶ εἶναι τόσον μέγα, ὅμως εἶναι εἰς ὀλίγους γνωστόν, με τὸ νὰ μὴν εὐρίσκεται εἰς τύπους*, ὅθεν ἐγὼ ζήλω θεῖω κινούμενος, ἀπεφάσισα νὰ τὸ κάμω κοινότατον με τὴν βοήθειαν τῶν τύπων*.

Καὶ λοιπόν, θέλω τὸ περιγράψω ἐντελέστατα καὶ ἀκριβέστατα, ὅσον δύναμαι, διὰ νὰ κινήσω τοὺς φιλοθέους ἅπαντας εἰς ὕμνον καὶ εὐχαριστίαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πιστοῦ Αὐτοῦ Θεράποντος.

Ἦγουν θέλω τὸ διηγηθῶ πρῶτον, καθὼς εὐρίσκεται γεγραμμένον εἰς ἀνέκδοτον βιβλίον χειρόγραφον, καὶ δεύτερον θέλω ἐξετάσω με ὅλην τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν, τὰς περιστάσεις ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι τὸ καταστήνουσι καθ' ὅλους τοὺς τρόπους ἀνώτερον ἀπὸ κάθε βέλος βλασφήμου καὶ ἀδίκου στόματος.

***Ἄς** μὴ φανῆ δὲ παράξενον, ὅτι ἓνα τόσον ὑπερμέγα τερατούργημα*, μέχρι σήμερον ἔμεινεν ἀνέκδοτον· ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ ἔμελλον νὰ τὸ κοινολογήσουν με τοὺς τύπους* εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν δεσποτείαν ἐκείνων, ὁποῦ ἔπαθον τὴν τοιαύτην αἰσχύνην· ὅθεν καὶ δὲν δύνανται νὰ σαλπίζουν οὕτω περιφανῶς τὰ κατὰ τῶν ἐξουσιαστῶν τους νικητήρια.

Σαλπίζομεν, λοιπὸν ἡμεῖς οἱ ὁμόπιστοι καὶ ἀδελφοὶ τῶν Κερκυραίων Ὁρθοδόξων, με τὸ νὰ εὐρισκώμεθα, Θεοῦ Προνοία, μακρὰν ἀπὸ τοὺς φόβους ἐκείνους, καὶ με τὸν Προφητάνακτα Δαβίδ, φωνάζομεν λέγοντες: «ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη, ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην· δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ· δεῦτε καὶ ἴδετε, ὡς φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων· πῶς καὶ τὶ λογιῆς, δεῦτε ἀκούσατε, καὶ διηγήσομαι ὑμῖν» (Ψαλμ. μὴ 2, με' 9, ξε' 5, 16).

Κεφάλαιον α'.

Τὴν διήγησιν τοῦ θαύματος περιέχον

Μετὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πόλεως Κερκύρας ἀπὸ τῆς τῶν Ἀγαρηνῶν πολιορκίας, διὰ προστασίας τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος, ἥτις ἐλευθερία ἐγένετο εἰς τοὺς 1716, Αὐγούστου 11, ὁ τότε λαχὼν Ἠγεμὼν Ἀνδρέας Πιζάνης, καπιτὰν Γενεράλης* τῶν Κορυφῶν*, βουλόμενος νὰ κάμη μίαν εὐχαριστήριον ἀμοιβὴν πρὸς τὸν Ἅγιον, διὰ τὴν τόσην εὐεργεσίαν τῆς ρηθείσης ἐλευθερίας, ἐσυμβουλευθῆ με τὸν θεολόγον του, Φραγγίσκον Φραγγιπάνην καλούμενον, ὡσὰν τὶ πρᾶγμα νὰ κάμη, ὁποῦ νὰ εἶναι ἀρεστὸν καὶ εὐαπόδεκτον εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα.

***Ἐκεῖνος** τὸν ἀπεκρίθη, πῶς εἶναι λίαν καλὸν καὶ θεϊότατον ἔργον, νὰ οἰκοδομήσῃ μέσα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου ἓνα Ἀλτάρι* μαρμαρένιον πολύτιμον, διὰ νὰ λέγεται καθ' ἐκάστην ἐκεῖ μέσα καὶ μία λατινικὴ

λειτουργία, «καὶ ἡ ἐξοχότης σου νὰ ἀκούης λειτουργίαν τῆς γλώσσης σου, ὅταν εἰς τοὺς διωρισμένους καιροὺς παρουσιάζης ἐκεῖ».

Ἦρесе τῷ Ἡγεμόνι τοῦ θεολόγου ἢ συμβουλή, καὶ παρευθὺς προστάζει νὰ ἐτοιμάζηται ἡ ὕλη τῆς οἰκοδομῆς· πρὶν ὅμως νὰ ἐτοιμασθῇ ἡ ὕλη, τοῦ ἐφάνη εὐλογον νὰ κράξῃ τοὺς τε ἱερεῖς καὶ Ἰοὺς πατρωνάτους* τοῦ ἁγιωτάτου Λειψάνου τοῦ θείου Σπυρίδωνος, τρόπον τινὰ διὰ νὰ λάβῃ καὶ ἐξ αὐτῶν τὴν εἰς τοῦτο συγκατάνευσιν.

Ἐκεῖνοι, εὐθὺς ὅπου ἤκουσαν ἓνα τοιοῦτον ἀνέλπιστον πρᾶγμα, ἀπεκρίθησαν πρὸς αὐτὸν στοργύλω τῷ στόματι, ὅτι τοῦτο χωρὶς ἄλλο εἶναι μία καινοτομία πολλὰ ἐπιζήμιος, καὶ διὰ τοῦτο κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἠθελον συγκατανεύσει εἰς τὸν σκοπὸν του.

Ὁ Ἡγεμὼν τοὺς ἀπεκρίθη ἐν θυμῷ, πῶς ὄντας αὐτὸς ἐξουσιαστῆς ὑπέρτατος, καὶ μὴ βουλομένων αὐτῶν, θέλει τελειώσῃ τὸ θέλημά του· καὶ προστάζει νὰ συναχθῇ ἀνυπερθέτως ἡ ὕλη ἔξω ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου.

Συνήχθησαν λοιπὸν ἐκεῖ ἄσβεστος, γύψος, μάρμαρα, καὶ πλάκα ἐκλεκτοῦ μαρμάρου, εὐφυέστατα κατασκευασμένα διὰ Τράπεζαν.

* * *

Κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα, βλέπει κατ' ὄναρ ὁ Ἡγεμὼν ἄνθρωπὸν τινα μὲ σχῆμα Μοναχοῦ, λέγοντα πρὸς αὐτόν: «Τί μὲ ἐνοχλεῖς, καὶ διατί ταράττεις ἀδίκως τὰ τέκνα μου; Ἦξευρε, πῶς τοῦτο ὅπου ἐμελέτησες νὰ κάμῃς δὲν σοῦ συμφέρει».

Γενομένης τοιγαροῦν ἡμέρας, ἔκραξε τὸν θεολόγον του εἰς τὴν κάμαράν του, ἐκείνον δηλαδὴ ὅπου τὸν ἔδωκε τὴν τοιαύτην συμβουλήν, καὶ εἰς αὐτὸν ἐδιηγήθη μὲ ἀκρίβειαν τὸ ἐνύπνιον.

Ἐκεῖνος τὸν ἀπεκρίθη, ὅτι τὰ ὄνειρατα ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ κατ' οὐδένα τρόπον δὲν χρεωστοῦμεν νὰ τὰ πιστεύωμεν, οὔτε παντελῶς νὰ τὰ δεχώμεθα, ὡς πράγματα ἀληθινά: «μάλιστα πρέπει νὰ στοχασθῆς αὐθέντα, πῶς τοῦτο εἶναι ἓνας φανερὸς πειρασμὸς τοῦ δαίμονος, μὲ τὸν ὅποιον πάσχει ὁ πολέμιος τῶν καλῶν νὰ διασκεδάσῃ καὶ νὰ ἐμποδίσῃ ἓνα τέτοιον εὐσεβέστατον ἔργον».

Ἡσύχασεν ὁ Ἡγεμὼν, καταπεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους τοῦ θεολόγου του.

Τὴν ἐρχομένην νύκτα, βλέπει πάλιν ὁ Ἡγεμὼν τὸν ἴδιον Μοναχὸν κατ' ὄναρ, σφοδρῶς αὐτῷ ἀπειλοῦντα καὶ λέγοντα: «Ἦξευρε βεβαιότατα, ὅτι ἂν πειράξῃς τὸν Ἅγιον Οἶκόν μου, θέλεις τὸ μετανοήσεις, ὅτε οὐδὲν ὄφελος».

Ἐμφοβὸς ὁ αὐθέντης καὶ ἔντρομος γενόμενος ἀπὸ τὴν στερεὰν αὐτὴν ἀπόφασιν, δὲν ὑπέμεινε πλέον νὰ γένη ἡμέρα, ἀλλὰ παρευθὺς τὴν ὥραν ἐκείνην εἰσκαλεῖται τὸν θεολόγον του, διηγεῖται πρὸς αὐτὸν ἀπαραλλάκτως τὴν ὄψιν*, τοῦ παρασταίνει τὴν δειλίαν τῆς καρδίας του, καὶ λέγει ὅτι ἀπὸ τόσον φόβον εἶναι κυριευμένος, ὥστε ὅπου δὲν θέλει ἀποκοπήσει νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὸ τὸ ἔργον.

Τότε ὁ θεολόγος, τονώσας τὸν λόγον, τοῦ λέγει μετὰ ἡγεμονικοῦ παραστήματος: «Αὐθέντα, ἤξευρε, πῶς ἂν συσταθῆς ἀπὸ τὸ νὰ ἐνεργήσης ἓνα ἅγιον ἔργον ὁποῦ ἀπεφάσιςες νὰ κάμης, δὲν παραστήνεσαι εἰς τὸν κόσμον τόσον ὀρθὰ στοχαζόμενος, ὅτι πιστεύεις ὀνειράτα ἐκ συνεργείας τοῦ διαβόλου γινόμενα».

Πλησθεῖς λοιπὸν θάρσους ἐκ τῶν τοιούτων λόγων ὁ Ἡγεμὼν, ἡμέρας γενομένης, ὁποῦ ἦτον ἡ ἐνδεκάτη τοῦ Νοεμβρίου 1718, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου χάριν προσκυνήσεως, συνακολουθούσης αὐτῷ καὶ τῆς Αὐλῆς ὅλης, καὶ τοῦ δημοσίου Ἰντζενιέρου*, διὰ νὰ καταμετρήσῃ τὸν τόπον εἰς μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος, διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ αὐτοῦ Ἁλταρίου*.

Τότε ὁ τῶν Πρεσβυτέρων γεραίτερος* κύριος Μαρίνος Βούλγαρις Σακελλάριος, παρόντος καὶ τοῦ τότε προεδρεύοντος Μεγίστου Πρωτοπαπᾶ κυρίου Σπυρίδωνος Βουλγάρεως, παρεστάθη ἐνώπιον τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ μὲ ταπεινὴν φωνὴν παρεκάλουν δεόμενοι ἅπαντες νὰ μὴ κάμη τέτοιαν καινοτομίαν, μήπως καὶ δὲν θέλει φανῆ ἄρεστον εἰς τὸν Ἅγιον.

Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ ἀγριανθεῖς, ἐφοβέρισε μὲ θυμὸν μεγάλον, ὅτι ἂν δὲν ὑπακούσουν εἰς τὸ θέλημά του, καὶ νὰ ἡσυχάσωσι, θέλει τοὺς στείλῃ σιδηροδεσμίους εἰς τὴν Βενετίαν, νὰ τοὺς ρίψουν εἰς τὰ καμαρῶτα*, ὥστε νὰ μὴν ἰδοῦν πλέον τὸν ἥλιον· «ἐγὼ», λέγει, «δὲν σκοπῶ νὰ κάμω παρανομίαν, ἀλλὰ νὰ πῆξω θυσιαστήριον, πρᾶγμα θεῖον καὶ Θεῷ εὐάρεστον».

Ἀπηλπισμένοι οἱ ἱερεῖς καὶ Ἰοὺς πατρωνάτοι* καὶ κατατρομασμένοι ἀπὸ τὰς ἀπειλάς, ἐπρόστρεξαν αὐτοῖ τε καὶ τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων οὐκ ὀλίγοι, εἰς τὴν θεῖαν ἀντίληψιν, καὶ ἀνοίξαντες τὴν ἱερὰν Λάρνακα τοῦ μεγάλου Πατρός, ἔψαλον Παράκλησιν, χύσαντες θερμὰ δάκρυα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν κακὸν σκοπὸν τοῦ Ἡγεμόνος.

* * *

Πρὸς τὸ μεσονύκτιον, ὁποῦ ἔφερνε τὴν δωδεκάτην ἡμέραν τοῦ Νοεμβρίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἔμελλον νὰ ἔμβουν οἱ τεχνῖται νὰ δουλεύσουν, ἰδοὺ γίνονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ κεραυνοὶ ἀλλεπάλληλοι.

Τότε δὴ καὶ ὁ φύλαξ τῆς αὐθεντικῆς Μονετζιόνος*, βλέπει ἓνα Μοναχόν, μὲ ἓνα δαυλὸν* ἀναμμένον εἰς τὴν χεῖρα, πλησιάζοντα εἰς αὐτόν· ὁ φύλαξ, κατὰ τὴν συνήθειαν, τὸν ἐρωτᾷ καὶ ἄπαξ καὶ δις «ποῖος εἶσαι σύ; καὶ ποῦ ὑπάγεις;».

Καὶ ἐπειδὴ οὐδεμίαν ἀπόκρισιν ἐλάμβανεν, ἐσήκωσε τὸ πυροβόλον του ὄπλον, εἶτε τουφέκι, διὰ νὰ τὸν ἀποκτείνῃ.

Τότε ὁ Μοναχὸς ἅμα ἀπεκρίθη: «Ἐγὼ εἶμαι ὁ Σπυρίδων», καὶ ἅμα τοῦτο εἰπὼν, ἤρπασεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ τὸν ἀπεσφενδόνισεν ἔξω, εἰς τὴν λεγομένην Σπιανάδα* τῆς πόλεως Κερκύρας, πλησίον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἐσταυρωμένου· ἐκεῖ εὐρέθη ὀρθίος εἰς τοὺς πόδας του, καθὼς ἦτον μὲ τὸ ὄπλον του.

Καὶ παρευθὺς ὕστερα ἀπὸ τοῦτο, ἀναψεν ἡ ἀποθήκη τῆς Μονετζιόνος* καὶ ἡ ταύτης ἑξαψις πάσας ἀνέτρεψε τὰς οἰκοδομάς, ὅπου ἦτον ἐκεῖ μέσα εἰς τὸ Καστέλλι*, τὸ τε Παλάτιον τοῦ Ἡγεμόνος καὶ πάντα τὰ περὶ αὐτό.

Καὶ ὁ μὲν Ἡγεμὼν εὐρέθη νεκρὸς ἀπὸ δύο δοκάρια, ὅπου τοῦ περιέσφιγγον τὸν τράχηλον, τρόπον τινὰ ὡσὰν διωρισμένα διὰ νὰ τελειώσουν τὸ τοιοῦτον ἔργον, ὁ δὲ θεολόγος εὐρέθη ἔξω ἀπὸ τὸ τειχόκαστρον, μέσα εἰς τὸ χαντάκι ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον συρρέουσι καὶ στραγγίζουσιν ἡ βρώμας ὄλαις τῶν ἀποπάτων τοῦ ἄστεως, διὰ χειρὸς ἔχων τὴν αἰσχύνην τῆς σαρκὸς του, ἄξια προοίμια λαβὼν τῆς μισθοποδοσίας τῆς ἀρίστης συμβουλῆς του καὶ τῆς λαμπρᾶς του πολιτείας.

Ἀπώλετο δὲ καὶ πολὺς λαὸς ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἕκ τε τῆς αὐλῆς τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ τῶν ἐκτός, ψυχὰι ὡς ἔννεακόσιοι.

Συνέβησαν δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ ἄλλα δύο φοβερὰ σημεῖα.

Πρῶτον· Κανδήλαν μεγάλην ἀργυρὰν εἶχε κρεμάσει ἀφιέρωμα ὁ Ἡγεμὼν ἔμπροσθεν τοῦ ἀγίου Λειψάνου, καὶ αὐτὴ τὴν ἰδίαν νύκτα ἔπεσε χαμαὶ καὶ συνετρίβη τὴν βάσιν, μηδὲ μιᾶς ἄλλης μηδὲν ὅμοιον παθούσης, ἀπὸ τόσας πολλὰς ὅπου ἐκεῖ κρέμανται, καὶ μὲ ὄλον ὅπου ἐκρέματο ἀπὸ μίαν ἄλυσιν πολλὰ δυνατὴν· φαίνεται καὶ τὴν σήμερον τὸ πάθος τῆς Κανδήλας, ἦγουν* τὸ τῆς βάσεως, ἐπειδὴ ἔτσι καθὼς εὐρέθη, πάλιν τὴν ἐμετακρέμασαν, καὶ μένει μαρτυροῦσα τὸ συμβὰν μὲ ἀλαλήτους φωνάς.

Δεύτερον· Ἐκείνην τὴν ὥραν καὶ τὴν στιγμήν, καθὼς ὕστερον ἐξετάσαντες ἐβεβαιώθησαν, μία φλογερὰ σαγίτα, ἦγουν* ἀστροπελέκι, ἐκτύπησε τὴν εἰκόνα τοῦ Ἡγεμόνος ἐν τῇ Βενετία, καὶ τὴν κατέκαυσε, χωρὶς νὰ πάθῃ ἄλλο τι τῶν τῆς οἰκίας οὐδὲν κακόν, τὸ ὁποῖον καὶ ἐξήγησαν εὐθὺς διὰ κακὸν οἰωνὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ Ἡγεμόνος οἱ ἐκεῖ ὄντες ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ συγγενεῖς καὶ οἱ λοιποὶ λατῖνοι λαϊκοὶ καὶ ἐκκλησιαστικοί.

Ὁ δὲ πρεβεδοῦρος* καλούμενος, ὁ λατινεπίσκοπος καὶ ἄλλοι ἐξουσιασταὶ καὶ ἰδιῶται, ὅσοι ἐκατοίκουν μέσα εἰς τὴν πόλιν Κερκύρας, ἐνταῦθα γάρ ἐστι καὶ τὸ παλάτιον τοῦ λατινεπισκόπου, καὶ ἄλλων πλείστων, οἱ λοιποὶ λέγω τοῦτοι ἔδωκαν προσταγὴν νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου ἡ συναχθεῖσα ἐκεῖσε ὕλη, ὡς προεῖρηται.

Καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἄλλως ὠκονόμησαν, τὴν δὲ γε πλάκα, ὅπου ἠτοιμάσθη διὰ τράπεζαν, φέροντες ἀπέθηκαν διὰ τιμὴν εἰς τὸν λεγόμενον Δόμον*, ἦτοι εἰς τὸν Ναὸν τῆς ἰδικῆς τῶν Μητροπόλεως, εἰς τὸ μέγα Ἀλτάρι* καλούμενον· ἐκεῖ ὁράται, ἀκουμβισμένη χαμηλὰ κατὰ τὸ πλάγιον, μέχρι τῆς σήμερον.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ στρατιώτης, ἦτοι ὁ φύλαξ τῆς Μονετζιόνος*, ἡμέρας γενομένης, ὄλος ἐνθουσιῶν ἐβόα φωνῇ μεγάλη καὶ ἐκήρυττε λέγοντας: «ὁ Ἅγιος Σπυρίδων ἔκαμεν αὐτὰ τὰ μεγάλα καὶ φοβερὰ πράγμα-

τα!», καὶ καταλεπτῶς ἐδιηγείτο ὅλην τὴν ὑπόθεσιν, οἱ Λατῖνοι μὴν ὑποφέροντες τὴν αἰσχύνην, μετὰ τρεῖς ἡμέρας εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπέπεμψαν αὐτόν.

* * *

Αὐτὴ εἶναι ἡ Διήγησις τοῦ φρικτοῦ Τεραστίου, τοῦ ἐν τῇ πόλει τῆς Κερκύρας τελεσθέντος, διὰ τοῦ εὐηκόου Προστάτου αὐτῆς καὶ ὅλης τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας θειοτάτου Σπυρίδωνος.

Πρέπει τώρα νὰ θεωρήσωμεν καταλεπτῶς καὶ ἐπιμελῶς τὰ περιστατικὰ ἐκεῖνα, ὅπου τὸ καταστήνουν ἀναντίρρητον, διὰ νὰ μὴν ἤμπορουν οἱ ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας νὰ φλυαροῦν λέγοντες, ὅτι νὰ ἐστάθῃ ἕνα συμβεβηκὸς* ὁ ἐμπρησμός τῆς ἀποθήκης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁ Ἡγεμὼν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀπώλοντο.

Κεφάλαιον β'.

Ὅτι ὁ ἐμπρησμός τῆς ἀποθήκης ὄντως ἔργον ἐστάθῃ τοῦ Οὐρανοῦ

Ὅσον διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους, ὅπου κατοικοῦν εἰς τὴν Νῆσον ἐκείνην τῶν Κορυφῶν*, καὶ ὁμοίως τῶν πέριξ Νήσων, ἤγουν* Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Ἀγίας Μαύρας καὶ τῶν λοιπῶν, καὶ ἀκόμα διὰ ὅλους τοὺς Ἡπειρώτας, ὅπου γειτονεύουν εἰς τὴν Νῆσον ἐκείνην, καμμίαν ἀμφιβολίαν δὲν ἔχομεν, πῶς ὅλοι εἶναι πληροφορημένοι καὶ ἀδιστακτως καταπεισμένοι, πῶς ἡ καταστροφὴ ἐκείνης τῆς Ἀκροπόλεως, δὲν ἔγινε κατὰ συμβεβηκός*, ἀλλὰ κατὰ Θεομηνίαν τοῦ Οὐρανοῦ.

Τοῦτο ὅλοι ἀμεταθέτως φρονοῦσι, καὶ τοῦτο πρὸς τοὺς ἐπιδημοῦντες ἐκεῖσε ξένους Ὀρθοδόξους κηρύττουσι διὰ στόματος, καὶ εἰς τὸν Δόμον* αὐτοὺς φέροντες χάριν περιηγήσεως, μυστικωτέρῳ δακτύλῳ τὴν κειμένην ἐκεῖσε πλάκα τοῦ Ἀλταρίου* μετὰ χαρᾶς δείχνουσι.

Λοιπὸν ὅλος ὁ ἐδικός μας ἀγὼν εἶναι, ὄχι μόνον νὰ κοινολογήσωμεν τὸ Θαῦμα εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ ἀδελφούς μας Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀποδείξωμεν πῶς εἶναι ὄντως θαῦμα, καὶ θαυμάτων μέγιστον, ὄχι δι' αὐτοὺς τοὺς Ὀρθοδόξους, οἱ ὁποῖοι εὐγνωμόνως καὶ ἐν ταπεινώσει ψυχῆς θέλουσι τὸ δεχθῆ καὶ θέλουν δοξάσουν τὸν Κύριον, ἀλλὰ διὰ ἐκείνους τοὺς ἀυθάδεις, ὅπου εὐκολα θρασύνονται νὰ ἐναντιώνονται εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ θείου Πνεύματος.

* * *

Λοιπὸν εἶναι χρεῖα πρῶτον νὰ περιγράψωμεν, ὅσον εἶναι δυνατόν, μὲ τὸν λόγον τοὺς τόπους ἐκείνους, τὶ λογιῆς εἶναι. **Ὅθεν** καὶ διὰ περισσοτέραν σαφήνειαν τῶν λεγομένων, θέλομεν ἐκδώσει καὶ τὴν **ἰχνογραφίαν** τῶν αὐτῶν τόπων, καθὼς ἔτι σώζονται εἰς τὴν μνήμην μας, ὅπου κατὰ μαθήσεως ἔρωτα ἐκεῖσέ ποτε διελθόντες τοὺς εἶδομεν.

Τὴν πόλιν τῆς Νήσου Κερκύρας οἱ ἐντόπιοι τὴν ὀνομάζουν Χώραν, μὲ τὸ ὁποῖον ὄνομα φανερώνουσιν αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν τὴν καθολικὴν πόλιν, ξεχωρίζοντές τὴν ἀπὸ τὰ Βαρούσια καὶ Καστέλλια*, ὅπου παρέ-

Ἡ νῆσος Κέρκυρα ἐν σχέσει μετὰ τὴν Ἠπειρον καὶ κάτωθι ἡ πόλις τῆς Κερκύρας μετὰ τὸ παρακείμενον νησίδιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἡ «**Ὀ**ὐρανοῦ **Κ**ρίσις».

Μέσα εἰς τὴν Χώραν εἶναι καὶ ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου καὶ ἡ Μητρόπολις τῶν Δυτικῶν. **Ἐ**κεῖ εἶναι ἡ Σπιανάδα*, τὴν ὁποίαν ἀναφέρει ἡ διήγησις. **Ἐ**κεῖ καὶ ἡ προειρημένη Ἐκκλησία τοῦ Ἐσταυρωμένου, εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ὀσπητίων, εἰσερχομένου σου ἀπὸ τὴν Σπιανάδαν*, εἰς τὸν κοινὸν δρόμον τῆς Πόλεως, οἰκοδομημένη.

Ἡ Σπιανάδα* ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἐπὶ πολὺ, ἀπὸ ἀνατολῶν εἰς δυσμᾶς. **Τ**ὸ πλάτος τῆς εἶναι καὶ αὐτὸ ἰκανόν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὰ ὀσπήτια τῆς Χώρας ἕως εἰς τὸ τειχόκαστρον πρὸς βορρᾶν. **Εἶ**ναι τόσον ἐπίπεδος, καὶ τόσον ὁμαλή, ὅπου σχεδὸν μιμεῖται μαθηματικὴν ἐπιφάνειαν.

Εἶναι λοιπόν, ὡς εἶπον, ἡ Χώρα ὅλη τειχογυρισμένη μετὰ δυνατώτατον τειχόκαστρον. **Τ**οῦτου τὸ βόρειον μέρος βρέχεται ἀπὸ τὴν θάλασσαν, ὅπου μεσολαβεῖ μετὰ τῆς Νήσου καὶ τῆς ἄντικρυ Ἠπείρου.

Εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς Χώρας, ἤγουν* τὸ βόρειον, παράκειται κοντὰ εἰς τὴν χώραν Νησίδιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξέχουσιν εἰς ἰκανὸν ὕψος δύο κορυφαὶ καὶ λέγουσι τινές, ὅτι ἐκ τούτων τῶν δύο Κορυφῶν* πατρωνομάσθη καὶ ἡ Χώρα καὶ ἡ Νῆσος ὅλη Κορυφαὶ* ἢ Κορυφοί*.

Τοῦτο τὸ νησίδιον δὲν εἶναι ἔρημον· εἶναι μάλιστα Καστέλλι* δυνατώτατον καὶ καλὰ κατοικημένον. **Τ**οῦτο, ὡς πρὸς πεζοὺς ἐχθροὺς ἔχει ὀλοτρόγυρά του, ὡσὰν ἰσχυρώτατον τειχόκαστρον, τὴν θάλασσαν ἰκανοῦ βάθους. **Ὡ**ς δὲ πρὸς θαλασσινοὺς εἶναι καὶ αὐτὸ ὀλοτρόγυρα τειχογυρισμένον μετὰ δυνατώτατον καὶ ὑψηλώτατον τειχόκαστρον. **Ὀ**νομάζεται κοινῶς Τσιταδέλλα*, ἤγουν* πολίχνιον, ἢ ἀληθέστερον εἰπεῖν, Ἀκρόπολις· ὡσὰν ὅπου ἐν καιρῷ κινδύνων, αὐτὴ τὸν τρόπον τινὰ ἐπαγγέλλεται τὸ ἀνάλωτον.

Διὰ τοῦτο ἐκεῖ μέσα, εἰς ὑπόγειον τόπον τῶν ἐκεῖ Κορυφῶν*, εἶναι ἡ ἀποθήκη ὅλης τῆς αὐθεντικῆς Μονετζιόνης*· καὶ ἐντεῦθεν μεταδίδε-

ται εἰς ὅλα τὰ καστέλλια* καὶ τοὺς πύργους. **Τ**ῆς ἀποθήκης ταύτης τὴν Πόρταν, ἀείποτε ἡμέραν καὶ νύκτα, κατὰ τὴν εὐρωπαϊάν συνήθειαν, φυλλάττει διωρισμένους Σολδαῖτος*, ἡγουν* στρατιώτης.

Ἐκεῖ μέσα εἶναι καὶ τὸ Γενεραλαῖτον*, ἡγουν* τὰ παλάτια τοῦ Ἡγεμόνος, καὶ ἄλλων πολλῶν ἀξιωματικῶν.

Ἀπέχει λοιπὸν τὸ τειχόκαστρον τῆς χώρας, ἀπὸ τὸ τειχόκαστρον τῆς Ἀκροπόλεως ταύτης, ὡσεὶ λίθου βολῆν. **Κ**άτω δὲ μεσολαβεῖ, ὡς εἴρηται, θάλασσα, διὰ τῆς ὁποίας καὶ χωρίζονται. **Ε**ἰσέρχονται δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν καὶ ἐξέρχονται οἱ ἄνθρωποι διὰ Γεφύρας ξυλίνης, τὴν ὁποίαν κάτωθεν βαστάζουσι κολῶναις κτισταί, πλατεῖαι ὅσον καὶ ἡ Γέφυρα.

Ἐως εἰς ἓνα μέρος, διωρισμένον, τῆς νυκτός, εἶναι ἄδεια νὰ εἰσέρχονται καὶ νὰ ἐξέρχονται οἱ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο εἰς τὸ ἄλλο διὰ τὰς χρείας των. **Φ**θάνωντας ἡ διωρισμένη ὥρα, κλείονται αἱ θύραι, καὶ ἐκεῖναι τῆς Ἀκροπόλεως καὶ αὐταὶ τῆς Χώρας· κλείονται δέ, κατὰ τὴν εὐρωπαϊάν τάξιν καὶ συνήθειαν, ὥστε ὅπου εἰς τὸ ἐξῆς εἶναι ἀδύνατον ἢ νὰ εἰσέλθῃ ἢ νὰ ἐξέλθῃ τις.

* * *

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡγουν* καθὼς περιεγράψαμεν τοὺς τόπους καὶ καθὼς εἰς τὴν **ἰχνογραφίαν** φαίνονται, ποῖος θέλει εὐρεθῆ τόσον θρασύς πυρρωνιστής*, ὥστε ὅπου νὰ τολμήσῃ νὰ ὀνομάσῃ συμβεβηκὸς* ἓνα τόσον φοβερὸν Ἔργον, τὸ ὁποῖον τόσα ἄλλα θαύματα περικυκλώνουσι καὶ τὸ συστήνουσι πανταχόθεν, διὰ ἓνα φρικτὸν ἔργον τοῦ Οὐρανοῦ;

Ἐστω γάρ, ἃς δώσωμεν πρὸς ὦραν, ὅτι κατὰ συμβεβηκὸς* καὶ ὄχι ἐκ θείας ὀργῆς ἔπεσεν ὁ κεραυνὸς εἰς τὴν Μονετζιόν*.

Ὁ Σολδαῖτος* πόθεν εὐρέθη εἰς τὴν Σπιανάδα*; **Π**ῶς ἄφησε τὸ πόστον του, καὶ ἔλειψε ἀπὸ τὸ χρέος του, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπόκειται κεφαλικὴ τιμωρία, ὅποιος κἄν μίαν στιγμὴν ἢ ἓνα πάτημα λείψῃ ἀπὸ τὴν τάξιν του; **Ἄ**λλὰ καὶ πῶς ἦτο δυνατὸν ἄλλως νὰ γένη εἰς ἓνα καιρὸν, ἦτοι μεσονυκτίου, ὅπου ἦτον δυνατὰ καὶ ἀσφαλέστατα κλεισμέναις οἱ πόρταις καὶ τῶν δύο Κάστρων;

Στοχάζομαι τί ἔχει νὰ ἀποκριθῇ ὁ συκοφάντης· ὅτι δηλαδὴ τιναχθεῖσα ἡ γῆ, τὸν ἐπέταξεν ἐκεῖ, καθὼς συμβαίνει πολλάκις καὶ εἰς τὰ φουρνέλα, ὅπου ἀκοντίζονται μακρὰν πέτραις μεγάλαις. **Ἐ**στω· ἀλλὰ πῶς καὶ ζωντανόν; **Σ**χεδὸν ἀδύνατον εἶναι, πρῶτον μὲν ἀπὸ τὸν σφοδρότατον ἐκείνον τιναγμὸν τῆς γῆς νὰ ἠμπορέσῃ νὰ μείνῃ ζωντανός· δεύτερον, καὶ τὸ νὰ ἀποσφενδονισθῇ ἓνα τόσον διάστημα, ὅπου δύναται νὰ εἶναι περισσότερον ἀπὸ μίλιον, καὶ νὰ βαστᾷ καὶ εἰς τὸν ὤμὸν του τὸ ὄπλον του, πῶς ἤθελε γένη ἄνευ θαύματος ἓνα τοιοῦτον ἔργον εἰς τὸν ἐχθρόν;

Ἡ Κανδήλα τοῦ Ἡγεμόνος, διατί μόνῃ ἐκείνῃ νὰ πέσῃ εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ μὲ ὄλον ὅπου ἐκρέματο ἀπὸ δυνατὴν ἄλυσιν, καθὼς ἡ αὐτὴ

οὔσα καὶ τὴν σήμερον φαίνεται; **Τ**οὺς Ὁρθοδόξους νομίζω εἰς τοῦτο θέλεις συκοφαντήσεις, πῶς ἐκεῖνοι νὰ ἔκαμαν τούτην τὴν ἐπιβουλήν, τὸν ὄλεθρον μαθόντες τοῦ Ἡγεμόνος. **Ἀ**λλὰ δὲν ἔχει τόπον παντάπασι μία τόσον ψυχρὰ συκοφαντία. **Ἐ**πειδὴ, πρῶτον εἶδον πεσμένην τὴν Κανδήλαν, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ὄρθρου, καὶ ἡμέρας γενομένης ἔμαθον καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἡγεμόνος. **Ἐ**πειτα καὶ τὶ κέρδος εἶχον, μὲ τὸ νὰ ρίψουν κάτω τὴν Κανδήλαν, ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ τὸ καταλάβω.

Τί ἄλλο τέλος πάντων σοῦ μένει νὰ συκοφαντήσης;

Ἡ ἐν Βενετία πυρπόλησις τῆς εἰκόνης τοῦ Ἡγεμόνος, τάχα θέλεις τολμήσεις νὰ εἰπῆς, ὅτι καὶ τοῦτο κατὰ συμβεβηκὸς* ἔγινεν; **Ἀ**λλὰ κατὰ ἀλήθειαν μία τόση αὐθάδεια, καὶ μία τόσον βδελυκτὴ ἀγνωμοσύνη, εἰς τόσον ὀλοφάνερα σημεῖα, τίποτας δὲν διαφέρει, ἀπὸ τὸ νὰ τὰ εἰπῆ καὶ ὅλα ψεύματα καὶ ὅλως ἀνύπαρκτα.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ὄχι, δὲν εἶναι ψεύματα. **Ἐ**στάθη βεβαιότατα ὁ ἐμπρησμός, καὶ τὰ ἐξῆς ἅπαντα, καὶ βεβαιώνει ταῦτα ἡ κοινὴ φωνὴ τῶν Κερκυραίων, ὅπου καὶ τὰ εἶδαν, καὶ τοὺς φόβους ἐκείνους ἔπαθον. **Κ**αὶ ὕστερα ἀπὸ τούτους τὸ βεβαιώνει ἡ ὁμοφωνία τῶν πέριξ Νήσων καὶ τῶν γειτόνων Ἡπειρωτῶν.

Λοιπὸν, ὄντας βέβαιον, πῶς ἔγινεν ὁ ἐμπρησμός, καὶ τὰ ἐξῆς ἅπαντα, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, πῶς καὶ ἔργα ἐστάθησαν αὐτὰ ὅλα τῆς θείας δυνάμεως.

Ἐπειδὴ τόσον πολλά, ἤγουν* **π**ρῶτον ὁ ἐμπρησμός, τῆς ἀποθήκης· **δ**εύτερον ἡ μετατόπισις τοῦ στρατιώτου· **τ**ρίτον ἡ πτώσις τῆς Κανδήλας· **τ**έταρτον ἡ ἐν τῇ Βενετία κατάκαυσις τῆς εἰκόνης, κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν· **π**έμπτον ὁ τρόπος ὅπου εὐρέθη φονευμένος ὁ Ἡγεμών, ἤγουν* ἀπὸ τὰ δύο ἐκεῖνα δοκάρια, τὰ ὅποια ὡσὰν διωρισμένα συνέδραμον, διὰ νὰ τοῦ σφίγξουν θανασίμως τὸν λαιμόν, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐξήρχοντο ὑπερήφανες ἐκείναις ἀπειλαῖς· **ἔ**κτον τὸ ἄτιμον ἐκεῖνο ρίψιμον τοῦ θεολόγου ἔξω τοῦ ἄστεως μέσα εἰς τὸν βόρβορον, ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου ἐκοιμᾶτο καλὰ σκεπασμένος, κατησφαλισμένος μέσα εἰς τὰ αὐθεντικὰ παλάτια.

Ὅλα αὐτὰ λέγω, καὶ ἄλλα ἴσως τούτων πλείονα, τίς θέλει εὐρεθῆ τόσον ἄλογος, ὥστε ὅπου νὰ θέλῃ νὰ διίσχυρίζεται, πῶς ἐσύντρεξαν καὶ ἔγιναν οὕτω κατὰ συμβεβηκὸς* ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου*; **Ἀ**δύνατον, ἀδύνατον εἶναι ὅλα τοῦτα ἐκ συμφώνου, ἔτσι ἀπὸ μίαν ἄλογον φοράν, νὰ γένουν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα.

Καὶ ἐπειδὴ ὡς προδέδεικται, ἀναντιρρήτως ἔγιναν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκὸς* νὰ ἔγιναν εἶναι ἀδύνατον, ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ κάθε ἐναντίον στόμα, πῶς ὅλα ἐστάθησαν ἀποτελέσματα τῆς Παντουργοῦ δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου, ὡσὰν ὅπου ὅλα ἐνεργήθησαν κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ χρόνου, εἰς διαφόρους τρόπους, κατὰ διαφόρους τρόπους, διὰ ἐν καὶ τὸ αὐτὸ τέλος, τοῦτ' ἔστι διὰ νὰ μὴ γένη τὸ ἔργον ἐκεῖνο τὸ παρανομώτατον, καθὼς καὶ δὲν ἔγινεν.

Ἀνίσως ὁ Ἡγεμὼν ἤθελεν εὐρεθῆ μόνον ἀποθαμμένος, ἢ ἀπὸ τὸν σεισμὸν τῆς Ἀκροπόλεως, ἢ καὶ ἄνευ τοῦ σειμοῦ, δὲν ἠθέλαμεν λάβει παρευθὺς μίαν μεγάλην ὑποψίαν, μήπως ὁ θάνατος ἐκεῖνος συνέβη εἰς αὐτὸν ἀπὸ θεομηνίαν, διατὶ οὔτε τῶν ἱερέων τὰς δεήσεις ἐδέχθη, ἀλλὰ καὶ ἐφοβέρισε νὰ τοὺς στείλῃ εἰς τὰ καμαρῶτα* νὰ μὴν ἰδοῦν πλέον ἥλιον, οὔτε εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ Ἀγίου ἐπείσθη, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπροτίμησε τοῦ καπνολόγου* του τὴν συμβουλήν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Θαυματουργικώτατος Σπυρίδων τοῦ ἔκοψε τὴν ζωὴν, διὰ νὰ μὴ φέρῃ εἰς ἔργον τὴν παράνομόν του βουλήν. **Ναὶ** βεβαιότατα, μὲ κάθε δίκαιον, δι' αὐτὰ ὅλα μεγάλην καὶ δυνατὴν ὑποψίαν θεομηνίας ἠθελε μᾶς δῶση μόνος ὁ θάνατός του.

Ἀλλὰ τώρα, ὅπου ἔχομεν τόσα μεγάλα σημεῖα, ὅπου κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἓνα μέγα θαῦμα, ποῦ μένει πλέον καμμία ἀμφιβολία, πῶς ὁ ἐμπρησμὸς καὶ ἐπομένως ὁ θάνατος τοῦ Ἡγεμόνος ἐστάθη τῶντι ἔργον θεϊκῆς ὀργῆς;

Ἐπειδὴ, πῶς δὲν εἶναι θαῦμα τὸ νὰ πέσῃ ἡ Κανδήλα, χωρὶς καμμίαν αἰτίαν, καὶ μόνη ἐκεῖνη τοῦ Ἡγεμόνος καὶ ὄχι ἄλλη; **Πῶς** δὲν εἶναι θαῦμα, τὸ νὰ ὑπάγουν δύο ἄψυχα ξύλα ἐκ συμφώνου νὰ πνίξουν τὸν Γενεράλην*; **Πῶς** δὲν εἶναι θαῦμα τὸ νὰ εὐρεθῆ ὁ θεολόγος ἔξω ἀπὸ τὰ παλάτια, ἔξω ἀπὸ τὸ τειχόκαστρον, μέσα εἰς ἐκεῖνον τὸν συγκαμερώτατον βόρβορον; **Πῶς** δὲν εἶναι θαῦμα τὸ νὰ ὑπάγῃ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ἀστροπελέκι νὰ καύσῃ τὴν εἰκόνα του, λέγω τοῦ Ἡγεμόνος, εἰς τὴν Βενετίαν;

Ναὶ βεβαιότατα, ὅλα αὐτὰ θαύματα εἶναι καὶ ὅλα αὐτὰ κάνουνσιν ἀναντίρρητον τὴν θεϊότητα τοῦ πρώτου Θαύματος, ἡγουν* τοῦ ἐμπρημοῦ.

Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὅπου μοῦ γεμίζει χαρὰν τὴν ψυχὴν, καὶ ὅπου μὲ κάνει νὰ φωνάξω μὲ τὸν θεόσοφον Ζοροβάβελ καὶ νὰ εἰπῶ: «εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας· ἡ ἀλήθεια μένει καὶ ἰσχύει εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ζῆ καὶ κρατεῖ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος» (Ἐσδρ. δ' 38)· ἐκεῖνο λέγω, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἔχω ὅλην τὴν πεποίθησιν, ἤδη κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἀληθείας, σαλπίζω τὰ νικητήρια, εἶναι ἢ τοῦ στρατιώτου μετάθεσις.

Ἡξευρε βεβαιότατα ὁ θεϊότατος Πατήρ, πῶς δύνανται νὰ κινηθοῦν κατὰ τοῦ θεοῦ τούτου Θαύματος γλῶσσαι βλάσφημοι, διὰ τοῦτο πρὸ τῶν ἄλλων πάντων, ἐμετατόπισεν ἔξω εἰς τὴν Σπιανάδα* ζωντανὸν τὸν φύλακα, διὰ νὰ τὸν ἔχῃ ἔπειτα κήρυκα περίτρανον καὶ μεγαλοφωνότατον, ὧν τε ἠκουσεν, ὧν τε εἶδε καὶ ὧν αὐτὸς ἔπαθε.

Λέγε, λοιπὸν ἐσύ, καλὲ στρατιῶτα, ποῖος ἔβαλε τὸ πῦρ εἰς τὴν ἀποθήκην;

Id San Spiridion ha fatto questo feribile Caso. Ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἔπραξε τοῦτο τὸ φοβερὸν ἔργον.

Ἐτσι ἡμέρας γενομένης, ἐνθουσιῶν ἐφώναζε, λέγωντας, ὅτι ἐγὼ Τὸν εἶδα, ὅπου ἦρχετο ἐπάνω μου μὲ δαυλὸν* ἀναμμένον εἰς τὴν χεῖρα,

προσθέτωντας καὶ τὰ λοιπά, ὅπου εἶπαμεν εἰς τὴν Διήγησιν.

Κοντὰ δὲ εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ στρατιώτου, ἐμαρτύρησε καὶ ἓνας ἄρχων Βενετσιάνος, ὅστις ἐκατοίκει εἰς τὴν Χώραν. **Κ**αὶ ἐμαρτύρησε λέγωντας, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἔλαχε νὰ εὔρεθῆ ἔξω εἰς τὸ δῶμά του καὶ εἶδε τρεῖς φλόγας πυρός, ὅπου εὐγῆκαν ἀπὸ τὸ Καμπαναρίον τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος καὶ ἐκτύπησαν ἴσα μέσα εἰς τὸ Καστέλλι*, καὶ εὐθὺς ἄναψεν ἡ ἀποθήκη τῆς μπαρούτης καὶ ὁ μέγας ἐκεῖνος σεισμός ἠκολούθησε. **Τ**ούτη εἶναι ἡ ἀλήθεια, ὅπου νικᾷ ὑπὲρ πάντα καὶ ὅπου φράζει κάθε στόμα ἀπύλωτον.

Καὶ δῆλον ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὴν σιωπὴν καὶ συστολὴν τῶν λοιπῶν Λατίνων. **Ἐ**πειδὴ, ἂν δὲν ἐπείθοντο εἰς τὴν διαλαλίαν τοῦ στρατιώτου καὶ νὰ τοὺς κυριεύσῃ ἄκρος φόβος, ἀλλὰ τὸ ἐστοχάζοντο διὰ ἓνα ἀπλῶς συμβεβηκός*, διατὶ ἐσήκωσαν ἀπὸ τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου τὴν ἐκεῖ συναχθεῖσαν ὕλην, καὶ δὲν ἠκολούθησαν νὰ τελειώσουν ἓνα τοιοῦτον ἔργον, ὅπου αὐτοὶ τὸ εἶχον καὶ τὸ ὠνόμαζον ἀγιώτατον καὶ θειώτατον; **Μ**άλιστα τοῦτο ἔπρεπεν ὁ Λατινεπίσκοπος, ὡς κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας του, νὰ τὸ ἐπιμεληθῆ, διὰ νὰ λάβῃ παρὰ πάντων ἔπαινον ἀσύγκριτον. **Ἄ**λλ' ὅμως, ὄχι μόνον τοῦτο δὲν ἐτόλμησαν πλέον νὰ κάμουν, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐσήκωσαν ἐκεῖθεν τὸ ὀγληγορώτερον. **Κ**αὶ ὄντως, ἡ Ἀλήθεια νικᾷ ὑπὲρ πάντα.

Τόσον καλὰ τὸ ἐκατάλαβαν, πῶς ἦτον ὀργὴ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὥστε ποῦ μὴν ὑποφέροντες νὰ τὸ κηρύττῃ μὲ ὄλην τὴν παρρησίαν ὁ Ἴταλὸς ἐκεῖνος Σολδᾶτος*, τὸ ὀγληγορώτερον τὸν εὐγαλαν ἀπὸ τὴν Νῆσον, ἀποστείλαντες αὐτὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Τὸ ἐκατάλαβαν ἀκόμη καὶ καλὰ τὸ ἐβεβαιώθησαν καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ Ἡγεμόνος Ἀνδρέου Πιζάνη. **Ἐ**γνώρισα εἰς τοὺς Κορυφοὺς* ἓνα εὐγενικόν, ἀγαθόν, καὶ χριστιανικὸν ἄνθρωπον, τοῦνομα Νικολέτον, τοῦπικλὴν Ῥοδόσταμον, γέροντα ἤδη τὴν ἡλικίαν· οὗτος μοὶ ἔλεγεν, ὅτι ἀπελθὼν ποτε εἰς Βενετίαν, ἐπῆγε καὶ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βιοθανοῦς ἐκεῖνου Ἡγεμόνος Ἀνδρέου Πιζάνη. **Ε**ὐρῆκε μίαν του ἀδελφὴν, ἐσυνωμίλησε μὲ ἐκείνην, ἡ συνομιλία ἔφερεν εἰς τὸ μέσον τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. **Κ**αὶ εἶδα, ἔλεγε, παράδοξον πρᾶγμα. **Ἀ**ντὶ νὰ ἰδῶ, ἔλεγεν, εὐλάβειαν, σέβας, φόβον ἀπὸ αὐτὴν πρὸς τὸν Ἅγιον, εἶδα μάλιστα, ὅπου ἐταράχθη, ἐσυγχίσθη ἢ ὑπερήφανος γυνὴ ἀπὸ ἄκρον μῖσος καὶ ἀντιπάθειαν, διὰ τὸν ὄλεθρον τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Ἀνδρέου, πρὸς τὴν Αὐτοῦ Ἀγιότητα.

Μέρος τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἰς τὴν πόλιν τῆς Κερκύρας, μὲ τὸ πανύψηλον κωδωνοστάσιον, ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου ἐξεπέμφθη λάμψις πυρός πρὸς τὴν πυριτιδαποθήκην, τὴν νύκτα τῆς 11-12.11.1718.

Ὡστε ὁποῦ, ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἀναντιρρήτων σημείων, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀσπόνδων ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Πίστεως, οἱ ὅποιοι ἔπαθον τὴν ἀνείκαστον* καὶ ἀθεράπευτον ταύτην αἰσχύνην, πάντη πάντως ἀπεδείχθη, καὶ βεβαιότατον ἔγινεν, ὅτι τοῦ θαυμαστοῦ καὶ ὑπερθαυμάστου θεοῦ Σπυρίδωνος ἔργον ἐστάθη ἡ καταστροφή τῆς Ἀκροπόλεως. **Καὶ ὅποιος θέλει νὰ ἀρνηθῆται τὴν φωνοτάτην τούτην ἀλήθειαν, ἐξάπαντος πρέπει νὰ ὁμολογηθῆ ἀπὸ μιᾶς ἀναίσχυντος, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ παντάπασιν ἄλογος καὶ ἀναίσθητος.**

Κεφάλαιον γ'.

Ὅτι ἡ θαυματουργία αὕτη τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος εἶναι κατὰ ἀλήθειαν Ἀδέκαστος Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς

Ὅτι μὲν ἡ καταστροφή τῆς Ἀκροπόλεως ἔργον ἐστάθη τῆς δεξιᾶς τοῦ Σπυρίδωνος, ἀπεδείχθη ἤδη ἐν τῷ προλαβόντι κεφαλαίῳ μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐξέτασιν· καὶ μὲ ὅλους τοὺς τρόπους ἐγνωρίσθη καὶ ὁμολογήθη διὰ τοιοῦτον, ἀκόμα καὶ ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἐχθρούς.

Ἀλλὰ διὰ ποίαν αἰτίαν ἔγινε, καὶ εἴρηται πολλάκις, καὶ πάλιν τὸ λέγομεν· ὅτι, διὰ νὰ μὴ κτίσῃ ὁ ἀλαζῶν Ἡγεμὼν μέσα εἰς τὸν θεῖον του Ναὸν τὸ Ἀλτάρι* ὁποῦ ἐμελέτησεν.

Ἔτσι εἶπε καὶ τὴν πρώτην νύκτα, ἔτσι εἶπε καὶ τὴν δευτέραν, ὅταν κατ' ὄναρ ἐφάνη εἰς αὐτόν, συμβουλευόντάς τον, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα προστάζωντάς τον, νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸν σκοπὸν ὁποῦ ἔβαλε· ἤτοι νὰ μὴ βάλῃ εἰς πρᾶξιν τὴν παράνομον ἀπόφασίν του, τοῦτ' ἔστι νὰ μὴ θελήσῃ νὰ κτίσῃ μέσα εἰς τὸν Ναὸν του, ἐκεῖ εἰς τὸ ἅγιόν του πλευρόν, τὸ ἀθέμιτον καὶ θεομίσητον Ἀλτάρι* του, διατὶ θέλει τὸ μετανοήσῃ, ὅτε οὐδὲν ὄφελος.

Ἄφρον Ἡγεμῶν, ἀσύνετε Ἀνδρέα Πιζάνη, τί σε ὠφέλησεν ἡ κατὰ τῆς ἀψευδοῦς ὀπτασίας μεγαλοψυχία; **Διατί** τόση θρασύτης ἐναντίον τῶν θερμῶς σε παρακαλούντων, διὰ νὰ μὴ κάμῃς μίαν καινοτομίαν μέχρι τότε ἀνήκουστον; **Διατί** ἀπειλαὶ καὶ φοβερῖσμοί, ἐναντίον τῶν καλῶν ἱερέων τοῦ θεοῦ Ἱεράρχου, ὁποῦ σὲ ἰκέτευον μὲ ὅλην τὴν ταπείνωσιν; **Ἄμποτες** καὶ νὰ μὴν ἤθελες καταπεισθῆς εἰς τοὺς ἀνοήτους λήρους* τοῦ ἀθεωτάτου καπνολόγου* σου· διότι, ἀγκαλὰ* καὶ κατὰ ἄλλον τρόπον ὁμολογουμένως ἤσουν *anima persa, ψυχὴ ἀπωλεσμένη*, ὅμως κἂν δὲν ἤθελες στερηθεῖς τόσον παράκαιρα τὸ φῶς τῆς παρουσίας ζωῆς.

Καὶ λοιπὸν ἡ ἀπόφασις τοῦ Ἁγίου ἔλαβε τέλος. **Ὁ** Ἡγεμὼν καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἀπωλέσθησαν. **Ἡ** τοῦ Ἀλταρίου* βουλή ἔμεινεν ἀτελείωτος.

* * *

Τώρα φαίνεται μοι, πῶς δὲν εἶναι πολλὴ δυσκολία νὰ στοχασθῆ καθ' ἕνα, ὅτι ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἐπαράστηνε καὶ παραστήνει

ὄλον ἓνα τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν μὲ ὅλα τῆς τὰ φρονήματα· καὶ πάλιν, ὅτι μὲ τὸ Ἀλτάρι* ἐκεῖνο, ἐπαραστήνετο ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία μὲ ὅλα τὰ ἐδικά τῆς φρονήματα, καὶ μὲ τὸν Πάπαν τῆς.

Βεβαιότατα οὕτως ἔχει καὶ ἀλλέως δὲν δύναται νὰ εἶναι ἡ τούτων κατὰστασις.

Τὸ Ἀλτάριον* εἰσάγει καὶ Πάπαν καὶ ψευδοσύνοδον Φλωρεντινὴν, ἤγουν* καὶ προσθήκην τοῦ Ἁγίου Συμβόλου, καὶ ἀζυμοθυσίαν* καὶ μετουσίωσιν ἄνευ ἐντεύξεως καὶ ὅλας τὰς ἐξῆς καινοτομίας.

Ὁ Σπυρίδων ὀργίζεται καὶ ὀργιζόμενος ἀποβάλλει τὸ ἡγούμενον, ἤγουν* τὸ Ἀλτάρι*· ἄρα σὺν αὐτῷ καὶ δι' αὐτοῦ ἀπέβαλε καὶ Πάπαν καὶ Φλωρεντίαν, καὶ ὅλα τὰ λοιπά, ἤγουν* ὄλον τὸν κακὸν ὄρμαθὸν* τῶν παπικῶν καινοτομιῶν.

Καὶ λοιπόν, Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι, Χριστιανοὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας τέκνα γνησιώτατα, τὸ Θαῦμα τοῦτο, δὲν εἶναι ἀπλῶς ἓνα θαῦμα, ἤγουν* δὲν εἶναι ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ θαύματα, ὅπου δείχνουσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀγκαλὰ* καὶ νὰ κἀνη καὶ τοῦτο τὸ ἴδιον, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν εἶναι μία Ἀδέκαστος τοῦ **Οὐρανοῦ Κρίσις**.

Κρίσις μὲν τὴν ὁποῖαν ὁ **Οὐρανὸς** ἄνωθεν ἔδειξε σήμερον, ποία ἀπὸ τὰς δύο Ἐκκλησίας βαστᾷ τὴν θεῖαν Ἀλήθειαν, ἤγουν* ποία ἀπὸ τὰς δύο κρατεῖ ἀπαρασάλευτα τὰ Θεοπαράδοτα καὶ Ἀποστολικά Δόγματα καὶ τὰς Ἀποστολικὰς καὶ Πατρικὰς Παραδόσεις, καὶ ποία ἠθέτησε καὶ ἀνέτρεψεν αὐτὰ ὅλα καὶ μὲ τὰς κακὰς τῆς καινοτομίας ἔγινεν ἀφορμὴ ἢ μία Ἐκκλησία νὰ σχισθῇ εἰς δύο ἐναντίας καὶ πολεμίας ἀναμεταξύ των.

Καὶ τούτην τὴν ψυχοφθόρον καὶ κακίστην διαίρεσιν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, δηλαδὴ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς, σχεδὸν δὲν εἶναι τινὰς, ὅπου νὰ μὴ τὴν ἠξεύρη· οἱ πλέον ἀμαθεῖς Χριστιανοὶ μας, ἂν καὶ δὲν ἠξεύρουσιν διαφορὰς ῥητῶς τὴν δεῖνα καὶ τὴν δεῖνα, ἠξεύρουσιν ὅμως καὶ διὰ βέβαιον τὸ ἔχουσι, πῶς οἱ Φράγγοι δὲν πιστεύουσι καθὼς πιστεύομεν ἡμεῖς· καὶ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου, οἱ Φράγγοι καὶ γραμματισμένοι καὶ ἀγράμματοι, σχισματικούς ὀνομάζουσιν ἡμᾶς τοὺς Ἀνατολικούς.

* * *

Λοιπόν, ἔκρινε σήμερον ὁ **Οὐρανὸς** ἀπὸ τὰ ὑψηλά, ποῖοι εἶναι κατὰ ἀλήθειαν καὶ σχισματικοὶ καὶ κακόδοξοι αἰρετικοὶ καὶ ἄξιοι τοῦ αἰωνίου πυρός.

Ἡ φιλονικίας, ὅπου εἶχον λάβει τὴν πρώτην τους ἀρχὴν ἀκόμα ἀπὸ τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγιωτάτου Φωτίου καὶ εἰς διάστημα χιλιετήσιον καὶ ἔτι περισσότερον, πάντοτε ἐγίνοντο μὲ τὴν ἄκραν θερμότητα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ὄχι μόνον διὰ ζώσης φωνῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ συχνῶν συγγραμμάτων, ἢ φιλονικίας ὅλαις λέγω, σήμερον ἔλαβον τέλος.

Σήμερον ὁ **Οὐρανὸς** ἄνωθεν, διὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς μεγάλου προστάτου τῆς Ὀρθοδοξίας θεοῦ Σπυρίδωνος, ὀλοφάνερα καὶ

καθαρώτατα **ἀπεφάσισε**, πῶς ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, εἶναι Ὁρθόδοξος, Εὐσεβεστάτη, Ἀποστολική, καὶ Ἁγία· ἡ δὲ Δυτικὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἶναι κακόδοξος, αἰρετική, δυσσεβεστάτη, παπιστική καὶ πονηρή.

Ἐπειδὴ, ἂν δὲν ἦτο τοιαύτη, διατί ὁ Σπυρίδων διώχνει ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν του τὸ Ἀλτάριον* τῆς, ὄχι μὲ κανένα ἄλλον μετριώτερον τρόπον, ἀλλὰ μὲ τὸν πλέον φοβερώτερον, μὲ ἓνα τρόπον, μὲ τὸν ὅποιον ἐφάνερωσε πόσον μῖσος, πόσῃ ἀποστροφῇ καὶ ὀργῇ εἶχε εἰς ἐκείνην τὴν ἐκκλησίαν τῶν πονηρευομένων, δίδοντας εἰς ὄλεθρον καὶ ἀφανισμόν, ὡς δυσσεβεῖς καὶ ἀλαζόνας, ὅλους ἐκείνους ὅπου μὲ αὐθάδειαν ἐφέροντο (ἐναντίον) εἰς τὴν Αὐτοῦ Ἁγιότητα; **Ἄ**ν δὲν ἦτο τοιαύτη, διατί τὸν συμβουλεύσαντα καὶ ἐγκαρδιώσαντα τὸν Ἡγεμόνα καπνολόγον*, ὄχι μόνον ἐθανάτωσε, ἀλλὰ καὶ μέσα εἰς τὸν συγχαμερώτατον βόρβορον ἔκαμε νὰ εὐρεθῇ, καθὼς ἔλαχε, κυλιόμενος ἀτιμώτατα;

Ἐπαυσαν, ἔπαυσαν λέγω ἡ ἄπειραις λογομαχίαις καὶ λογοτριβαῖς· ὅτι ναὶ σήμερον κατὰ ἀλήθειαν ὁ **Οὐρανὸς** ἐβεβαίωσε, καὶ ἀναντιρρήτα ἔδειξεν, ὡς ἀληθέστατα, ὡς γραφικώτατα, ὅλα ἐκεῖνα ὅπου πρῶτος ὁ Ἱερὸς Φῶτιος ἔγραψε κατὰ Λατίνων.

Σήμερον ὁ **Οὐρανὸς** μὲ τὴν **Ἀδέκαστον Κρίσιν** του ἐπήνεσε καὶ ἀπεφάσισεν, ὅτι καλῶς καὶ ὀρθῶς καὶ κανονικῶς ἔπραξεν ἔπειτα ὁ ἱερὸς Σέργιος, ὅπου ἐξήλειπεν ἀπὸ τὰ Δίπτυχα τοῦ Πάπα τὸ μνημόσυνον.

Σήμερον ὁ **Οὐρανὸς** ἄνωθεν ἐπεκύρωσε καὶ ἐπεσφράγισε τοὺς λογικούς ἀγῶνας καὶ τὰ παλαίσματα καὶ ὅλην ἐκείνην τὴν ἡρωϊκωτάτην καὶ ξενήκουστον ἔνστασιν τοῦ ἱεροῦ Μάρκου τῆς Ἐφέσου, καὶ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀνέτρεψε, κατήγγησε καὶ ἐματαιώσε τὰ κατὰ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἀληθείας, τῆς Φλωρεντίας σαπρομηχανήματα.

Μὲ ἓνα λόγον, σήμερον ἐκ δευτέρου ὁ Θεὸς τῶν θαυμασίων διεχώρισεν ἀνὰ μέσον τοῦ Φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους· ἀνὰ μέσον τοῦ Φωτὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους τῆς Δυτικῆς ὀχλαγωγίας· ἀνὰ μέσον δηλαδὴ τῆς φωτεινοτάτης ἀληθείας τῶν Οὐρανίων Δογμάτων, τὰ ὅποια, καθὼς παρέλαβεν, οὕτω φυλάττει ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκοτεινοτάτου ψεύδους τῶν σατανικῶν φρονημάτων, τὰ ὅποια ἐφεῦρε καὶ κρατεῖ ἡ Δυτικὴ ἐκκλησία.

Χριστιανοὶ Ὁρθόδοξοι, ὅσοι κατοικεῖτε εἰς τὸν τετραπέρατον κόσμον, ἀκούσατε, μάθετε, ὅτι μεθ' ἡμῶν τῶν ταπεινῶν ἡ νίκη· ὅτι συνετρίβη τὸ κέρας τῶν δυναστῶν· ἔπεσεν ἡ ὕβρις τῶν ὑπερηφάνων καὶ ἀγερώχων· οὗτοι ἐν ἄρμασι καὶ οὗτοι ἐν ἵπποις, ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἶτα τί; **Αὐ**τοὶ συνεποδίσθησαν καὶ ἔπεσον, ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν καὶ ἀνωρθώθημεν.

Καὶ κατὰ ἀλήθειαν, σήμερον εἶδον ἐν τῇ Κερκύρα οἱ Ὁρθόδοξοι, ὡς ὁ πάλαι Ἰσραὴλ, ὑποβρυχίους καὶ καταχαωμένους* τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐδικούς των· λοιπόν, ἄς λάβωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον τὴν Ὁδὴν τοῦ Μωϋσέως εἰς τὸ στόμα μας καὶ ἄς βοήσωμεν καὶ ἡμεῖς χαρμονικῶς καὶ πανηγυρικῶς, ἄδοντες καὶ λέγοντες: **«Ἄ**σωμεν τῷ Κυρίῳ, ἐν-

δόξως γὰρ δεδόξασται. **Ἡ** δεξιὰ Σου χεὶρ, Κύριε, δεδόξασται ἐν ἰσχύϊ· ἢ δεξιὰ Σου χεὶρ, Κύριε, ἔθραυσεν ἐχθρούς, καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης Σου, συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους. **Ἀ**πέστειλας τὴν ὀργὴν Σου, κατέφαγεν αὐτοὺς ὡσεὶ καλάμην. **Ἐ**ξέτεινας τὴν δεξιάν Σου, κατέπιεν αὐτοὺς ἢ γῆ· θαυμαστὸς εἶ, Κύριε, ἐνδόξως ποιῶν τέρατα. **Τ**ίς ὁμοιός Σοι ἐν θεοῖς, Κύριε; **τίς** ὁμοιός Σοι ἐν ἰσχύϊ;».

Ἐγὼ δὲ καὶ μὲ τὸν μεγαλοφωνότατον Προφήτην εὐκαίρως φωνάζω σήμερον πρὸς τὴν σύμπασαν Ἐκκλησίαν τῶν Ὁρθοδόξων: **«Φ**ωτίζου, φωτίζου ἢ νέα Ἱερουσαλήμ, ἢ ἐκλεκτὴ Νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ἢ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία· ἢ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ Σε ἀνέτειλεν. **Ε**ὐφραίνου καὶ κατατέρπου, ὅτι ἀφείλε Κύριος τὰ ἀδικήματά Σου, καὶ τὸ παρὰ τῶν ἐχθρῶν Σου μακροχρόνιον ὄνειδος» (Ἡσ. ξ' 1, θ' 14· Σοφ. γ' 14).

* * *

Ἔθνη Λατίνων, ἀγέρωχα καὶ πεισματικά, ἔθνη ὑπερήφανα καὶ ὑβριστικά, ἔθνη τῆς παπικῆς λατρείας θεραπευταί, ἐσεῖς ὅπου ὑπερκαυχᾶσθε εἰς τὰς βασιλείας καὶ δυναστείας τῆς γῆς, καὶ μὲ ἀνυπόφερτον καταφρόνησιν ὀνειδίζετε ἡμῶν τὴν δουλείαν· ἐσεῖς ὅπου καὶ εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἔξω σοφίας ἐπαίρεσθε τόσον πολλὰ, Λατίνοι, ἐχθροὶ ἄσπονδοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, γνῶτε καὶ ἠττᾶσθε.

Γνωρίσατε σήμερον καὶ καταλάβετε, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, μεθ' ἡμῶν ἢ Ἀλήθεια ὁ Χριστός, μεθ' ἡμῶν τὸ Πνεῦμα τῆς Ἀληθείας, μεθ' ἡμῶν, λέγω, τῶν ταπεινῶν, τῶν ἐξουθενωμένων, τῶν ἀείποτε μυριοτρόπως ἀπὸ ἐσᾶς πολемуμένων καὶ ἐπιβουλεωμένων.

Γνῶτε τοῦτο σήμερον καὶ στανικῶς σας, γνῶτε καὶ ταπεινωθῆτε ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ· ἐδῶ δὲν εἶναι πλέον λόγια ὅπου νὰ κομπάζετε, πῶς δύνασθε νὰ ἀποκρίνεσθε εἰς τὸ ἓνα ἑκατόν, καθὼς τὸ ἐκαυχηθήκατε εἰς τὴν ψευδοσύνοδον τῆς Φλωρεντίας· δὲν εἶναι πλεκτάναις σοφιστικαῖς· δὲν εἶναι συλλογισμοὶ Ἀριστοτελικοί· εἶναι ἔργα θείας χειρός· εἶναι ἔργα, ὅπου καμμία σοφιστικὴ τέχνη δὲν δύναται νὰ τὰ διαστρέψη.

Καὶ λοιπόν, τί μέλλετε; **τί** διανοεῖσθε; **τί** στέκεσθε ἀκόμη εἰς ἐκεῖνα τὰ θεομισῆ φρονήματα, διὰ τὰ ὁποῖα φανερὰ καὶ ἀναντιρρήτως ὁ Σπυρίδων μακρὰν σᾶς ἀπεδίωξεν ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ναόν του, ταῦτόν εἰπεῖν, μακρὰν ἀπὸ τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, μακρὰν ἀπὸ τὸν Χριστόν, μακρὰν ἀπὸ τὸ Πανάγιόν του Πνεῦμα;

Ἐπιστρέψατε, ἐπιστρέψατε, υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων· ἐπιστρέψατε εἰς τὴν θεοπαράδοτον θρησκείαν.

Μὴ αἰσχυνηθῆτε νὰ ὁμολογήσετε ὀψέποτε τὴν σατανικὴν σας πλάνην καὶ νὰ δεχθῆτε τὸ Ὁρθόδοξον Δόγμα τῆς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐκπορεύσεως.

Ἐκβάλετε τὴν μιαιρωτάτην προσθήκην ἀπὸ τὸ Ἅγιον Σύμβολον τῆς Πίστεως.

Ἀπορρίψατε τὰ ἰουδαϊκὰ ἄζυμα* ἀπὸ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν.

Καταδεχθῆτε νὰ βαπτίζεσθε εἰς τρεῖς καταδύσεις, διὰ νὰ μὴ μένητε ἀβάπτιστοι μὲ μόνον τὸ σατανικὸν ράντισμα.

Μὴ θέλετε νὰ ἀρκῆσθε εἰς μόνον τὰ Κυριακὰ λόγια εἰς τὴν μετουσίωσιν τῶν Μυστηρίων, διὰ νὰ μὴ γίνεσθε ἀρτολάτραι χωρὶς τὴν ἐπίκλησιν τοῦ Θεοῦ Πνεύματος.

Μὴν ἀποστερῆτε ἀδικώτατα καὶ ἀπανθρωπότατα τοὺς λαϊκοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τὸ Ποτήριον τῆς Ζωῆς, ἀντινομοθετοῦντες τῷ Δεσπότη Χριστῷ.

Ἀποσιωπήσατε τὸν μῦθον τοῦ καθαρτηρίου πυρός.

Μὴ καταχαρίζητε εἰς τὴν Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἐκεῖνο, ὅπου δὲν Τῆς προξενεῖ ἔπαινον καὶ εἰς τὴν Γραφὴν εἶναι ἐναντιώτατον, ἤγουν* τὸ ἀπὸ συλλήψεως ἀμέτοχον τοῦ προγονικοῦ μιάσματος.

Ἄς ταπεινωθῆ καὶ ὁ ἰσόθεος Πάπας καὶ ἄς ὁμολογήσῃ εὐγνωμόνως, πῶς εἶναι Ἐπίσκοπος τῆς Ῥώμης, ἀλλ' ὄχι ποτὲ καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Κεφαλή· τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὄχι κριτῆς καὶ ὑπέρ, ἀλλὰ καὶ ὑπεύθυνος καὶ ὑποκείμενος.

Τούτην τὴν καλλίστην καὶ θεαρεστοτάτην μετάνοιαν νὰ κάμετε, σᾶς κράζει καὶ σᾶς παρακινεῖ τοῦτο τὸ ὑπερφυῆς καὶ ἐξαίσιον Ἔργον τοῦ Ἱεράρχου Σπυρίδωνος.

Τοῦτο ἀποφασίζει ψεύστας καὶ ἀπατεῶνας ὅλους ἐκείνους, ὅπου δοξάζετε ὡς ἀγίους καὶ ὑπεραγίους, μὲ τὸ νὰ ἔγραψαν πικρότατα ἐναντίον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἢ νὰ εἰπῶ καλλίτερα ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὅ,τι λογιῆς.

Μάλιστα ἀνάμεσα εἰς ὅλους τοὺς ἄλλους, οἱ πλέον πικρότεροι ἐστάθησαν ὁ συκοφάντης Βοναβεντούρας* καὶ ὁ σοφιστῆς Θωμᾶς*, ἀπὸ τοὺς ὁποίους σεῖς ψευδονομάζετε τὸν ἕνα *Σεραφικὸν* καὶ τὸν ἄλλον *Ἀγγελικόν*. **Λοιπὸν** σήμερον θέλετε τοὺς γνωρίσει, πῶς εἶναι μάλιστα σατανικοί, διαβολικοί, ψεῦσται καὶ ἀπατεῶνες, ἐχθροὶ τῆς ἀληθείας, προστάται τοῦ ψεύδους καὶ ἀπὸ ὅλας τὰς Ἀγίας καὶ Οἰκουμενικὰς Συνόδους ἀναθεματισμένοι καὶ ὕλη τοῦ αἰωνίου πυρός.

* * *

Καὶ ἀληθινὰ Χριστιανοί, δὲν ἦτον ἀκόλουθον τοῦτο νὰ γένη; **Ἦγουν***, δὲν ἔπρεπε νὰ αἰσθανθοῦν οἱ Λατίνοι, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξυπνήσουν; **δὲν** ἔπρεπε νὰ συλλάβουν ἕνα φόβον σωτήριον, βλέποντες καὶ ἀκούοντες τὴν πραγματικὴν τούτην **Ἀπόφασιν τοῦ Οὐρανοῦ**, στοχαζόμενοι, πῶς καθὼς τώρα εὐρίσκονται εἶναι ἀπόβλητοι, ἀποδοκιμασμένοι καὶ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀγίων;

Ναὶ βεβαιότατα, κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην, οὕτως ἔπρεπεν νὰ κάμουν.

Μὰ ἀλλοίμονον· αὐτοὶ μάλιστα ἐφάνηκαν ἀναίσθητοι εἰς τὴν **Οὐράνιον** ἐκείνην **Βροντὴν**· αὐτοὶ ἠθέλησαν καλλίτερα νὰ μιμηθοῦν τὴν σκληρότητα τοῦ θεηλάτου* Φαραῶ· ἠθέλησαν προτιμότερον νὰ φανοῦν

ὄπαδοι τῶν ἀπειθῶν καὶ σκληροτραχήλων Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οἱ ὅποιοι βλέποντες τὰ ἀναντιρρήτα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ, ὄχι μόνο δὲν ἐπίστευον εἰς αὐτόν, ἀλλὰ καὶ μὲ κάθε τρόπον ἐσπούδαζον νὰ τὰ συκοφαντήσουν ὡς πλάσματα.

Καὶ ἀφίνω νὰ λέγω τοὺς μακράν, ὅπου ἢ δὲν ἤκουσαν ὀλότελα ἓνα τοιοῦτον τεράστιον, ἢ τὸ ἤκουσαν, ἀλλ' ὄχι καὶ μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ περιστατικά, τὰ ὅποια καὶ φοβερὸν τὸ παραστήνουσι, καὶ ἄξιον διὰ νὰ κάμη τοιαύτην ἐνέργειαν.

Λέγω δὲ ἐκεῖνους, ὅπου εὐρέθησαν μέσα εἰς ἐκεῖνους τοὺς ἀνεικούστους φόβους, ὅπου καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των εἶδον τὰ φρικτὰ ἐκεῖνα καὶ ἐξαίσια πράγματα, καὶ μὲ τὰ ὠτά τους ἤκουον τοῦ καλοῦ στρατιώτου τὸ κήρυγμα, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μετέθεσαν τὴν ὕλην, διὰ νὰ μὴ πάθωσι καὶ αὐτοὶ τὰ ὅμοια ἢ καὶ χειρόνα.

Διὰ τοὺς τοιούτους κυρίως λέγω καὶ τούτους ταλανίζω, ὅπου ἠθέλησαν προτιμότερον νὰ τὸ περάσουν διὰ ἓνα ψιλὸν συμβεβηκός*, παρὰ νὰ στοχασθοῦν, πῶς ἦτον, καθὼς καὶ τῇ ἀληθείᾳ ἦτον, μία ἀκαταφρόνητος Ἀπόφασις τοῦ Οὐρανοῦ, ὅτι οἱ Λατίνοι εἶναι ἀπόβλητοι.

Τούτους, τούτους ἐγὼ κλαίω, τούτους ταλανίζω· τούτους καὶ ὁ Προφήτης Ἡσαΐας σημειώνει ὡς πάντη ἀναισθήτους, λέγων: «ἔδωκεν αὐτοῖς ὀφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὠτα τοῦ μὴ ἀκούειν, ὅπως μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν, καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν ἀκούσωσι, καὶ συνῶσι, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς» (Ἡσ. ζ' 9, κθ' 10)· ἴδου μὲ ποίους ὁμοίασαν οἱ ἀκόλουθοι τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ μὲ ποίους εἶναι ὅμοιοι.

Ἦ ὄχι τάχα, πῶς ὁ μόνος φιλόανθρωπος Κύριος, ὁ πάντας ἀνθρώπους θέλων σωθῆναι, δὲν θέλει τῶν τοιούτων τὴν σωτηρίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ φανερώσῃ μὲ αὐτά, πῶς ἔπηξαν εἰς τὸ κακόν, πῶς ἐπωρώθη ἡ ἀσύνητος αὐτῶν καρδία, πῶς ἡ ἐπάρατος αὐτῶν οἴησις καὶ δοκοφροσύνη ἀποδιώκει κάθε ἀγαθὸν λογισμόν, δὲν δίδει καμμίαν εἴσοδον εἰς τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ· καὶ διὰ τοῦτο οὔτε νὰ αἰσθανθῶσι δύνανται, οὔτε νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Ἀλήθειαν καὶ νὰ εὕρωσι σωτηρίαν αἰώνιον.

Λοιπὸν, τί ἀκολουθεῖ; Τοῦτο βεβαιότατα ἀκολουθεῖ· ὅτι ὕστερα ἀπὸ τὴν Κρίσιν τοῦ Οὐρανοῦ, οὔτε φιλονεικίαις ἔχουσι πλέον τρόπον, οὔτε ἀμφιβολία καμμία ἠμπορεῖ νὰ μένη πλέον περὶ τῶν Λατίνων.

Ὅμολογουμένως, ἀναμφιβόλως, ἀναντιρρήτως οἱ Λατίνοι εἶναι ἀδόκιμοι, ἀπόβλητοι, ἐχθροὶ καὶ ἀλλότριοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων Αὐτοῦ.

Τὴν ἐλάττονα τοῦ συλλογισμοῦ ἀποδεικνύει ὁ Δαυλὸς* ὁ ἀναμμένοσ τοῦ Σπυρίδωνος.

Κεφάλαιον δ'.

Ἐπίλογος, παραίνεσιν ἔχων πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς

Τὸ Θαῦμα λοιπὸν ἐκεῖνο τοῦ θείου Σπυρίδωνος ἐστάθη μία πραγματικὴ **Κρίσις τοῦ Οὐρανοῦ**, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ αἰσθητῶς καὶ νοητῶς

ἀπέβαλε καὶ ἀπέκοψεν, ὡς σαπημένην καὶ τρομερὰν ἀπὸ τὸν τρομερὸν Παπισμὸν, τὴν Δυτικὴν ἐκκλησίαν, ἀπὸ τὴν πνευματικὴν Ὀλομέλειαν τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπεδείχθη τοῦτο λαμπρότατα, ἀγκαλὰ* καὶ νὰ μὴν αἰσθάνωνται οἱ δεῖλαιοι, ἀλλὰ μένουσιν ἴσα μὲ τὸν ἑωσφόρον, ἀμετανόητοι καὶ ἀδιόρθωτοι· πρᾶγμα κατὰ τὴν ἀλήθειαν ὄντως ἀξιοθρήνητον· (εἶθε) ἡ παντοδύναμος Χάρις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς αἴσθησιν.

* * *

Καιρὸς δὲ εἶναι τώρα, νὰ στρέψω τὸν λόγον εἰς ὑμᾶς τοὺς Ἀδελφούς μου· καὶ μάλιστα εἰς ἐσᾶς τοὺς Ἀδελφούς μου Ὀρθοδόξους, οἱ ὅποιοι εὐρίσκεσθε διεσπαρμένοι εἰς διαφόρους πόλεις καὶ τόπους τῆς Εὐρώπης· τῆς Εὐρώπης αὐτῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μάλιστα τὴν σήμερον πλημμυρεῖ ἡ ἀθεωτάτη ἀδιαφορία τῶν θεοστυγῶν* θεϊστῶν*.

Ἐσεῖς λοιπόν, ἀγαπητοί, ἀφ' οὗ μὲ τὰ θαυμάσια καὶ ἐξαισία ἔργα τοῦ θείου Σπυρίδωνος εὐκόλως καταισχύνητε τοὺς ἀναισχύντους Παπιστάς, αὐτὰ τὰ ἴδια ὡς φανερά, ὡς ὁμολογούμενα, ὡς ἀκαταμάχητα ὄπλα, σᾶς συμβουλεύω, ἀδελφοί, νὰ κρατῆτε καὶ ἐναντίον τῶν ἀθέων θεϊστῶν*, διὰ νὰ μὴ δίδετε προσοχὴν εἰς ἐκείνας τὰς ἀπωλεσμένας ψυχάς, ἀλλὰ μὲ ὄλας σας τὰς δυνάμεις νὰ βαστᾶτε τὴν Πίστιν τοῦ Χριστοῦ· τὴν Πίστιν ἐκείνην λέγω, ὅπου ἐνίκησε τὸν κόσμον, ὅπου ἠμέρωσε τοὺς λέοντας, ὅπου ἔκαμε τοὺς λύκους ἄρνας, ὅπου ἔβαλεν ὑποκάτω εἰς τὸν ἐδικὸν τῆς ζυγὸν τοὺς αὐχένας τῶν Αὐτοκρατόρων· τὴν Πίστιν ἐκείνην, ὅπου ἐξώρισε ἀπὸ τὴν οἰκουμένην τὴν εἰδωλολατρείαν, ὅπου ἐμώρανε τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου, ὅπου ἀνέδειξεν ὡς ἰχθύας ἀφώνους τοὺς πολυφθόγγους ῥήτορας· ὅπου ἐφύτευσε εἰς τὸν κόσμον τὴν γνῶσιν τῆς μιᾶς Τρισυποστάτου Θεότητος· τὴν Πίστιν ἐκείνην, ὅπου ἐδίδαξε τοὺς ἀνθρώπους τὴν πρὸς ἀλλήλους τελείαν ἀγάπην, τὴν ἀληθινὴν ἀρετὴν, ἤγουν* τὴν ἀληθινὴν σωφροσύνην, τὴν κατὰ Χριστὸν ταπείνωσιν, τὴν ἀκριβεστάτην δικαιοσύνην, τὴν ἐλπίδα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Ὼ Πίστις θειοτάτη! **Ὼ** Πίστις ἀγιοτάτη! **Ὼ** Πίστις ὑπὲρ τὸν ἥλιον λάμπουσα! **Π**ῶς ἔτσι εἰς τὴν σταθερὰν μεσηβρίαν Σου ἐσκοτίσθησαν καὶ σκοτίζονται οἱ παράφρονες θεῖσταί*, κατὰ τὴν κατάραν τοῦ προφήτου Ὡσηέ;

Πῶς δὲν εἶναι δακρύων ἄξιοι, ἐκεῖνοι ὅπου ἀθετοῦσι τὴν θειοτήτά Σου; ποῖος νοῦς δύναται νὰ νοήσῃ ἢ ποία γλῶσσα ἠμπορεῖ νὰ παραστήσῃ μὲ λόγον τὴν φοβερὰν καταδίκην τούτων τῶν ἀντιχρίστων (ὅτι καὶ ὄντως ἀντίχριστοι), ὅπου γυμνῇ τῇ κεφαλῇ, καθὼς λέγει ἡ παροιμία, ἀντιφέρονται εἰς τὰ ἔργα καὶ τοὺς κόπους καὶ τὰ τέλη τῆς ἐνσάρκου Οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ;

Βεβαιοτάτα, ὅσοι εἶναι οἱ στέφανοι, αἱ ἀντιμισθία καὶ τὰ γέρα τῶν θεοσόφων καὶ θεοκηρύκων Ἀποστόλων, ἀλλὰ τόσαι θέλει εἶναι αἱ ποι-

ναὶ καὶ βάσανοι τῶν χριστομάχων τούτων καὶ θεοσκοτίστων θεϊστῶν*.

* * *

Φεύγετε, Ἀδελφοί, ἀπὸ τούτους ὡς ἀπὸ πυρός· φεύγετε τὰς ψυχοβλαβεῖς συναναστροφάς των· φεύγετε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἀντιθέων βιβλίων τους.

«**Υἱέ**, πίνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων» (Παροιμ. ε' 15)· ἔτσι σοῦ παραγγέλει τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Ὅποῖον καὶ Αὐτὸ οἱ θεήλατοι* θεϊσταὶ* συνεκβάλλουσιν ἀντάμα μὲ τὸν Οὓ ἔστι Πνεῦμα Ἰησοῦν Χριστόν.

Πίνε, λέγει, ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων, ἦγουν* ἀπὸ τὰ Στόματα διδάσκου τῆς Ἁγίας σου Ἐκκλησίας· ἀπὸ τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους· ἀπὸ τοὺς θεοφόρους Πατέρας· ἀπὸ τὰς ἁγίας Συνόδους· καὶ πρὸ πάντων, ἀπὸ τὰς Ἁγίας Γραφάς.

Μὴ προτιμήσης τοὺς παραλογισμοὺς τοῦ Βολταίρ*, ἀπὸ τὴν θεοσοφίαν τοῦ Παύλου· μὴν ἀκούης τοὺς ἀθέους, ἀλλὰ τὸν Χρυσόστομον ἄκουε, τὸν Βασίλειον, τὸν Ἀθανάσιον, τὸν Γρηγόριον· μὴ δίδης προσοχὴν εἰς τὰ πειράματα τῶν νῦν φιλοσόφων, ἀλλὰ μάλιστα εἰς τὰ πειράματα τοῦ θείου Σπυρίδωνος στήλωσαι τὸν νοῦν σου, ὅπου εἶναι πάντῃ ἄσφαλτα· εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς παραδόξου ἐκλείψεως τοῦ Ἥλιου [κατὰ τὴν Σταύρωσιν τοῦ Κυρίου], τὴν ὁποῖαν ἔκαμεν ὁ ὑψίνους μέγας Διονύσιος [Ἀρεοπαγίτης] καὶ εὔρεν ἐκεῖθεν τὴν σωτηρίαν του· εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν Ἀπολογία, ὅπου ἔγραψεν Ἰουστίνος ὁ φιλόσοφος καὶ Μάρτυς πρὸς τοὺς Αὐτοκράτορας τῆς Ῥώμης.

Μὴ δίδης προσοχὴν εἰς τὰς φλυαρίας τῶν ἀθέων ἐκεῖνων, ἀλλ' ἔχε πάντα εἰς τὸν νοῦν σου τῶν ἁγίων Μαρτύρων τοὺς ἄθλους καὶ τὴν ὑπὲρ φύσιν ἀνδρείαν καὶ σταθερότητα· τῶν ὁσίων ἀνδρῶν τοὺς μακροὺς καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀγῶνας, τὰ ὁποῖα ὅλα δὲν ἤθελαν ὑπομείνει, ἂν δὲν ἦτο καταπεπεισμένοι πῶς τοὺς ἐκδέχονται μετὰ θάνατον μισθοὶ ἀθάνατοι, ἀγαθὰ αἰώνια καὶ ἀτελεύτητα, «ἂ ὀφθαλμὸς οὐκ οἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν» (Α' Κορινθ. β' 9).

Αὐτὰ ἀγαπητοί, συλλογίζεσθε· αὐτὰ μελετᾶτε· καὶ ἐτοιμάζετε τὰ ἔργα σας πρὸς ἀπολογία τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἡμέρας, ἀποφεύγοντες τὰς θεατρομανίας, τὰ ξεφαντώματα, τοὺς γέλωτας, τοὺς χοροὺς, τὰ παιγνίδια, καὶ πᾶσαν σαρκικὴν ἡδυπάθειαν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅλα αὐτὰ σκορπίζεται ἡ θεία κατάνυξις, φεύγει ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ οὕτως εὐρίσκει χώραν ὁ Βολταιρισμός*, ὁ ἀθεισμός, ἡ ρίζα δηλαδὴ καὶ πηγὴ πάσης παρανόμου πράξεως.

* * *

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Βασιλεὺς τῶν αἰώνων, καὶ Δημιουργὸς πάντων, καὶ οὐρανίων καὶ ἐπιγείων, ὁ σαρκὶ δι' ἡμᾶς παθὼν, καὶ τὴν ἀπάθειαν ἡμῖν πρυτανεύσας, αὐτὸς διὰ τὴν οἰκείαν Αὐτοῦ

Ἀγαθότητα, νὰ φωτίσῃ ἀδελφοὶ καὶ ἐσᾶς καὶ ἡμᾶς, καὶ νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ ἔχωμεν εἰς τὰς καρδίας μας πάντοτε ἐρρίζωμένον τὸν φόβον Του, διὰ νὰ μᾶς ὀδηγῇ Ἐκεῖνος, ὡς λαμπὰς ἄσβεστος, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἵνα εὐρεθῶμεν ἐνώπιον Αὐτοῦ εὐάρεστοι, ἐν τῇ Ἡμέρᾳ Ἐκείνῃ τῆς φρικτῆς καὶ ἐνδόξου Παρουσίας Αὐτοῦ.

Ναί, γένοιτο, γένοιτο, διὰ πρεσβειῶν τοῦ μεγάλου καὶ θερμοῦ προστάτου τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, θεοῦ Σπυρίδωνος. Ἀμήν.

Τὸ σχέδιον

***Σημ. ἐπιμ.:** Εἰς τὸ Κεφάλαιον αὐτό, ὡς ἐν Ἐπιλόγῳ, ὁ ζηλωτῆς Συγγραφεὺς ἐξηγεῖ πῶς τὸ ἱερὸν Λεῖψανον τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Κύπρον, διὰ μέσου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς τὴν Κέρκυραν. Ἐκ τοῦ Κεφαλαίου αὐτοῦ, δημοσιεύομεν μόνον τὴν θαυμασίαν κατακλείδα.*

...Μεγάλη δὲ καὶ ἄφατος ἡ Πρόνοια τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, τὴν Ὅποιαν ἔχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του· ὅτι ἔστειλεν ἐκεῖ εἰς τὴν Κέρκυραν τὸν ὑπερθαύμαστον τοῦτον Ἅγιον, ὃχι ἄλλο παρὰ ἓνα **φοβερὸν μεθόριον**, μίαν ἄλλην φλογίνην ρομφαίαν, διὰ νὰ κρατῇ μακρὰν ἀπὸ τὸν νοητὸν Παράδεισον τοὺς ἀναιδεῖς Παπιστάς, ὅπου μὲ κάθε τους ἀναισχυντίαν θέλουσι νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰς ἐδικὰς μας Ἐκκλησίας καὶ νὰ μεταδίδουν καὶ εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοὺς ἐδικούς των μολυσμούς· καθὼς τυραννικῶς ἔσυρναν εἰς τὴν μιὰν τους κοινωνίαν, πλεόν παρὰ διακοσίους χρόνους, τοὺς ἀθλίους Κυπρίους, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Ἰωσήφ τοῦ Βρυεννίου· καὶ καθὼς τοὺς ἐλεινοὺς Κρητικούς ἔκαμαν νὰ μὴν ἔχουν οὔτε ἓνα Ἐπίσκοπον, μία τόση Νῆσος, ἀλλὰ ἠναγκάζοντο νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ Τζιρύγον*, φεῦ τῆς ἀθλιότητος, νὰ χειροτονοῦνται ἱερεῖς οἱ ὑποψήφιοι· καὶ ταύτην δὴ τὴν καταδίκην ὑπὸ τῶν χρηστῶν καὶ γαληνῶν Ἐνετῶν ἔπασχον· καὶ τὰ αὐτὰ πάσχουσι καὶ νῦν οἱ ὑπὸ τὴν δεσποτίαν αὐτῶν τελοῦντες Ὁρθόδοξοι σκλαβοῦνοι, μὴ συγχωρούμενοι οὐδ' ἐκεῖνοι νὰ ἔχωσιν ἴδιον Ἀρχιερέα, ἵνα τῷ χρόνῳ δῆθεν ὑπαχθῶσιν ὑπὸ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν· καὶ συχνὰ κτίζουσιν Ἀλτάρια* τυραννικῆ ἔξουσία ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῶν Ὁρθοδόξων.

Ὁ τοίνυν θεῖος Σπυρίδων, οἷον μέσος ἐστηκῶς ἡμῶν τε τῶν Ἀνατολικῶν καὶ αὐτῶν τῶν Δυτικῶν, ἐν τῇ Κερκύρα, οὐκ ἀφίησιν ἀλλήλοις ἐνοῦσθαι, ἢ ὀρθότερον εἰπεῖν, ἐκεῖνους οὐκ ἀφίησιν ἐνοῦσθαι μεθ' ἡμῶν, ὃ παντὶ τρόπῳ βούλονται· εὐχαριστία τῷ ἀγαθῷ Θεῷ· ρύσαιτο ἡμᾶς τῆς τούτων λύμης εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

* * *

Ἀδελφοί, ἐγὼ ζήλω θεῖῳ κινηθεῖς διὰ τὴν κοινὴν ὑμῶν ὠφέλειαν, ἐκοινολόγησα τὴν ὑπὲρ φύσιν ταύτην τοῦ θεοῦ Σπυρίδωνος Θαυματουργίαν, μὲ τὰς ἐπομένας αὐτῇ θεωρίας· μετὰ δὲ τοῦτο, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ζήλου κινούμενος, ἐσύνθεσα καὶ Ἐπινίκιον Ἀκολουθίαν εἰς αὐτὸ τοῦτο

καὶ ἅμα εὐχαριστήριον εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν Ἅγιον Αὐτοῦ, ὅπου παραδόξως χειρὶ κραταιᾷ κατήργησε τὰς ἐπινοίας τῶν παρανόμων· ἥτις δὴ Ἀκολουθία πρέπει νὰ ψάλλεται, κατὰ τὴν δωδεκάτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ὡσὰν ὅπου ἐν τῇ νυκτὶ ταύτης, ἦτοι ὅπου ἔφερον αὐτὴν τὴν δωδεκάτην, ἐτελεσιουργήθη τὸ τοῖς Ὁρθοδόξοις Γραικοῖς* εὐκταιότατον τερατούργημα*.

Δῆλον δὲ ὅτι ἡ χαρμονικωτάτη αὕτη Ἑορτή, εἰς τοὺς τόπους τῶν Παπιστῶν δὲν ἔμπορεῖ νὰ γίνεταί· λοιπὸν θέλει ψάλλεται εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ἐκεῖνοι δὲν ἐξουσιάζουσιν, ἀλλ' εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ τὴν παπικὴν δυναστείαν· τοῦτο δὲ λέγομεν, οὐχὶ νομοθετοῦντες, ἀλλὰ τὸ καλὸν καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον ἀδελφικῶς ἡμῖν συμβουλευόντες.

Καὶ λοιπὸν, ὅσοι ἔχετε ζῆλον ὑπὲρ τῆς Πατροπαραδότου Ὁρθοδοξίας, ἐναντίον τῶν κακοδόξων Λατίνων, καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὸν θεῖον Σπυρίδωνα, διπλώσατε τὰς ἐπινικίους καὶ εὐχαριστηρίους φωνάς σας, εἰς ἀναπλήρωσιν τῶν ἀδελφῶν μας ἐκείνων, ὅπου δὲν δύνανται νὰ δείξουν μὲ φωνὰς ἀκουστὰς τὸν ἐγκάρδιον πόθον τους· λοιπὸν, ψάλλατε τῷ Κυρίῳ ἐν ἀλαλαγμῷ· ἄσατε αὐτῷ ἄσμα καινόν· ὅτι καὶ κατὰ ἀλήθειαν καινὰ καὶ παράδοξα εἰργάσατο ὁ Κύριος, εἰς ἐξουδένωσιν τῶν ἐπηρμένων καὶ μεγαλαύχων Παπιστῶν·

Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας· ἀμήν!

Ἡ εἴσοδος τοῦ Παλαιοῦ Φρουρίου εἰς τὸ νησίδιον τῆς Κερκύρας.

Ἀποψις τῆς πόλεως Κερκύρας
καὶ τοῦ παρακειμένου νησιδίου,
εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένεν ἡ «**Οὐρανοῦ Κρίσις**».
Χάρτης τοῦ 1638.

Ἡ Κανδήλα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.
Διακρίνονται ἐπ' αὐτῆς αἱ ἐπιγραφαὶ τοῦ Ἐπάρχου καὶ τῆς Γερουσίας.
Ἀφιέρωμα τοῦ δυστυχοῦς Ἀνδρέου Πιζάνη.
Μάρτυς ἀδιάψευστος τοῦ Θαύματος τῆς 12.11.1718.

Ἐπιστολὴ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως πρὸς Πέτρον Κλαίρκιον (10.2.1760)

Περὶ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Ἁγίων τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν γενομένων ἐν Αὐτῇ Θαυμάτων

Περὶ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Θαυμάτων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν

Ὁ Γάλλος Διάκονος Πέτρος Κλαίρκιος ἔζησε κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰ., ὡς Μοναχός-Κληρικὸς τοῦ Τάγματος τῶν Ἰησουϊτῶν.

Ἦταν εὐφρέστατος, πολὺ μορφωμένος, μὲ ἀνωτάτη πανεπιστημιακὴ κατάρτισι, διαλεκτικώτατος καὶ Καθηγητής, δρᾶσας στὴν πόλι τῆς Ροδομαγνησίας, σημερινῆ Ρουέν.

Σὺν τῷ χρόνῳ, συνειδητοποίησε τὶς ὑπερβολὲς καὶ ἐκτροπὲς τῶν Παπικῶν, ἀλλὰ κατεφέρετο καὶ ἐναντίον τῶν Ὁρθοδόξων, ὡς δῆθεν σχισματικῶν καὶ αἰρετικῶν.

Οἱ μετανάστες στὴν πόλι αὐτῆ, εὐσεβεῖς Ἕλληνες Ὁρθόδοξοι προσήγγισαν τὸν Κλαίρκιο, ἰδίως δὲ μέσῳ τοῦ παρεπιδημοῦντος Πατριαρχικοῦ Ἐπισκόπου Ἀρκαδίας, καὶ ἐβοήθησαν αὐτὸν νὰ ἀλλάξῃ τὶς πεποιθήσεις του γιὰ τὴν καθ' ἡμᾶς Ὁρθόδοξον Ἀνατολήν.

Ὁ Πέτρος Κλαίρκιος καταφεύγει στὴν σοφία τοῦ Εὐγενίου: «(Τῷ) Κυρίῳ Εὐγενίῳ διδασκάλῳ τοῦ ἐν τῷ Ὁρει τοῦ Ἄθωνος Σχολεῖου καὶ τοῦ θείου λόγου ἱεροκήρυκι» (2.2.1759).

Παρακαλεῖ θερμῶς καὶ ἀναμένει λῆψι βεβαίων μαρτυριῶν, «δι' ὧν εἶναι κατὰ δῆλον ὅτι καὶ ἅγιοι καὶ θαύματα ὑπῆρξαν εἰς τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν ἀπὸ τοῦ ια' ἢ καὶ τοῦ ιβ' αἰῶνος ἄχρι τοῦ παρόντος», καθὼς καὶ μαρτυριῶν ἀξιοπίστων «περὶ τε τῶν νεοφανῶν ἁγίων καὶ τῶν νεωστὶ τελουμένων θαυμάτων».

Ὁ κλεινὸς Εὐγένιος, Ἱεροδιάκονος ἔτι ὢν, ὡς Διευθυντῆς πλέον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας (Σεπτέμβριος 1759), συνοδικῆ ἀποφάσει καὶ προτροπῇ ἐγγράφῳ πατριαρχικῆ, ἐπὶ Πατριάρχου Σεραφεῖμ Β' (1757-1761), συγγράφει τὴν Ἐπιστολήν-Βιβλίον «Περὶ τῶν μετὰ τὸ Σχίσμα Ἁγίων...», ἢ ὁποία ἀποτελεῖ ἓνα «Κώδικα Οἰκουμενικοῦ Σθένους καὶ Ἀναμφισβήτητου Κύρους» (10.2.1760).

Ἐκ τοῦ περιφήμου αὐτοῦ ἔργου τοῦ Εὐγενίου Βουλγάρεως ἀναδημοσιεύουμε μόνον τὸ Ἔνατον Θαῦμα, τὸ ὁποῖο ἐπιβεβαιώνει τὴν Διήγησι τοῦ συγχρόνου του ἱεροῦ Ἀθανασίου Παρίου, γιὰ ὅσα συνέβησαν στὴν Κέρκυρα τὸ ἔτος 1718.

• Πηγές - Βοηθήματα

Ἐπισκόπου Ροδοστόλου Χρυσοστόμου, Ἴδου ὁ Παπισμὸς, Ἅγιον Ὅρος 2002 (σελίδες 488).
Τοῦ Αὐτοῦ, Παπομάστιξ, Ἅγιον Ὅρος 2014 (σελίδες 532).

θ. Τὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος εἰς τὴν Κέρκυραν

Ἔνατον.

Ἄνδρέας ἦν ἐξ οἴκου παρ' Ἐνετοῖς Πιζάνη, ὁ μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν τὸ ἔσχατον, δυνάμει ἠπειρωτικῆ ἄμα καὶ θαλασσίῳ γενομένην, τῆς Κερκύρας πολιορκίαν ὑπαρχος ἐπὶ τῆς νήσου τελῶν.

Οὗτος βουλὴν ἐβουλεύσατο ἐν τῷ περιωνύμῳ ναῶ τοῦ θαυματουργοῦ Σπυρίδωνος ἀλτάριον* ἐγεῖραι Λατινικόν, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἰδρῦσαι τὸ θαυματόβρυτον λείψανον, ἵν' ἦ δῆθεν καὶ τοῖς Λατίνοις τιμᾶν ἐπ' ἀδείας καὶ γεραίρειν τὸν Ἅγιον· τῷ δὲ ὄντι, ἵνα καὶ τούτου ἐν κατασχέσει γένοιτο κατὰ καὶ τῶν πλειόνων ἱερῶν κειμηλίων, οἷς ἢ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία διαφερόντος ποτὲ ἠγάλλετο καὶ ἔκοσμεῖτο.

Ὡς δ' ἐγὼ ἀνδρὸς ἤκουσα ἱκανοῦ τεκμηριῶσαι ἐκ τοῦ προφανοῦς γνώμην ἐνδόμυχον καὶ τῶν χειλέων τέως ἀπρόϊτον, ἵνα καὶ Ἐνετίαζε τὸν θησαυρὸν ἡμῶν ἀποσλήσαντες μετακομίσωνται, ἀσφάλειάν τε ἄμα καὶ σέμνωμα οὐ τυχόν, καὶ κόσμον ἀπαράμιλλον τῇ Ἀριστοκρατίδι πόλει ἐσόμενον.

9.

Ὁ Ἄνδρέας, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὴν οἰκογένεια τῶν Ἐνετῶν Πιζάνη, ἦταν Ἔπαρχος (Ἀρμοστής) τῆς Κερκύρας μετὰ ἀπὸ τὴν τελευταίως γενομένη πολιορκία τῆς Νήσου ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῶν Ἀγαρηνῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν.

Αὐτὸς ἔσχεδίασε κατὰ νοῦν νὰ χτίσῃ μέσα στὸν περιώνυμο Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ ἀλτάρι* Λατινικὸ (altare - altarium = βωμός, ἅγια τράπεζα) καὶ ἐπάνω σ' αὐτὸ νὰ τοποθετήσῃ ὀριστικὰ τὸ θαυματουργὸ Λείψανο, ἐπειδὴ ἔπιστευε πῶς μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ οἱ Λατῖνοι θὰ ἀποκτοῦσαν μὲν δικαίωμα, ὥστε ἐξουσιαστικῶς νὰ τιμοῦν καὶ νὰ δοξάζουν τὸν Ἅγιο, στὴν πραγματικότητα ὅμως ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσαν νὰ τὸ κατάσχουν καὶ νὰ τὸ κάνουν δικό τους, ὅπως ἔκαναν καὶ γιὰ τὰ περισσότερα τῶν ἱερῶν Κειμηλίων, γιὰ τὰ ὁποῖα ἡ ἴδική μας Ἐκκλησία ἐξόχως κάποτε ἔσκιρτοῦσε ἀπὸ χαρὰ καὶ μ' αὐτὰ ἔκοσμεῖτο.

Ὅπως ὅμως ἐγὼ ἄκουσα ἀπὸ κάποιον ἄνδρα, ποὺ ἦταν σὲ θέσι νὰ τεκμηριώσῃ ἐμφανέστατα μιὰ ὑποψία ποὺ ὑπῆρχε στὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς τῶν πιστῶν, ἀλλὰ δὲν ἔφθανε στὰ χεῖλη των, ἦταν νὰ κλέψουν αὐτὸ ποὺ γιὰ μᾶς ἀποτελοῦσε πολύτιμο θησαυρὸ καὶ νὰ τὸ μετακομίσουν στὴν Βενετία, γιὰ νὰ ἀποβῆ προστασία καὶ σέμνωμα ὄχι τυχαῖο καὶ σύνηθες καὶ στολίδι ἀπαράμιλλο τῆς ἀριστοκρατίσας ἐκείνης πόλεως.

Παρήν οὖν ὁ καιρός, καθ' ὃν τὸ σκέμμα εἰς ἔργον ἐκρήξιν ὁ κρατῶν ἔμελλε· καὶ ἀπῆει ἄρα, πρὸς δυσμὰς ἤδη τοῦ ἡλίου κλίνοντος, ὡς τὸν ναὸν μετὰ τῆς συνήθους δορυφορίας παραπεμπόμενος, καὶ ταῦθ' ὀρμαίνων κατὰ θυμόν, ἄπερ οὐ τελέσθαι ἔμελλεν.

Ἀπῆει δέ, ὡς μὲν προσκυνήσων τὴν χαριτόβρυτον Λάρνακα, ὡς δὲ καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἀλταρίου* ἐν τῷ ναῷ σχεδιάσων, καὶ ὁ ἀρχιτέκτων ἐγγύς, καὶ λόγοι πολλοὶ τοῦ ναοῦ ἔνδον κινούμενοι περὶ τε θέσεως τῆς Λατινικῆς τραπέζης, καὶ μέτρου, καὶ σχήματος, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ τοῦ λειψάνου ἐγκαθιδρύσεως.

Οἱ δὲ ἡμέτεροι, ὅσοι τε τοῦ κλήρου λογάδες, καὶ ὅσοι τοῦ λαοῦ, ἐπεὶ τὰ μὲν ἀδικεῖσθαι βοῶντες καὶ ποτνιόμενοι, τὰ δέ, καὶ σφύζεσθαι αὐτοῖς ἐκλιπαροῦντες τὰ πάλαί προνόμια, μηδὲ νεωχμοῦσθαι τι καὶ μετακινεῖσθαι τῶν καθεστῶτων ἐδῶν, καὶ ταῦτα ἐν ἐκκλησίᾳ.

Οὐδὲν ἐπέβαινον, οὐδ' ἀκίνητα σφίσι τὰ ἱερά ἐᾶσαι ὁ κρατῶν ὄλως πειδομένῳ ἐῶκει, οὐδὲ καθυφέσθαι τι βουλομένῳ οὐδὲ βραχὺ τῆς προθέσεως, εἰς Θεὸν τέως ἐτράποντο, «ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησιν αὐτῶν, κατὰ τὸ ψαλμικόν,

Ἔφθασε λοιπὸν ἡ στιγμή, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔμελλε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ σχέδιό του ὁ Κυβερνήτης, καὶ ἤγαινε λοιπὸν πρὸς τὸν Ναό, ὅταν ὁ ἥλιος ἔκλινε πρὸς τὴν δύσι του, περιστοιχούμενος ἀπὸ τὴν συνηθισμένη φρουρά του, καὶ ἔθεσε σὲ ἐνέργεια αὐτὰ πού εἶχε στὸν νοῦ καὶ στὴν καρδιά του, τὰ ὁποῖα ὅμως ποτὲ δὲν θὰ ἐπραγματοποιούντο.

Ἦγαινε δὲ γιὰ νὰ προσκυνήσῃ δῆθεν τὴν χαριτόβρυτο Λάρνακα, καὶ τάχα γιὰ νὰ σχεδιάσῃ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τοῦ ἀλταρίου* μέσα στὸν Ναό· ἦταν δὲ κοντὰ του καὶ ὁ ἀρχιτέκτων, καὶ ἔγιναν πολλὲς προτάσεις καὶ κινήσεις μέσα στὸν Ναὸ πού εἶχαν σχέσι καὶ μὲ τὴν θέσι τῆς Λατινικῆς τραπέζης καὶ γιὰ τὰ μέτρα καὶ γιὰ τὸ σχῆμα καὶ γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἐπάνω σ' αὐτὴ τοποθέτησι τοῦ ἱεροῦ Λειψάνου.

Οἱ δὲ δικοὶ μας, τόσο οἱ ἐπίσημοι κληρικοὶ ὅσο καὶ οἱ προὔχοντες λαϊκοί, ἐπειδὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἠδικοῦντο, ἠφώναζαν καὶ παρεπονοῦντο, ἀφ' ἑτέρου δὲ θερμὰ παρακαλοῦσαν νὰ διασωθοῦν τὰ ἀρχαῖα προνόμιά τους καὶ νὰ μὴ δεσμευθῇ κἀτι καὶ μετακινήθῃ ἀπὸ τὰ ἐπικρατοῦντα ἔθιμά τους, καὶ μάλιστα ἀπ' αὐτὰ πού σχετίζονται μὲ τὴν ἐκκλησία.

Τίποτα ὅμως δὲν κατῴρθωναν, διότι οὔτε ὄλως ἀναλλοίωτα τὰ ἱερά τους προνόμια ἠνόμιζε πὼς ἔπρεπε νὰ πεισθῇ νὰ ἀφήσῃ ὁ Κυβερνήτης, οὔτε ἔσκεφτόταν νὰ ὑποχωρήσῃ σὲ κἀτι μικρὸ ἀπ' αὐτὰ πού εἶχε στὴν πρόθεσί του, ὅποτε

ἐκχέοντες, καὶ τὴν θλίψιν αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγέλλοντες», ἅμα δὲ καὶ τὸν θαυματουργὸν Ἅγιον θερμῶς ἐπικαλούμενοι, ἐν ὀδυρμοῖς καὶ δάκρυσιν καδικέτευον, μὴ περιῦδεῖν τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ, ἐφ' ἧς ἐκ τοσοῦτου τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπικέκληται, ἐν προσήματι τιμῆς οὕτως προδήλως ὑβριζομένην, μηδὲ παραδέξασθαι ὅλως τῆς Λατινικῆς θεραπείας τὸ καινοτόμημα.

Ἐπὶ τούτοις νύξ ἦν ἡ τὴν ἡμέραν προάγουσα, καθ' ἣν ἡ τῆς ἑορτῆς τῶν τριῶν ἀθλητῶν, Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου παρ' ἡμῶν ἄγεται μνήμη.

Καὶ περὶ μέσας νύκτας, λεπτόν τε καὶ ἥσυχον ψεκάζοντος, ἐξαίφνης βροντὴ ῥήγνυται ἐξαισία, καὶ καταβάτης πρηστήρ καταφέρεται, καὶ σεισμὸς ἅμα φοβερός καὶ φρικώδης, καρτερῶς ἄγαν καὶ σφοδρῶς τὴν ὅλην νῆσον κατατινάξας, ὥστε τῇ τοῦ κραδασμοῦ βίᾳ μοχλοῦς τε καὶ διωστήρας πυλῶν καὶ θυρίδων τοὺς μὲν συντριβῆναι, τοὺς δὲ εἰς τοῦμπαλιν διωσθῆναι, καὶ τῶν οἰκιῶν οὕτως ἀναπεπταμένων, φωτὶ τὰ πάντα περιλαμφθῆναι, οἷον ἐκ καμίνου ἀντικρυς καιομέ-

ῥάπηκαν πρὸς τὸν Θεὸ «ἐκχύσαντες ἐνώπιόν Του τὴν δέησί τους, ὅπως λέγει ὁ ψαλμικὸς στίχος, καὶ τὴν θλίψι τους ἐνώπιον Αὐτοῦ ἀπαγγέλλοντες» [«ἐκχεῶ ἐνώπιον Αὐτοῦ τὴν δέησί μου, τὴν θλίψιν μου ἐνώπιον Αὐτοῦ ἀπαγγεῶ» (Ψαλμ. ριδ' 2)], συγχρόνως δὲ καὶ τὸν θαυματουργὸ Ἅγιό τους θερμὰ ἔζητοῦσαν νὰ τοὺς βοηθήσῃ καὶ μὲ δάκρυα τὸν παρακαλοῦσαν νὰ μὴ παρίδη τὴν ἐκκλησία του, μέσα στὴν ὁποία τόσο πολὺ τὸ ὄνομά του ἔχει ἐπικληθῆ καὶ ἡ ὁποία μὲ τὸ πρόσχημα τῆς τιμῆς τόσο βάνουσα ὑβρίζεται, οὔτε νὰ ἀνεχθῆ τῆς Λατινικῆς λειτουργίας τὸ καινοτόμημα.

Καὶ ἐνῶ αὐτὰ συνέβαιναν, ἐπῆλθε ἡ νύχτα ἐκείνη, πού θα ὀδηγοῦσε στὴν ἡμέρα, κατὰ τὴν ὁποία ἐορτάζεται, ἀπὸ ἐμᾶς ἡ μνήμη τῶν τριῶν Ἁγίων Μαρτύρων, Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ

Βικεντίου (11 Νοεμβρίου).

Καὶ κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ἐνῶ πολὺ ἄλλο καὶ ἥσυχά ἴσχυα ἴσχυα ἴσχυα, ἐξαφνα ἀκούσθηκε ἐκκωφαντικὴ βροντὴ καὶ ἔξεσπασε ἀνεμοστρόβιλος μὲ ἀστροπελέκια καὶ συγχρόνως ἔγινε σεισμὸς φοβερός καὶ τρομερός, ὑπερβολικὰ διαρκῆς καὶ δυνατὸς πού συνετάραξε ὅλη τὴν Νῆσο, ὥστε ἐξ αἰτίας τῆς βιαιότητος τοῦ κραδασμοῦ, οἱ στηρίξεις καὶ οἱ ἀσφάλειες τῶν θυρῶν καὶ τῶν παραθύρων ἄλλες μὲν ἔσπασαν, ἄλλες δὲ πάλι ἐξουδετερώθηκαν καὶ ἔτσι τὰ σπίτια

νης, ἢ ἐξ ἀστραπῆς ἀμυδρότερον μὲν πεμπούσης τὸ σέλας, ἐπὶ ποσὸν δὲ παρατεῖνον καὶ ἀδιάλειπτον.

Πάντες οὖν ἐκδορόντες τῆς κλίνης, ἐνεοί τε τὰς ψυχὰς, καὶ ἐμβρονημένοι, αὐτὸ ἐκεῖνο, πυρὶ γαῖαν μειχθῆναι πρῶτον ὑπέλαβον, καὶ αὐτὴν ἔδοξαν ἐφαστᾶναι τὴν ὥραν τῆς συντελείας.

Εἶδ' ὅποσοῦν ἀνακαλεσάμενοι ἑαυτούς, ποσὶ τρομαλέοις, ὡς εἶχον τάχους, πρὸς αὐτὸν οἱ πλείους τὸν θαυματουργὸν Ἄγιον ἔσπευσαν τρέχοντες.

Ἐνθα γενόμενοι, πλέον ἔτι τοῦ θάμβους ἐγένοντο, ὡς τὴν τε ἀργυρᾶν κανδήλαν, τὴν μεγέθει καὶ κάλλει θαυμαζομένην, τὸ τοῦ Τοπάρχου ἀνάθημα, ἀλύσει καὶ τοὶ ἀπηλωμένην* σιδηρᾶ καὶ παχεῖα, εἰς τοῦδαφος καταπεσοῦσαν αὐτοῖς ὄμμασιν ἐδεάσαντο, καὶ τὴν καταστροφὴν ἅμα τῆς ἀκροπόλεως διαδρυλλομένην ἀκηκόασιν.

Παρήσαν γὰρ οἱ ἀγγέλλοντες ὅτι σκηπτὸς κατενεχθεὶς ἄνωθεν, καὶ τοῖς ὑπογείοις ταμείοις, οἷς ἡ πολεμικὴ πυρῖτις ἐναπόκειται κόνις ἐνσκήψας, καὶ ταύτην ἐν ἀκαρεῖ ἀξάψας, ὅλον μὲν ἄρδην* ἐκ λαγόνων ἀνεμόχλευσε τὸν ὑπερτείνοντα λόφον, πάντα δὲ οἶκον

ὀλωσδιόλου ἔμειναν ἀνοιχτὰ καὶ ἀπὸ τὸ φῶς περιλάμφθησαν, ποὺ σᾶν νὰ προερχόταν ἀπὸ κάμινο ὀλοκληρωτικὰ καιομένη, ἦταν μεγάλο σὲ ποσότητα καὶ ἀδιάλειπτο σὲ διάρκεια, σὲ σύγκρισιν μὲ τὸ φῶς τῆς ἀστραπῆς, ποὺ εἶναι στιγμιαῖο καὶ ἀμυδρό.

Ἦλοι λοιπόν, ἀφοῦ ἑτάχθησαν ἀπ' τὰ κρεβάτια τους, βουβοὶ καὶ μὲ φοβισμένη τὴν ψυχὴ καὶ κατάπληκτοι, αὐτὸ τοῦτο πρῶτο ἐξέλαβαν, ὅτι ἡ γῆ μὲ τὴν φωτιὰ ἀναμείχθη καὶ ἔπιστεψαν ὅτι παρουσιάσθηκε ἡ ὥρα τῆς συντελείας τοῦ κόσμου.

Ἦστερα, ἀφοῦ ὅπωςδήποτε ἔβρῃκαν τοὺς ἑαυτούς των, μὲ τρεμάμενα πόδια, καὶ μὲ ὄση ἔμπορῶσαν ταχύτητα οἱ περισσότεροὶ πρὸς αὐτὸν τὸν θαυματουργὸ Ἄγιο ἔσπευσαν νὰ φθάσουν τρέχοντας.

Ἀφοῦ δὲ ἔμπηκαν στὸν Ναὸ περισσότερο ἔκθαμβοὶ ἔγιναν, ἐπειδὴ μὲ τὰ ἴδια τὰ μάτια τους εἶδαν τὴν ἀσημένια κανδήλα, ποὺ ἦταν ἐντυπωσιακὴ γιὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν ὠραιότητά της, ἀφιέρωμα τοῦ Κυβερνήτη, ποὺ μολονότι ἔκρεμόταν μὲ σιδερένια καὶ παχεῖα ἀλυσίδα, νὰ εἶναι πεσμένη στὸ δάπεδο, καὶ συγχρόνως ἄκουσαν νὰ γίνεται εὐρὺς λόγος γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς ἀκροπόλεως των.

Διότι παραβρέθησαν αὐτοὶ ποὺ ἔμπορῶσαν νὰ τοὺς πληροφορήσουν, ὅτι κεραυνὸς ποὺ ρίφθηκε ἀπ' τὸν οὐρανὸ καὶ ἔφθασε μέχρι τὶς ὑπόγειες ἀποθήκες, στὶς ὁποῖες ἦταν ἀσφαλισμένη ἡ πυρίτιδα καὶ τὰ ἄλλα πολεμοφόδια, καὶ αὐτὰ ἀφοῦ τὰ ἀναψε ἀκαριαίως, ἀμέ-

κατέχωσε αὐτανδρον, αὐτοῦ τε τοῦ κρατοῦντος πρὸ πάντων καὶ τῶν ἐν τέλει συχνοῦς, ὡς σεισματίας αὐτοῖς γενέσθαι τοὺς τάφους, κοιμηθεῖσιν αἰφνιδίως ἐν ἀναπαύσει Ἄδου, ἐφ' αἷς κλίναις τὸν ζωτικὸν ὕπνον ἐκάδεδον, ἢ μᾶλλον ζῶσιν ἔτι καταβᾶσιν εἰς Ἄδου, μὴ τῆς γῆς χανούσης αὐτοῖς εἰς κατάποσιν, ἐπισωρευθείσης δὲ εἰς κατάχωσιν.

Καὶ νῦν σῶζεται καὶ καθ' ἡμᾶς ὁρώμενον τὸ μέγα ἐρείπιον· καὶ ἡ θρυλλουμένη πάλαι τῶν Κερκυραίων ἄκρα, ἡ αἰγίλιψ τε καὶ ἀγχινεφῆς καὶ ὑψικόρυμβος ὑπὲρ τὴν ἀδομένην Ἄορνον, ἠκρωτηριασμένη πως καὶ ἀκέφαλος ἴσταται, μνημόσυνον διηνεκές τε, καὶ «συμπαραμενοῦν αὐτῷ τῷ ἡλίῳ, καὶ ἕως οὗ ἀνταναιρεθῆ ἡ σελήνη», τῆς τότε γενομένης θαυματουργίας ἐσόμενον, καὶ τῆς ἀδιαλείπτως ἐπισκιαζούσης τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ δυνάμεώς τε καὶ χάριτος, τεκμήριον ἀναμφήριστον.

σως ὀλόκληρος καὶ ἀπὸ τὰ βάθη του ἀνατινάχθηκε ὁ ὑπερκεείμενος λόφος, κάθε δὲ σπίτι ποῦ ὑπῆρχε σ' αὐτόν, κατακαλύφθηκε μαζὶ μὲ ὅλους τοὺς οἰκήτοράς του, πρὸ πάντων δὲ τὸ σπίτι τοῦ Κυβερνήτη καὶ πολλῶν προϋχόντων, οὕτως ὥστε σεισμόταφοι νὰ τοὺς ἀποβοῦν τὰ σπίτια τους καὶ σὲ ἀνάπαυσι Ἄδου νὰ βρεθοῦν αἰφνιδίως κοιμισμένοι, καὶ ἄνω στὰ κρεβάτια τους, ὅπου ἔκοιμῶνταν τὸν τόσο ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ζωὴ τους ὕπνο, ἢ μᾶλλον ζῶντες ἀκόμα κατέβηκαν στὸν Ἄδη, χωρὶς νὰ παραστή ἀνάγκη νὰ ἀνοιχθοῦν ἀπὸ ἀνθρώπους μνήματα γιὰ τὸ θάψιμό τους, ἀφοῦ ἡ γῆ ἀπὸ μόνη τῆς ἑφρόντισε νὰ ἐπισωρεύσῃ ἄνω τους χώματα καὶ βαθεῖα νὰ τοὺς κατακαλύψῃ.

Καὶ τώρα σῶζεται, καὶ ὅλοι μας, τὸ βλέπουμε, ὡς τεράστιο ἐρείπιο· καὶ ἡ θρυλλουμένη καὶ ἱστορικὴ πάλαι ποτὲ ἀκροκορυφὴ τῶν Κερκυραίων, ποῦ ἦταν ἀπάτητη καὶ ἀπ' τὰ γίδια ἀκόμη, κορυφὴ ποῦ ἄγγιζε τὰ σύννεφα, βουνοκορφὴ ὑψηλότερη κι' ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀδομένη Ἄορνο (βλ. Ἀριανοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις: ἀπρόσιτη καὶ στὰ ὄρνεα ἀκόμη), τώρα στέκεται ἀκρωτηριασμένη καὶ ἀκέφαλη, μνημόσυνο διαρκές, ποῦ «θα συμπαραμένῃ μαζὶ μὲ τὸν ἥλιο καὶ ἕως ὅτου καταργηθῆ ἡ σελήνη» [«καὶ συμπαραμενεῖ τῷ ἡλίῳ καὶ ... ἕως οὗ ἀνταναιρεθῆ ἡ σελήνη» (Ψαλμ. οα' 5-8)], καὶ ποῦ ἀπέβη ἀναμφισβήτητος ἀπόδειξις τῆς τότε θαυματουργίας καὶ τῆς ἀδιαλείπτως ἐπισκιαζούσης τὴν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία δυνάμεως καὶ χάριτος.

Ένα αναμφισβήτητο ιστορικό γεγονός

Ἡ ἔκρηξη τοῦ 1718 στὸ νησὶ τῆς Κέρκυρας*

• *Ξημερώνοντας τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος*

Τὴν *νύχτα* 11ης πρὸς 12ην Νοεμβρίου (π.ή.) 1718, δυνατὴ θύελλα ἐπικρατοῦσε στὴν Κέρκυρα καὶ λίγο πρὶν τὰ μεσάνυχτα κεραυνὸς χτύπησε τὴ μπαρουταποθήκη τῆς Καμπάνας στὸ Παλιὸ Φρούριο. **Ο**ἱ φλόγες μεταδόθηκαν καὶ στὶς δύο διπλανὲς μπαρουταποθήκες ποὺ περιείχαν κάπου 3.000 βαρέλια μπαρούτη.

Ἀκολούθησε ἔκρηξη ποὺ ἀκούστηκε μέχρι τὴν ἀπέναντι Ἥπειρο. **Τ**ὸ ἔδαφος σειστήκε, ἔπεσαν τὰ οἰκοδομήματα γύρω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη, γκρεμίστηκαν τὰ οἰκῆματα τῶν κάτω τειχῶν. **Β**ροχὴ ἀπὸ πέτρες καὶ ἀναμμένα ἀντικείμενα ἔπεσαν στὴν πόλη σκοτώνοντας κόσμο, ἐνῶ πανύψηλα κτίρια σχίστηκαν καὶ ἔπεσαν. **Σ**ωρὸς ἀπὸ ἐρείπια ἔγιναν τὰ τεῖχη τοῦ Παλιοῦ Φρουρίου, ἐνῶ ὁ βράχος τῆς ἀκρόπολης σχίστηκε.

Τὸ ἀνάκτορο τοῦ Προνοητῆ καταστράφηκε, θάβοντας στὰ ἐρείπια του τὸν Γενικὸ Προνοητὴ Ἀνδρέα Πιζάνη, τὴν οικογένειά του καὶ ἄλλα 60 ἄτομα.

Οἱ φλόγες ἔκαψαν καταλύματα, σταθμούς, στρατῶνες, ἀποθήκες καὶ δέντρα. **Π**ολλοὶ βρίσκονταν πεθαμένοι ἢ τραυματισμένοι κάτω ἀπὸ τὰ ἐρείπια, ἐνῶ ἄλλοι εἶχαν ἐκσφενδονιστεῖ στὴ θάλασσα καὶ παράδερναν στὰ κύματα.

Μεγάλῃ ἦταν ἡ ζημιὰ στὴν πόλη καὶ βαρύτερη στὸ Μαντράκι, ὅπου οἱ πέτρες πέφτοντας σκότωσαν ἢ πλήγωσαν πολλοὺς ναῦτες. **Τ**ὰ νερὰ τῆς θάλασσας δημιούργησαν δίνη καὶ παράσυραν στὸ βυθὸ αὐτανδρες τέσσερις γαλιότες καὶ μιὰ γαλέρα. **Τ**ὰ ὑπόλοιπα σκάφη ἔπαθαν πολλὲς ζημιὲς ἀπὸ τὴ δίνη καὶ ἀπὸ τὶς πέτρες ποὺ ἔπεσαν μὲ δύναμη.

(*) Βλ. <https://www.corfuhistory.eu/?p=1385>. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

■ Πολὺ διαφωτιστικὴ καὶ ἐνημερωτικὴ, μὲ πλούσια βιβλιογραφία καὶ φωτογραφικὸ ὕλικό, εἶναι ἡ ἐργασία-εἰσήγησι στὸ «10^ο Πανιώνιο Συνέδριο» (Κέρκυρα 30.4.2014-4.5.2014) τοῦ **Σπύρου Π. Γαούτση**: «*Οἱ νεκροὶ τῆς ἔκρηξης τοῦ 1718 μέσα ἀπὸ τὰ μητρῶα τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας τοῦ παλαιοῦ φρουρίου τῆς Κέρκυρας*» (βλ. http://www.academia.edu/8257538/Οι_νεκροί_της_ἐκρηξης_του_1718_μέσα_από_τα_μητρῶα_της_λατινικῆς_ἐκκλησίας_του_παλαιού_φρουρίου_της_Κέρκυρας).

• **Σχόλιον**: Ὁ Σ. Π. Γαούτσης, κατακλείων τὴν ἐργασία του, χαρακτηρίζει ὡς «ἀκραιὸς ἐκκλησιαστικοὺς κύκλους» ὅσους ἀναφέρονται στὸ **Θ**αῦμα τοῦ Ἁγίου Σπυ-

Ἡ ἔκρηξη προκάλεσε συνολικὰ γύρω στοὺς χίλιους θανάτους καὶ τραυματισμὸ πεντακοσίων ἀτόμων. **Σ**τὸ ἀρχεῖο τῆς Καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κερκύρας σώζεται μέχρι σήμερα τὸ Βιβλίον Πράξεων, ὅπου εἶναι καταχωρημένα τὰ ὀνόματα τῶν νεκρῶν (οἱ πηγές διαφέρουν καὶ δίνουν ἀριθμὸ νεκρῶν ἀπὸ 900 ὡς 2.000).

Ἡ χρηματικὴ ζημία τοῦ Δημοσίου καὶ τῶν ἰδιοτῶν ὑπῆρξε ἀνυπολόγιστη, ἐνῶ τὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἐκτελεστοῦν με πρόταση τοῦ Σούλεμπουργκ μετὰ τὴν πολιορκία τοῦ 1716, καθυστέρησαν γιὰ πολὺ καιρὸ (στὴν Κέρκυρα βρισκόνταν ἐκεῖνη τὴν περίοδο πολυάριθμες στρατιωτικὲς καὶ ναυτικὲς δυνάμεις λόγω τῆς λήξης τοῦ πολέμου).

Χορηγήθηκαν τροφές καὶ καταφύγια στοὺς ἄστεγους καὶ τοὺς τραυματίες, ἐνῶ ἡ Ἐνετικὴ Γερουσία ἔδωσε ἀμέσως συντάξεις καὶ χορηγίες στοὺς πληγέντες.

• «Πιζάνειος ἐμπρησμὸς»

Ἡ κηδεῖα τοῦ Γενικοῦ Προνοητῆ Πιζάνη ἔγινε ἕξι μέρες ἀργότερα, ἦταν ἐπισημότερη, ἀλλὰ δὲν παραβρέθηκε ὁ ὀρθόδοξος κληρικός.

Μέχρι σήμερα σώζεται στὴν Καθολικὴ Μητρόπολη τῶν Ἁγίων Ἰακώβου καὶ Χριστοφόρου ἡ ἐπιτύμβια πλάκα ποὺ ἀναφέρει λατινικά, ὅτι «ἀνέβηκε στὸν οὐρανὸ ὅπως ὁ Ἥλιος μέσα στὶς φλόγες, σὲ ἡλικία 57 χρόνων στὶς 4 τῶν Εἰδῶν* τοῦ Νοεμβρίου».

Ἡ τεράστια αὐτὴ πολύνεκρη καταστροφὴ συνδέθηκε με θαυματουργὴ ἐπέμβαση τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ *τιμωρήσει* τὸν Πιζάνη γιὰ τὴν ἐπιθυμία του νὰ κατασκευάσει καθολικὸ ἀλτάρη* στὴν Ἐκκλησία Του.

Στὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τοῦ νησιοῦ τὸ γεγονός ἐμείνε γνωστὸ ὡς «Πιζάνειος ἐμπρησμὸς».

ρίδωνος καὶ ἐρμηνεύουν αὐτὸ ὑπὸ τὸ πρίσμα τοῦ Ἱεροῦ Ἀθανασίου Παρίου, φθάνει δὲ μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑποστηρίξη ἀσεβῶς, ὅτι «*ἡ ἔνταξη ἢ ἡ ἐπανένταξη τοῦ “θαύματος” αὐτοῦ, τρεῖς αἰῶνες μετὰ, στὸ ἰδιαίτερο ἐορτολόγιο κάποιων ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν, νὰ προκαλεῖ προβληματισμὸ καὶ θυμηδία*»!...

Ἐν τούτοις, ὁ Σ. Π. Γαούτσης γνωρίζει πολὺ καλὰ καὶ παραδέχεται τοῦτο στὴν ἐργασία του αὐτῆ, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ΙΗ' αἰ., ἡ δυτικὴ *προπαγάνδα*, ὁ εὐρωπαϊκὸς Διαφωτισμὸς καὶ ἡ λατινικὴ ἰδίως διείσδυσις στὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολὴ εἶχαν φθάσει στὸ ἀποκορύφωμά τους, ὥστε μόνον ὡς **Θ**αῦμα, περιλαμβάνον πολλὰ ἐπὶ μέρους **Θ**αύματα, ὡς τὸ τῆς Κερκύρας (1718), δύναται νὰ θεωρηθῆ ἡ διάσωσις τοῦ Γένους μας καὶ τῆς πνευματικῆς συνέχειας Αὐτοῦ.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐξήγησις τῆς μεγάλης δριμύτητος τοῦ ἀγῶνος καὶ τοῦ λεξιλογίου τοῦ Ἀθανασίου Παρίου καὶ τῶν λοιπῶν Κολλυβάδων Πατέρων, ἐφ' ὅσον εὐρίσκοντο σὲ *ἐμπόλεμη* περίοδο καὶ ἀντιμετώπιζαν τὸν θανάσιμο κίνδυνο ἐκ τῆς Δύσεως.

• Βλ. ἐνδεικτικὰ: **Πρωτοπρ. Γεωργίου Μεταλληνοῦ**, «*Θρησκευτικὲς προπαγάνδες στὸν ὑπόδοιλο Ἑλληνισμὸ*», (<https://www.impantokratoros.gr/DE9C9ABE.el.aspx>).

Διήγησις ἐκ τῆς «Ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους»

Ἡ ἀπόθησις τῶν Τούρκων ἐν ἔτει 1716 καὶ ἡ θαυμαστὴ διάσωσις τῆς Κερκύρας, ἐπεμβάσει τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος*

11η Αὐγούστου 1716

Τὸν Μάιο τοῦ 1716 ὁ καπουδαν πασὰς Τζανούμ Κότζα ξαναβγήκε στὸ Αἰγαῖο· ἓνα μῆνα ἀργότερα προσπερνοῦσε κιόλας τὴ Ζάκυνθο, στέλνοντας ταυτόχρονα ἔγγραφο μήνυμα στοὺς Ἑλληνες κατοίκους τῆς νᾶ ἀναγνωρίσουν χωρὶς ἀναβολὴ τὴν τουρκικὴ κυριαρχία. **Γ**ιὰ λίγο ὁ ὀθωμανικὸς στόλος στάθμευσε στὴν Κεφαλληνία, προκαλώντας μὲ περιορισμένες ἀποβάσεις ἀγνημάτων μικρὲς μόνο καταστροφές. **Σ**τὶς 5 Ἰουλίου ἐφανίσθηκε ἀπειλητικὸς στὸ βόρειο ἀκρωτήριο τῆς Κέρκυρας καὶ ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται γιὰ τὴν πολιορκία τῆς.

Ἡ εἶδηση γιὰ τὴν ἄφιξη τοῦ τουρκικοῦ στόλου στὸ βορειοανατολικὸ στενὸ τοῦ νησιοῦ –προάγγελος πολιορκίας τῆς Κέρκυρας– ἐπέτεινε τὴ σύγχυση καὶ τὸν πανικὸ μεταξὺ τῶν Κερκυραίων ἀμάχων, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων πὺ εἶχαν καταφύγει ἐκεῖ γιὰ περισσότερη ἀσφάλεια ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο, τὴν Κρήτη καὶ τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου. **Τ**ρομαγμένοι οἱ χωρικοὶ τῆς ὑπαίθρου ἔσπευδαν νὰ προστατευθοῦν στὶς ὀχυρώσεις τῆς κερκυραϊκῆς πρωτεύουσας, ἐνῶ ἄλλοι, χρησιμοποιώντας κάθε εἶδους πλεούμενα, προσπαθοῦσαν νὰ διαπεραιωθοῦν πρὸς τὸ Ὀτράντο τῆς Ἀπουλίας. **Σ**τὸ τέλος ὁ πανικὸς κυρίευσεν καὶ τοὺς κατοίκους τῶν συνοικιῶν τῆς Κέρκυρας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἀρχίσουν νὰ συρρέουν καὶ αὐτοὶ στὸ φρούριό τῆς προκαλώντας σοβαρὰ προβλήματα τάξεως. **Ἡ** κατάστασις ἐπιδεινώθηκε ὅταν διαδόθηκε ὅτι ὁ βενετικὸς στόλος –πὺ μετακινήθηκε προσωρινὰ πρὸς τὰ δυτικά– εἶχε ἐγκαταλείψει τὸ νησί, ἀφήνοντάς το ἀκάλυπτο ἀπὸ τὴ θάλασσα. **Ἔ**τσι ἄρχισαν νὰ σημειώνωνται στὰ ἔρημα πιά χωριὰ καὶ στὶς ἐγκαταλειμμένες συνοικίαι τῆς πρωτεύουσας ἀρπαγὲς περιουσιῶν, πυρκαϊῆς καὶ κάποτε συμπλοκὲς καὶ φόνοι μεταξὺ ἐκείνων πὺ προσπαθοῦσαν νὰ ἀποκομίσουν κέρδη ἀπὸ λεηλασίαις.

Στὶς κρίσιμες ἐκεῖνες ὥρες ὁ ψύχραιμος Schulemburg προσπαθοῦσε –μὲ τὴ βοήθεια τοῦ γενικοῦ προβλεπτῆ Ἀντωνίου Loredan– ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος νὰ ἀποκαταστήσει κάποια τάξι καὶ πειθαρχία στὶς ἀναστατωμένες λαϊκὲς μάζαις, ἐνῶ παράλληλα βιαζόταν νὰ ὀργανώσι τὴν ἄμυνα μὲ βάση τὰ νέα δεδομένα.

(*) Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, Τόμος ΙΑ', Ὁ Ἑλληνισμὸς ὑπὸ ξένη κυριαρχία (περίοδος 1669-1821), Τουρκοκρατία - Λατινοκρατία, ἐκδόσεις «Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν», Ἀθῆνα 1990, σελ. 488.

Στις 6 Ἰουλίου ἀνασύνταξε τὶς διαθέσιμες στρατιωτικὲς τοῦ δυνάμεις: ἦταν 1.000 περίπου Γερμανοὶ μισθοφόροι, 400 Ἴταλοὶ καὶ Δαλματοί, 300 Ἕλληνες ἀπὸ διάφορες περιοχὲς καὶ γύρω στοὺς 500 Κερκυραῖοι. **Ἡ** τακτικὴ αὐτὴ δύναμη διοικοῦταν ἀπὸ ἀρκετοὺς ἰκανοὺς ἀξιωματικούς· ἀνάμεσά τους καὶ μερικοὶ Ἕλληνες ἐπαγγελματίες στρατιωτικοί, ὅπως οἱ Κερκυραῖοι Δημήτριος Στρατηγὸς καὶ Νικόλαος Θεοτόκης, ὁ Ζακυνθινὸς Φραγκίσκος Ρώμας καὶ οἱ γνωστοὶ καὶ ἀπὸ ἄλλες ἐπιχειρήσεις Νικόλαος καὶ Φραγκίσκος Καψοκέφαλοι. **Οἱ** Ζακυνθινοὶ αὐτοὶ στρατιωτικοὶ εἶχαν ἀρχίσει πρῶτοι νὰ προκαλοῦν κάποια ἀνακούφιση στὴν περιορισμένη ἀριθμητικὰ δύναμη τοῦ Schulemburg, φέρνοντας ἀπὸ τὴ Ζάκυνθο 400 «λεβέντες» ὁ πρῶτος καὶ γύρω στὴ μία ἑκατοντάδα οἱ δύο ἄλλοι. **Ἀ**λλὰ οἱ χριστιανικὲς δυνάμεις δὲν εἶχαν ἀκόμη ἐξασφαλίσει τὴ δυναμικὴ συμπαράσταση τοῦ κερκυραϊκοῦ λαοῦ, ποὺ δὲν φαινόταν νὰ ἔχη συνέλθει ἀπὸ τὴ σύγχυση καὶ τὸν φόβο.

Ἡ κατάσταση ἄρχισε νὰ ἀλλάζῃ αἰσθητὰ μόνο μετὰ τὶς 8 Ἰουλίου. **Τὸ** ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας αὐτῆς ὁ Βενετὸς ἑκτακτος ναύαρχος Ἀνδρέας Corner ἀπώθησε μὲ τὰ 27 σκάφη τοῦ τὸν ὑπέρτερο ὀθωμανικὸ στόλο (πάνω ἀπὸ 50 πολεμικὰ) ἀπὸ τὸ βόρειο στενὸ τῆς Κέρκυρας, ὕστερα ἀπὸ μιὰν ἀβέβαιη, ἀλλὰ σημαντικὴ γιὰ τὶς μετέπειτα ἐξελίξεις τῆς πολιορκίας, σύγκρουση. **Τὸ** γεγονὸς ἔδειξε: **α)** ὅτι οἱ Βενετοὶ ἦταν σὲ θέση νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸν καπουδαν πασά, παρὰ τὴν ὑπεροχὴ τοῦ σὲ σκάφη **β)** ὅτι ὁ χριστιανικὸς στόλος εἶχε τὴ δυνατότητα νὰ προσφέρῃ στὴν Κέρκυρα κάποια ἰκανοποιητικὴ κάλυψη ἀπὸ τὴ θάλασσα· καὶ **γ)** ὅτι ὑπῆρχαν τρόποι καὶ ἐλπίδες γιὰ τὴν ἀποκοπὴ –ἔστω καὶ τὴ μερικὴ– τῶν ἐπικοινωνιῶν μεταξὺ τῶν τουρκικῶν ἀγνημάτων, ποὺ ἀποβιβάζονταν ἤδη στὸ νησί, καὶ τῶν στρατευμάτων, ποὺ ἀδημονοῦσαν νὰ ἐπέμβουν ἀπὸ τὶς ἀπέναντι ἠπειρωτικὲς ἀκτὲς γιὰ νὰ πάρουν μέρος στὴ λεηλασία.

Ὑστερα λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀφιξὴ στὸ λιμάνι τοῦ φρουρίου καὶ στὸ νησάκι τοῦ Βίδου ὅλων τῶν σκαφῶν τοῦ βενετικοῦ στόλου, ποὺ τὸν διοικοῦσε ὁ ἀρχιναύαρχος Ἀνδρέας Pisani, οἱ κάτοικοι τοῦ νησιοῦ ἔσπευδαν μὲ θάρρος νὰ πάρουν μέρος στὶς ἐπιχειρήσεις, ἄλλοι ἀναλαμβάνοντας τὴν κατασκευὴ καὶ τὴ διεύρυνση τῶν προχωμάτων, ἄλλοι τὴ μεταφορὰ ἐφοδίων καὶ ἄλλοι τὸν χειρισμὸ πυροβόλων· ἀρκετὲς ἑκατοντάδες, τέλος, κατατάχθηκαν σὲ εἰδικὰ σώματα πολιτοφυλακῆς ἢ σὲ μικρὲς ὀμάδες καταδρομέων.

Στὸ ἔργο τῆς διαλογῆς καὶ τῆς ἐμψυχώσεως τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν πῆραν μέρος ὅλοι σχεδὸν οἱ τοπικοὶ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡγέτες, ὁ σύνδικος τῆς κερκυραϊκῆς πρωτεύουσας Πέτρος Βούλγαρης, ὁ ὁμώνυμος πρωτοπαπὰς Κερκύρας Σπυρίδων Βούλγαρης κ.ἄ.

Οἱ τουρκικὲς ἐπιθέσεις ἄρχισαν οὐσιαστικὰ στὶς 8 Ἰουλίου μὲ μαζικὲς ἀποβάσεις στὸν Ὑψο. **Ὡς** τὸ βράδυ εἶχαν ἀποβιβασθῆ κάπου 6.000 στρατιῶτες καὶ 4.000 γενίτσαροι, οἱ ὁποῖοι ἐπιδόθηκαν χωρὶς ἀνάπαυλα στὴν πυρπόληση τῶν σπιτιῶν καὶ σὲ λεηλασίες. **Οἱ** συμπλοκὲς γενικεύθηκαν τὶς ἐπόμενες ἡμέρες, μὲ ἀμφίρροπα ἀποτελέσματα. **Σ**τὸ μεταξὺ ἔφθαναν στὴν Κέρκυρα νέες ἐνισχύσεις καὶ ἐφόδια, ποὺ ἀναπτέρωναν τὸ ἠθικὸ τῶν πολιορκημένων καὶ δημιουργοῦσαν δυνατότητες ἐξόδων καὶ ἀντεπιθέσεων.

Άλλὰ καὶ οἱ δυνάμεις τοῦ Τζανούμ Κότζα διεύρυναν, κάποτε ἐντελῶς ἀνενόχλητα, τὶς θέσεις τους στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ. **Εἶ**χαν κιόλας κυριεύσει, ὡς τὰ τέλη Ἰουλίου, ἀρκετὰ χωριὰ καὶ χρησιμοποιοῦσαν τώρα τοὺς κατοίκους σὲ βοηθητικὲς ἐργασίες γιὰ τὴν κατασκευὴ ὀχυρώσεων στοὺς κατακτημένους θυλάκους.

Στὶς 21 Ἰουλίου οἱ τουρκικὲς προφυλακὲς εἰσέδυσαν στοὺς συνοικισμοὺς Μαντούκι καὶ Γαστράδες. **Ἄ**ρχισαν ἐπίσης νὰ ἀποβιβάζονται καὶ τμήματα τῶν στρατευμάτων τοῦ σερασκέρη Καρᾶ Μουσταφᾶ καὶ νὰ καταλαμβάνουν στρατηγικὲς θέσεις στὸν Ποταμὸ καὶ στὸ Κεφαλομαντούκι.

Στὶς 22 Ἰουλίου ἐμφανίσθηκαν ἐπιτέλους στὸ νοτιοανατολικὸ ἀκρωτήριο Λευκίμμη τὰ πρῶτα συμμαχικὰ σκάφη: 4 ἰστιοφόρα, 5 γαλέρες καὶ 2 μικρότερα πλοῖα, ὅλα τοῦ τάγματος τῆς Μάλτας, προπομποὶ τῶν ναυτικῶν μοιρῶν τῆς Ἁγίας Ἐδρας, τῆς Γένουας, τῆς Τοσκάνης καὶ τῆς Ἰσπανίας, ποὺ ἔφθασαν μίᾳ ἐβδομάδα ἀργότερα.

Στὶς 31 Ἰουλίου εἶχαν ἤδη συγκεντρωθῆ στὸ νησάκι τοῦ Βίδου 4 παπικὲς, 2 γενουατικὲς, 3 τοσκανικὲς καὶ 5 ἰσπανικὲς γαλέρες, ποὺ ἐμπόδιζαν μὲ τὴν παρουσία τους τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου ἀπὸ τὰ Β.Α. τοῦ φρουρίου καὶ κρατοῦσαν διαρκῶς ἀνοικτὸ τὸν δρόμο γιὰ τὸν ἀπρόσκοπτο ἀνεφοδιασμὸ ἀπὸ τὴ θάλασσα τῶν ἀνδρῶν τοῦ Schulemburg. **Ἄ**λλὰ οἱ Τοῦρκοι προχωροῦσαν ἐπίμονα πρὸς τὸν ἐξωτερικὸ περίβολο τοῦ τείχους, προπάντων ὕστερα ἀπὸ τὴν κατάληψιν τῶν δύο λόφων στὰ δυτικὰ τῆς πόλεως, τοῦ λόφου τοῦ Ἀβραμίου καὶ τοῦ ὀχυροῦ Ἁγίου Σωτήρος.

Στὶς 5 Αὐγούστου ὁ σερασκέρης ζήτησε ἐπίσημα τὴν παράδοσιν τῆς Κέρκυρας, ἀπειλώντας μὲ σφαγὴ ὅλη τὴ φρουρὰ καὶ μὲ ἀνασκαφὴ τὴν πόλιν. **Ἐ**πὶ Schulemburg ἀρνήθηκε βέβαια κάθε συζήτησιν, ἀλλὰ οἱ δυνάμεις του εἶχαν ἤδη ἀποδεκατισθῆ ἐπικίνδυνα, ἐνῶ τὰ ὄπλα τους βρίσκονταν συχνὰ μισοκατεστραμμένα.

Στὶς 8 Αὐγούστου ὁμως ἡ τύχη ἄρχισε νὰ χαμογελᾷ γιὰ τὸ χριστιανικὸ στρατόπεδο: **Μ**αζὶ μὲ τὴν εὐχάριστη εἶδησιν τῆς μεγάλης αὐστριακῆς νίκης στὸ Petrovaradin ἔφθασαν καὶ 8 σκάφη μὲ 1.500 στρατιῶτες, ἄφθονα ἐφόδια καὶ ὄπλα.

Στὶς 9 τοῦ μηνὸς πραγματοποιήθηκε γενικὴ ἔφοδος τῶν γενιτσάρων, οἱ ὅποιοι κατόρθωσαν τελικὰ νὰ στήσουν τὰ μπαϊράκια τους ἔξω ἀπὸ τὴν μεγάλη πύλη τοῦ Σκάρπωνος, ἀφοῦ πρῶτα κατέλαβαν τὸν προμαχῶνα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου καὶ ἓνα τμῆμα τοῦ ἐξωτερικοῦ περιβόλου. **Χ**ριστιανικὴ ὁμως ἀντεπίθεσιν –τὴν ὁποία κατηύθυνε ὁ ἴδιος ὁ Schulemburg– μετέτρεψε τὴν τουρκικὴ ἔφοδο σὲ αἱματηρὴ ὑποχώρησιν.

Τὸ γεγονὸς ἔπεισε ἐπιτέλους τὸν συμμαχικὸ στόλο νὰ ἐπέμβῃ· ἀλλὰ τὴν ἐπομένη ξέσπασε τρομακτικὴ θύελλα μὲ ἀστραπὲς, κεραυνούς, ἰσχυρὸ ἄνεμο καὶ κατακλυσμιαία βροχὴ. **Ἐ**πὶ χριστιανικὸς στόλος δεινοπάθησε, οἱ ἄγκυρές του κόπηκαν καὶ μερικὰ σκάφη συντρίφθηκαν στὰ βράχια. **Π**ερισσότερες ὁμως καταστροφὲς ἔπαθαν τὰ πλοῖα τοῦ καπουδᾶν πασᾶ, ποὺ βρέθηκαν στὸ ἀνοικτὸ πέλαγος, ἐντελῶς ἀπροετοίμαστα γιὰ τέτοια ἀσυνήθιστη κακοκαιρία. **Ἐ**πὶ ὅποιαδήποτε, τὴν ἐπόμενη ἡμέρα οἱ πολιορκητὲς ἄρχισαν νὰ ἀνασυντάσσονται μὲ σκοπὸ νὰ ἐπαναλάβουν τὴν προσπάθειαν. **Ξ**αφ-

νικά όμως εμφανίσθηκαν στὸν ὀρίζοντα νέες ἐνισχύσεις: ναυτικὴ μοῖρα τοῦ ἰσπανικοῦ στόλου ἀπὸ 6 ἰστιοφόρα.

Τῆ νύκτα τῆς 11ης Αὐγούστου στὸ τουρκικὸ στρατόπεδο παρατηροῦνταν ἔντονες κινήσεις· τὴν ἄλλη ἡμέρα ὅμως τὸ πρωὶ οἱ Κερκυραῖοι, ἀντὶ νὰ ἀντιμετωπίσουν μιὰ νέα ἐπίθεση, ἔβλεπαν μὲ εὐχάριστη ἔκπληξη ὅτι οἱ Τούρκοι εἶχαν ἤδη ἀρχίσει νὰ ἐπιβιβάζωνται ἐσπευσμένα στὰ καράβια τους καὶ νὰ ἐγκαταλείπουν τὸ νησί, ἀφήνοντας σκηνές, ἐφόδια, ζῶα καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ πιὸ βαριά τους κανόνια καὶ πυροβόλα.

Ὁ λαὸς ἀπέδωσε τὴν εὐμενῆ ἐκεῖνη ἐξέλιξη σὲ σωτήρια ἐπέμβαση τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος, ποὺ μετέστρεψε μὲ τὴν ἀναπάντεχη θύελλα τὴν τύχη ὑπὲρ τῆς Κέρκυρας στὴν πιὸ κρίσιμη φάση τῆς πολιορκίας της.

Ἄλλοι συσχέτιζαν τὴν τουρκικὴ ἀποχώρηση μὲ τὴν ἐπικίνδυνη γιὰ τὶς ὀθωμανικὲς ναυτικὲς δυνάμεις ἐνίσχυση τοῦ χριστιανικοῦ στρατοπέδου ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐμφάνιση τῶν Ἰσπανῶν καὶ τὶς εἰδήσεις γιὰ προσεχῆ ἄφιξη ἐννέα ἀκόμη πορτογαλικῶν σκαφῶν.

Φαίνεται πάντως ὅτι ὁ σερασκέρης εἶχε στὸ μεταξὺ λάβει ἐπείγουσες διαταγὲς ἀπὸ τὸν νέο μεγάλο βεζίρη νὰ ἀφήσῃ τὶς ἐπιχειρήσεις στὸ Ἴόνιο, γιὰ νὰ δώσῃ τὴ δυνατότητα στὴν Πύλη νὰ ἀναπληρώσῃ τὰ κενὰ στὸ βαλκανικὸ μέτωπο –ὕστερα ἀπὸ τὴν καταστροφικὴ μάχη τοῦ Petrovaradin– καὶ νὰ ἐνισχύσῃ τὴ φρουρὰ τοῦ ἀπειλούμενου ἤδη ἀπὸ τὸν αὐστριακὸ στρατὸ Βελιγραδίου.

Ὁπωσδήποτε, στὶς 12 Αὐγούστου ἡ Κέρκυρα διέφευγε τὸν κίνδυνο. **Κ**αὶ ἡ Βενετία κέρδιζε –ἔστω καὶ μὲ ξένο στρατιωτικὸ ἡγέτη– τὴν τελευταία, μεγάλη πολεμικὴ ἐπιτυχία τῆς ἱστορίας της, κύκνειο ἄσμα τῆς γηραιᾶς πια Γαληνοτάτης Δημοκρατίας ποὺ πλησίαζε ἤδη πρὸς τὴν ὀριστικὴ της δύση. **Δ**ικαιολογημένα λοιπὸν ἡ βενετικὴ κυβέρνησις πανηγύρισε μὲ λαμπρότητα τὴ νίκη, ἀπονέμοντας ταυτόχρονα στὸν Schulemburg τιμές, ἀνάλογες μὲ ἐκεῖνες ποὺ εἶχαν δοθῆ στὸν Morosini πρὶν τριάντα χρόνια.

Ὁ Ἅγιος Σπυρίδων διώκων τοὺς Τούρκους.
Κέρκυρα. 11η Αὐγούστου 1716.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΝ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ἐπὲρ τοῦ ἐν Κερκύρα γεγονότος ὑπερφυῶς Θαύματος κατὰ τῶν Ἀγαρηῶν τῆ ἰά. τοῦ αὐγούστου μηνός, κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἕκτον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ.

Τῆ ἰα'. τοῦ αὐγούστου μηνός.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΕΡΚΥΡΑ:

ΚΑΤ ΑΓΑΡΗΝΩΝ

ΘΑΥΜΑΤΟΣ

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

Σ Π Υ Ρ Ι Δ Ω Ν Ο Σ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Τροπάριον. Ἦχος δ'.

Ως τῶν Ὀρθοδόξων ὑπέρμαχον, καὶ πάντων τῶν ἀπίστων ἀντίπαλον, παμμακάριστε Σπυρίδων ὑμνοῦμέν σε, καὶ δυσωποῦμέν σε, φυλάττειν τὴν πόλιν σου, πάσης ὀρμῆς βερβάρων ἀμέτοχον.

Ἦχος γ'.

Θείας πίστεως.

Λύχνον ἄσβεστον ἡ Ἐκκλησία, λίθον τίμιον τῶν Κερκυραίων, πόλις παμμακάρι Σπυρίδων ἐδέξατο· καὶ διασυγάσας Ἡλίου λαμπρότερον, τὰ τῶν ἀπίστων ἀπήμβλυνας ὄμματα, ἀξιάγαστε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευσέ, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ θεῖον ἔλεος.

Μηνὶ Αὐγούστῳ ἰδ. Τὴν Ἀνάμνησιν ἐορτάζομεν τοῦ ἐν Κερκύρᾳ ὑπερφυοῦς κατὰ Ἀγαρηῶν Θαύματος τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Σπυρίδωνος τοῦ Θαυματουργοῦ.

**Ἐρρηξε παῖδας στρατιᾶς ἀλλοφύλων,
Πόλιν τ' ἔσωσε Κερκύρας ὁ Προστάτης.**

...ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἄρθρου βαθίως ὀπιόνεται τοῖς ὑπειαντίοις ὁ μέγας Πατὴρ ἡμῶν Σπυρίδων μετὰ πλήθους στρατιᾶς οὐρανοῦ, καὶ ἀστραπόμορφον Ξίφους ἐπέχων, τούτους σπουδαίως καὶ μετὰ θυμοῦ ἀπεδίωκεν. Τῶν μὲν οὖν στρατιωτῶν τῆς Ἰσμαῆλ δυνάμειος τοιοῦτον παράδοξον ἐωρακότων, ἄφνω εἰς φυγὴν ἀνετρέψησαν, καὶ ἀλλήλους ὠθούμενοι, ἐξίσταντο ἀορασίᾳ τραυματῖαι γενόμενοι. Ἐφυγον οὖν καὶ συνετρίβησαν ἐκβληθέντες τῷ φόβῳ ἄνευ πολέμου, ἢ πυρὸς, ἢ μαχαίρας, ἢ τινος διώκοντος, τοῦ Θαυματουργοῦ δὲ μόνῃ, Σπυρίδωνος ἀοράτῳ δυνάμει τούτους ἀνατρέψαντος, καὶ ἐκ τῆς νήσου ἀποβαλόντος. Ἐν ᾧ δὲ ἀπεδίδρασκε πεζῶν τε καὶ ἱππέων τὰ στρατεύματα, ἀπῆρε καὶ ὁ στόλος αὐτῶν κραταιᾷ τοῦ Ἱεράρχου δυνάμει, ἐλευθέρως μενούσης τῆς Κερκύρας· ἡμέρας τοίνυν διαυγαζούσας, καὶ τῶν πολιτῶν τὴν συνήθη ἐλπίζόντων μάχην, οὐδὲν ἦν ἰδεῖν, εἰμὴ σιωπὴν, καὶ ἀσχόλειαν· περίεργοι γοῦν, καὶ μετὰ ἐπιπολαίου γαρᾶς ἐπὶ τὰς σκηνάς τῶν ἀντιπάλων γενόμενοι, τὸ ὑπὲρ νοῦν θαῦμα τοῖς πᾶσι γνωρίζεται, καὶ μετὰ πάσης εὐφροσύνης σκιρτῶντες ἠγάλλοντο ἐπὶ τὸ κενόν καὶ παράδοξον. Ἔβλεπον γὰρ οὐ μόνον φυγάδας τοὺς Ἰσμαηλίτας, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπ' αὐτοῖς πάντα καταλείποντας προενόμευσαν. Οἱ τινες καὶ ἐν τῷ φεύγειν ἀναφανδὸν ὁμολόγουν, ὑπὸ σεβασμίου τινός Μοναχοῦ, δηλαδὴ τοῦ Σπυρίδωνος, σὺν εὐκλειῇ οὐρανοῦ στρατιᾶς στόλῳ ἀναφανέντος ἐπὶ τὸν αἰθέρα, πρὸς φυγὴν ταχυτάτην ἑαυτοὺς κατεπείγεσθαι. Ἐδραμον δὲ μετ' αἰδοῦς καὶ εὐλαθείας, δόξαν καὶ εὐχαριστήρια ἄσματα τῷ θαυματουργήσαντι Ἱεράρχῃ ὀπομένοντες. Ὅν κερ καὶ ἡ γαληνοτάτη Θεοφροῦρητος τῶν Ἐνετῶν Ἀριστοκρατεία Ῥύστην τῆς νήσου, καὶ τῶν φιλοχρίστων ὄπλων ὑπερασπιστὴν ἐπιγινώσκουσά τε καὶ ἀνακηρύττουσα, λιταῖς καὶ ὕμνωδίαις εὐχαρίστως ἐδοξολόγησε· μᾶλλον δὲ πρὸς ἀθάνατον εὐλαθείας καὶ εὐγνωμοσύνης τεκμήριον, ἀργυρᾶν κανδήλαν πολυτελῶς, καὶ εὐδαιδάλως κατασκευάσας, τῷ ἱερῷ αὐτοῦ Τεμένει ἀνέθετο· ταῖς τοῦ ἡμετέρου Ποιμένου καὶ προστάτου πρεσβείαις ὁ Θεὸς ἐλέησον ἡμᾶς. ΑΜΗΝ.

Ὁ Ἅγιος
Σπυρίδων

εἰς τὴν Λάρνακα
Αὐτοῦ.

Γλωσσάριον

ἀγκαλά· καίτοι, ἂν καί.

ἄζυμα· ὁ παρασκευαζόμενος χωρὶς ζύμη (προζύμι ἢ μαγιά)· ἐδῶ, ὁ ἄρτος - ἡ ὄστια (ἰταλ. *ostia*) τῆς λειτουργίας τῶν Παπικῶν.

ἄζυμοθυσία· θυσία μετὰ **ἄζυμα**.

ἄθρόον· ὁμαδικά, συνολικά.

ἄθρόως· βλ. **ἄθρόον**.

ἄθυρμα· παίγνιον, ἔρμαιον.

ἄκροθίνιον· ἐδῶ, ὁ ἐκλεκτός.

ἄλτάριον· *altare*, θυσιαστήριον.

ἀνείκαστος· ἀφάνταστος, ἀναπάντεχος.

ἀπόστοργος· ὁ μὴ ἔχων στοργή.

ἄρδην· ὀλοκληρωτικά, ριζικά, ἐντελῶς, συθέμελα.

αὐτομάτου (ἀπό)· αὐτομάτως, χωρὶς τὴν θεϊαν ἐνέργειαν.

ἀχρειοκόλαξ· ἀχρεῖος / ἄθλιος κόλακας.

Βοναβεντούρας· Μποναβεντούρα Καβαλιέρι (1598-1647), Ἰταλός, Ἰησουΐτης, μαθηματικός-γεωμέτρης, θεολόγος καὶ συγγραφεύς.

Βολταῖρ(ος)· (1694-1778), Γάλλος συγγραφεύς, ἱστορικὸς καὶ φιλόσοφος, κεντρικὴ μορφή καὶ ἐνσάρκωσις τοῦ ἀνατρεπτικοῦ Διαφωτισμοῦ τοῦ ΙΗ΄ αἰ., κορυφαῖος ἐκπρόσωπος τοῦ **θεϊσμοῦ**.

Βολταιρισμός· οἱ ἀνατρεπτικὲς ιδέες τοῦ Βολταίρου.

Γενεραλᾶτον· *generale*, στρατηγεῖο.

Γενεράλης· *generale*, στρατηγός.

γεραίτερος· ὁ γέρων, ὁ προεστώς.

Γραικοί· οἱ Ὀρθόδοξοι Ἑλληνες-Ῥωμοί, ἐν ἀντιθέσει μετὰ τοὺς Παπικοὺς Λατίνους.

δαυλός· πυρσός, δάδα.

δέδρακεν· ρῆμα δράω-ῶ: πράττω, ἐνεργῶ.

δέει· τὸ δέος· φόβος, τρόμος, ἐκπληξις.

Δόμος· *duomo*, καθεδρικὸς παπικὸς ναός.

ἐβιονίζοντες· ἐβιονισμὸς καὶ ἐβιονῖτες· ἰουδαιοχριστιανικὴ αἵρεσις τοῦ Α΄ αἰ.

εἰδῶν, εἰδοὶ (οἱ)· ἡ 13ῃ ἢ ἡ 15ῃ ἡμέρα τοῦ ρωμαϊκοῦ ἡμερολογίου.

ἐκδικος, ἐκδικῶ-ἐκδικοῦμαι· ὁ προστατεύων τὸ δίκαιο, τιμωρῶ ἔγκλημα, ἀνταποδίδω ἀδικία ἢ προσβολὴ ποῦ ἐγίνε, ὑπερασπιστής.

ἐκτρίβω· ἀποβάλλω.

ἐλάσας· ρῆμα ἐλαύνω: ἀπομακρύνω, διώκω, ἐκτοπίζω, ἐκβάλλω.

ἐλατήρα· ὁ ἐλατήρ-ος: ὁ καταδιώκων, ὁ ἀπομακρύνων.

ἐμπαλιν· ἀντιστρόφως, ἀντιθέτως.

ἐναποσμήχουσα· ρῆμα ἐναποσμήχω: σφογγίζω, καθαρίζω.

ἐνδικώτατος, ἐνδικος· δίκαιος, ὀρθός, ἐντιμος, νόμιμος.

ἐπεστόμισας· ρῆμα ἐπιστομίζω: φράττω τὸ στόμα, ἀποστομίζω.

ἐρεσχηλία, ἐρεσχηλία· μωρολογία, φλυαρία, ἀνόητος λόγος.

ἐρρήξε· ρῆμα ρηγνύω/ρῆγνυμι: ρίπτω καταγῆς, σωριάζω κάτω, ἀνατρέπω, καταρρίπτω.

ἐχάωσας· βλ. *καταχάωσας*.

Ἐφας· ἔφος, ἀνατολικός.

ἤγουν· τουτέστι, δηλαδή, μὲ ἄλλα λόγια, ἤτοι.

ἤδυσμα· τὸ προκαλοῦν εὐχαρίστησι, γλυκύτητα, ἡδύτητα.

ἤωρημένην· ρῆμα αἰωροῦμαι: κρέμομαι.

Θεήλατος· ὁ διωκόμενος καὶ μισούμενος ἀπὸ τὸν Θεό.

Θεϊστῶν· θεϊστής, θεϊσμός, *ντεϊσμός*: προωθήθηκε ἀπὸ στοχαστὲς τοῦ Διαφωτισμοῦ, ὅπως ὁ *Βολταϊρος*, ἀπορρίπτει τὴν ὠργανωμένη θρησκεία καὶ τὴν Ἀποκάλυψι, προτάσσει τὴν λογικὴ στὴν λῆψι ἠθικῶν ἀποφάσεων.

θεοστυγής· θεομίσητος.

Θωμᾶς· Θωμᾶς Ἀκινάτης (1225-1274), *Ἀγγελικὸς Δάσκαλος* (Doctor Angelicus) ἢ *Παγκόσμιος Δάσκαλος* (Doctor Universalis), Δομινικανὸς Ἰταλὸς ἱερεὺς, σημαντικὸς φιλόσοφος καὶ θεολόγος, ἐκπρόσωπος τοῦ Σχολαστικισμοῦ.

Ἰντζενιέρος· *ingegnere*, μηχανικός.

Ἰοὶ πατρωνάτοι· οἱ ἔχοντες κληρονομικὸ δικαίωμα προστασίας (patronus).

καταράσσω· κτυπῶ κατὰ γῆς, συντρίβω σὲ κομμάτια.

καμαρῶτα (τά)· *camerata*, θάλαμος, φυλακὴ.

καπνολόγος· ὁ ἀερολόγος, ὁ λέγων κενὰ καὶ ἀνόητα πράγματα.

Καστέλλι(ον)· κάστρον, φρούριον.

καταχάωσας· ρῆμα καταχάω-ῶ: ρίπτω στὸ χάος, καταστρέφω.

κατέχωσε, καταχωσθέντων· ρῆμα καταχώννυμι, καταχωννύω, καταχώνω: χώνω κάποιον μέσα στὴν γῆ, κατακαλύπτω, θάπτω.

Κορυφῶν νῆσος· Κορυφαί· Κορυφοί· *Corfou, Corfu*: ὀνομασία τῆς νήσου Κερκύρας· ὀφείλεται στὴν ὀχυρὴ χερσόνησο τοῦ παλαιοῦ Φρουρίου, ἡ ὁποία εἶχε δύο κορυφές.

κροτεῖ· ρῆμα κροτέω-ῶ: κτυπῶ τὰς χεῖρας· ἐδῶ, χειροκροτῶ ἀπὸ ἐνθουσιασμὸ καὶ χαρὰ.

Λέων Ἀλάτιος· (1586-1669) Ἑλληνας λόγιος, πολυγραφώτατος καὶ εὐρυμαθέστατος, Χίος τὴν καταγωγὴν, προσεχώρησε στὸν Παπισμὸ.

λῆρω, λῆρος (ὁ) καὶ **λῆρημα, -ατος** (τό)· ἀνόητη ὁμιλία, ἀνοησία, ματαιολογία.

λήσεσθαι· ρῆμα λανθάνω· ἐδῶ, οὐ λήσεσθαι μέλλω: δὲν μέλλω νὰ σὲ λησμονήσω.

λώβη· ἡ ἀσθένεια τῆς λέπρας· βλάβη· μετφ. ἡ φαυλότης.

μιξόθηρ· ὁ κατὰ τὸ ἥμισυ θηρίον καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἄνθρωπος, ἐδῶ ὁ Οὐνίτης, *παπικο-ορθόδοξος*.

Μονετζιόν· ἀποθήκη πυρομαχικῶν (ἰταλ. munizione).

ὄρμαθός· πλῆθος ὁμοίων πραγμάτων· ἐδῶ, τὸ πλῆθος τῶν λατινικῶν κακοδοξιῶν.

ὄφρῶς ἀγέρωχος· ὑπεροπτικό-ἀλαζονικὸ ὕφος.

ὄψιν· ἐδῶ, ὀπτασία-ὄνειρο.

πανέστιος· με ὅλη τὴν οἰκογένεια.

πανύψιστος· ὁ πάνυ/σφόδρα ὑψηλός· ἐδῶ, ἐννοεῖται ὁ Πάπας Ρώμης, ὁ θεωρῶν ἑαυτὸν ὑπεράνω ὄλων.

Πέτρος Ἀρκούδιος· (1562-1633), λόγιος, θεολόγος, φιλόσοφος, συγγραφεύς, προσηλυτίσθηκε στὸν Παπισμὸ, ἱερεύς, *μέντωρ* τῆς Οὐνιτικῆς Ἑνώσεως τῆς Βρέστης (1596).

πρεβεδοῦρος· *Proveditore*, ὁ Προβλέπτης, ἀξιοματοῦχος τῆς Βενετίας στὰ Ἴονια Νησιά.

πυρρωνιστής· ἐκ τοῦ ἀρχαίου *σκεπτικιστοῦ* φιλοσόφου Πύρρωνος (360-270)· ὁ *πυρρωνισμὸς* ἀρνεῖται τὴν ἀντικειμενικὴ γνῶσι καὶ οἱ ὀπαδοὶ του ὀνομάζονται *Σκεπτικοὶ Φιλόσοφοι*.

Ῥωμαῖοι· οἱ Ὀρθόδοξοι Ἑλληνες-Ῥωμοί, ἐν ἀντιθέσει με τοὺς Παπικοὺς Λατίνους, βλ. *Γραικοί*.

ῤάντισμα· (τῶν Παπικῶν) ἀντιθέτως πρὸς τὸ Βάπτισμα τῶν Ὀρθοδόξων.

Σολδάτος· *soldato*, στρατιώτης.

Σπιανάδα· πλάτωμα, πλατεῖα.

συμβεβηκὸς (τό), *κατά σ*· τυχαῖο γεγονός, συγκυρία, σύμπτωσης.

Τάργας· λατ. *Τάργα*: ὄπλο-ἀσπίς· τίτλος οὐνιτικοῦ βιβλίου τοῦ Ἰησουῖτου Μοναχοῦ, Φραγκίσκου Ριχάρδου· ἐκδόθηκε τὸ 1658, με πλήρη τίτλο: «*Τάργα τῆς πίστεως τῆς ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας εἰς τύπον διδασκάλου καὶ μαθητοῦ*», ὅπου εἶναι καταγεγραμμένη ἡ δογματικὴ διδασκαλία τῶν Παπο-Λατίνων, με *προπαγανδιστικὸ* χαρακτῆρα, πρὸς παραπλάνησιν τῶν ὑποδούλων Ὀρθοδόξων.

τερατούργημα· θαῦμα-σημεῖο, θαυματούργημα.

Τζιρύγον· ἡ νῆσος τῶν Κυθήρων· ἐνετικὴ ὀνομασία Τσιρίγο (*Cerigo*).

τίνειν· ρῆμα τίνω· πληρώνω τίμημα ὡς ἀνταπόδοσι, πληρώνω ποινή, ξεπληρώνω χρέος.

Τσιταδέλλα· *citadella*, ἀκρόπολις, προπύργειον.

τοῦμπαλιν· τὸ ἔμπαλιν (κρᾶσ.) βλ. *ἔμπαλιν*.

τύπων· με τοὺς τύπους· ἐδῶ, ἐννοεῖται ἡ δημοσίευσις διὰ τῆς τυπογραφίας.

φλάροι· ἀδερφός, καθολικὸς ἱερεὺς ἢ καλόγερος (ὑποτιμ.).

φράτορες· λατ. *frater*· φράτωρ· ἀδελφός, καθολικὸς ἱερεὺς ἢ καλόγερος (ὑποτιμ.).

φρατορίδιον· βλ. *φράτορες*.

φωταγωγός· ὁ φέρων φῶς, ὁ φωτίζων· ἐδῶ, ἡ κανδήλα.

Εὐχαριστίες

Ἰδιαίτερες εὐχαριστίες ἐκφράζουμε πρὸς ὅλους ἐκείνους,
ἐπαῖοντας Ἀρχιερεῖς, Θεολόγους καὶ Φιλολόγους,
οἱ ὅποιοι ἐμελέτησαν κριτικὰ τὴν παροῦσα ἐργασία
καὶ κατέθεσαν προτάσεις βελτιώσεως.

Ἰδιαιτέρως

Θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Γαρδικίου κ. Κλήμεντα,
Μουσικολογιάτατον-Φιλολόγον π. Διονύσιον Ἀγιοκυπριανίτην,
Μουσικολογιάτατον-Φιλολόγον κ. Χρῆστον Παπαδόπουλον,
Μουσικολόγον-Τυπικολόγον κ. Ἰωάννην Ρούμελην,
Ἐλλογιμιάτατον κ. Ἀντώνιον Μάρκου,
Ἀδελφότητα Ἱερᾶς Γυναικείας Μονῆς Ἁγίων Ἀγγέλων Ἀφιδνῶν Ἀττικῆς.

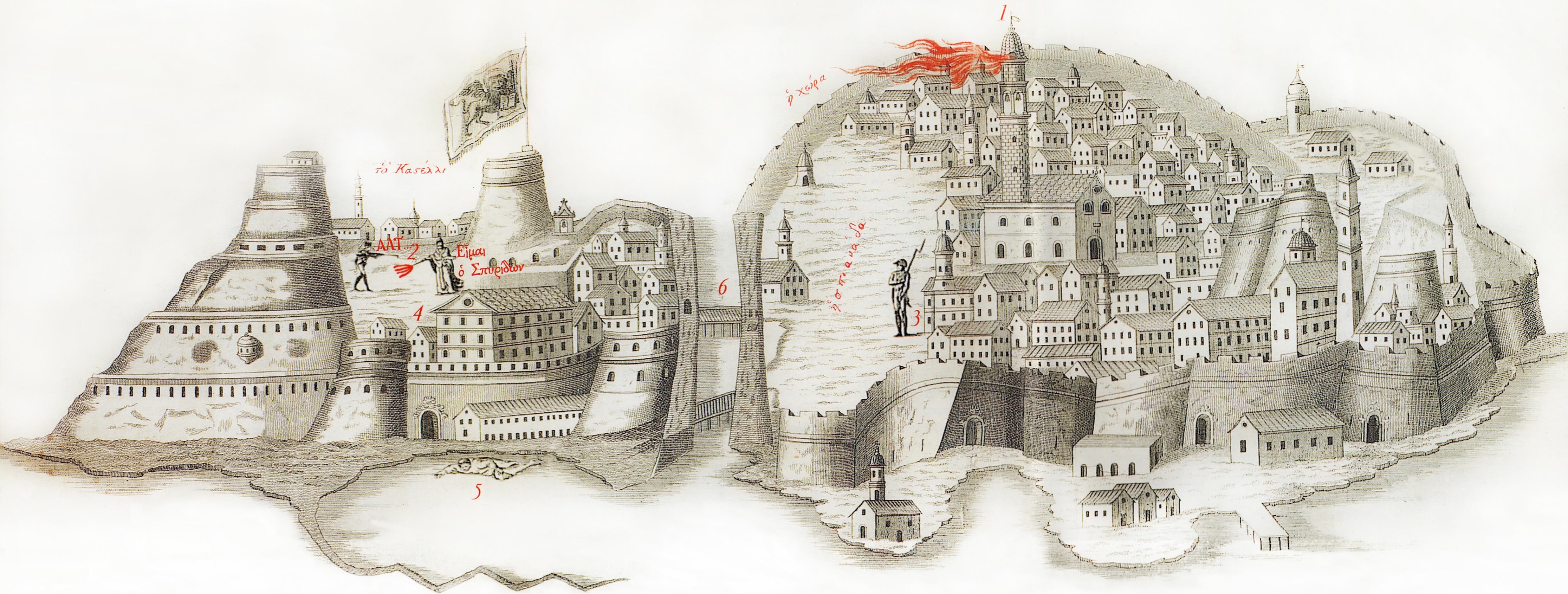

†
Ἐπιμελεία καὶ Ἀναλώμασιν
Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ὠρωποῦ καὶ Φυλῆς,
τῇ εὐγενεῖ ἀναθέσει
τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου.

Ἔκδοσις 2018.

Διανέμεται δωρεάν.

1. Το καμπαναριόν τῆ ἀγίας Σοφίας, ὅθεν ὁ Ἀρχανδρονίκος εἶδεν τῆς νύκτας, ὅτι εὐγγέλιον φλόγες πυρός, ὡς πρὸς τὸ κασέλι. 2. ὅτι ὁ ἅγιος ὑπάγει μετὰ τὸν δαυλὸν καὶ ὁ στρατὸς σημαδεύει διὰ τὴν πτυπῆσιν. 3. Ἡ ἐκκλησία τῶν εὐαγγελιστῶν. 4. Ὁ πύργος τῆς Τεφεράλης, ὅπου εἶσανε πλαχωμένοι. 5. ὅπου αἰσχρῶς ἐβρέθη ὁ Τεόλογος. 6. Ἡ Τεφεράλη ὅπου περὶν δι' αὐτῆς εἰς τὸ κασέλι ἀπὸ τῆς χώρας.

